

บทนำ

โครงการวิจัย : คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของคนเกาหลี

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลี ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้ติดทะเล ทิศเหนือติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี โดยมีเส้นขนาน ๓๘ องศาเหนือ เป็นเส้นเขตคั่นพรมแดน

สภาพภูมิศาสตร์ของประเทศเกาหลีมีลักษณะเป็นคาบสมุทร มีทั้งที่ราบ ภูเขา และเกาะต่าง ๆ กว่า ๓,๐๐๐ เกาะ ทำให้ชาวเกาหลีมีความสามารถในการเดินเรือ การต่อเรือ แม้ว่าสินแร่ทรัพยากรธรรมชาติ จะไม่สมบูรณ์นัก แต่พื้นดินของประเทศเกาหลีก็เหมาะแก่การเกษตรกรรม

ด้านประวัติศาสตร์ ประเทศเกาหลีเกิดจากการรวบรวมอาณาจักร ๓ อาณาจักรเข้าด้วยกัน คือ อาณาจักรโกกูเรียว อาณาจักรแพกเจ และ อาณาจักรซิลลา ผู้รวบรวมอาณาจักรทั้ง ๓ เข้าด้วยกัน คือ ผู้ครองนครซิลลา เมื่อปี ค.ศ. ๖๗๖ และมีกษัตริย์ครองราชย์สืบต่อมาหลายราชวงศ์ จนกระทั่งถึงราชวงศ์โชซอน สถาปนากษัตริย์จึงล่มสลาย โดยญี่ปุ่นรุกรานเข้าครอบครอง ในที่สุดเมื่อประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเกาหลีจึงได้รับเอกราช

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ โลกแบ่งออกเป็น ๒ ค่าย คือ ค่ายประชาธิปไตยอันมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และค่ายคอมมิวนิสต์

อันมีประเทศสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ ประเทศเกาหลีก็ตกอยู่ในภาวะการถูกขู่อยู่ระหว่างมหาอำนาจทั้ง ๒ จนเกิดเป็นสงครามระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับลัทธิคอมมิวนิสต์

ประเทศเกาหลีฝ่ายเหนือนิยมการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ ส่วนทางใต้โดยอิทธิพลของอเมริกายึดถือระบอบประชาธิปไตย ประเทศเกาหลีจึงแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน เป็นประเทศเกาหลีเหนือ ซึ่งปกครองประเทศด้วยระบอบลัทธิคอมมิวนิสต์ และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีซึ่งปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างสองฝ่ายจนเกิดสงครามเกาหลีขึ้นในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. ๑๙๕๐ โดยประเทศเกาหลีเหนือเป็นผู้รุกราน องค์การสหประชาชาติจึงต้องยื่นมือเข้าช่วยเหลือประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ผลักดันเกาหลีเหนือให้อยู่เหนือพรมแดนเส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือ สงครามเกาหลีสงบลงเมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. ๑๙๕๓

ภาวะสงครามระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ทำให้เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศตกอยู่ในสภาวะลำบาก หลังจากสงครามเกาหลีสงบลง ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้พยายามพัฒนาประเทศฟื้นฟูเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเกาหลีให้ดีขึ้น จากนั้นมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีและก่อตั้งรัฐบาล ผลพวงจากภาวะสงครามทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีความวุ่นวายทางการเมือง มีการยึดอำนาจปฏิวัติ และการรัฐประหารหลายครั้ง

จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๖๑ ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ใช้อำนาจทหารปฏิวัติและปกครองโดยรัฐบาลทหาร กระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๙๗ จึงได้เปลี่ยนโฉมหน้าการปกครองเป็นรัฐบาลพลเรือน โดยประธานาธิบดี

คิม แดจุง ตลอดจนเวลาการปกครองโดยรัฐบาลแต่ละคณะ ประเทศ
สาธารณรัฐเกาหลีได้พยายามยื่นหยัดและพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง
จนปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศที่มีความเจริญทาง
เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ได้รับการยกย่องให้เป็นประเทศชั้นนำ
ประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย

ปัจจุบันรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐเกาหลี พยายามดำเนิน
นโยบายรวมประเทศทั้งสอง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง
นับตั้งแต่ราชวงศ์ โชซอน และยึดถือปฏิบัติสืบทอดมาจนปัจจุบัน โดย
ยึดถือนโยบายมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ดังนั้นสาธารณรัฐ
เกาหลีจึงเป็นประเทศที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงที่สุดในโลก มีสถาบันการ
ศึกษาชั้นสูงจำนวน ๓๕๖ แห่ง และอัตราผู้เรียนต่อในสถาบันการศึกษาชั้นสูง
ร้อยละ ๘๕.๒ (จินดา จำเจริญ, ๒๕๔๕ : ๙๙) นอกจากนโยบายส่งเสริม
และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว ประเทศสาธารณรัฐเกาหลียังมีรากฐาน
ทางวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์แห่งชาติตนอย่างเหนียวแน่น อีกทั้งการ
ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สมาชิกในครอบครัว อันก่อให้เกิด
คุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เห็นคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๒.๒ เพื่อให้เห็นกระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรม
และจริยธรรมของคนเกาหลี

๓. เป้าหมาย

การเข้าใจคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี ตลอดจนกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของคนเกาหลี จะทำให้เห็นการสร้างชาติและการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการศึกษาของคนเกาหลีทั้งระบบ อันจะเป็นแนวทางในการประยุกต์พัฒนาสังคมไทยอย่างเหมาะสม

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

๔.๑ ศึกษาคุณลักษณะของคนเกาหลี

๔.๒ ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนเกาหลี

๕. วิธีและขั้นตอนในการดำเนินงาน

๕.๑ ระเบียบวิธีวิจัย การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

๕.๒ ขั้นตอนการวิจัย การศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงนิทาน และวรรณกรรมปัจจุบัน นอกจากนี้ยังอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วย

๕.๒.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ และสังเคราะห์เพื่อให้เห็นอัตลักษณ์ จริยธรรม และคุณธรรมของคนเกาหลี รวมทั้งกระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๕.๒.๓ การเสนอผลการวิจัย การวิจัยครั้งนี้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

๖. การนำเสนอ

๖.๑ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เกาหลี

๖.๒ วิวัฒนาการสังคมเกาหลีที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๖.๓ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนเกาหลี และการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

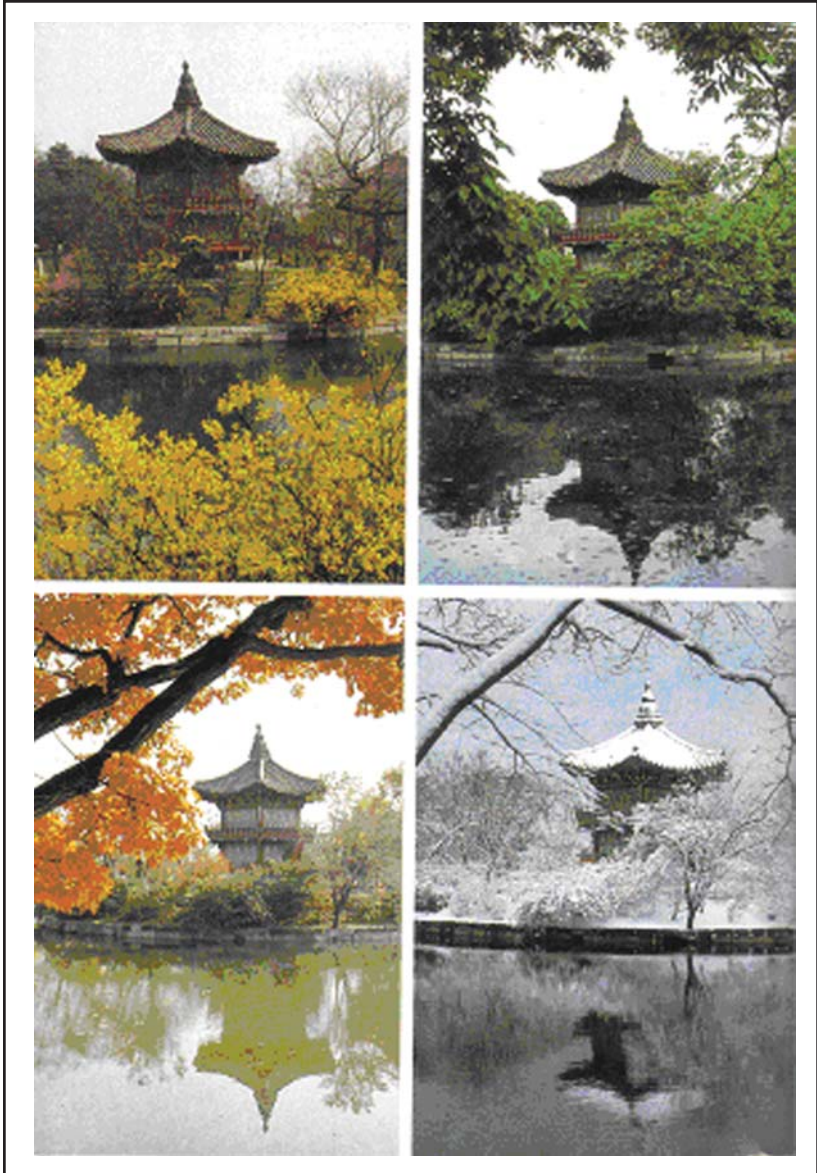
๖.๔ กระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๖.๕ คุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๖.๖ สรุปและเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

กุมภาพันธ์ - สิงหาคม ๒๕๔๘

คุณเล่ากำหนดและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี

บทที่ ๑

ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

๑. ภูมิศาสตร์

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลี และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปเอเชีย อยู่ระหว่างเส้นแวง ๑๒๔ องศา ๑๑ ลิปดาตะวันออก กับ ๑๓๒ องศา ๕๓ ลิปดาตะวันออก และเส้นรุ้ง ๓๓ องศา ๖ ลิปดาเหนือ กับ ๔๓ องศา ๑ ลิปดาเหนือ ทิศเหนือของสาธารณรัฐเกาหลีติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี โดยมีเส้นขนาน ๓๘ องศาเหนือเป็นเส้นคั่นพรมแดน ทิศตะวันออกติดต่อกับทะเลตะวันออก ซึ่งมีประเทศญี่ปุ่นอยู่ใกล้เคียงกัน ทิศตะวันตกติดต่อกับตรงข้ามกับประเทศจีนบริเวณทะเลเหลือง และทิศใต้ติดมหาสมุทรแปซิฟิก

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีพื้นที่ทั้งหมด ๔๘,๔๘๔ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยแผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะชายฝั่งทะเล ส่วนที่เป็นแผ่นดินมี

ขนาดใกล้เคียงกับเกาะบริเทน ซึ่ง ๒ ใน ๓ ของพื้นที่เป็นภูเขา มีแม่น้ำ และลำธารหลายสาย เช่น ทางตอนเหนือมีแม่น้ำอัมหนักัง และแม่น้ำคูมันกัง ส่วนทางตอนใต้มีแม่น้ำนังกดกัง และแม่น้ำอันกั๋ง ภูเขาที่สูงที่สุด คือ ภูเขาแบกดูชัน ภูเขาอัลลาชัน และภูเขาซอริกชัน ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็นเทือกเขา ทางตะวันตกและทางใต้เป็นชายฝั่งที่มีความเว้าแหว่ง ส่วนที่เป็นเกาะตามชายฝั่งทะเลมีมากกว่า ๓,๐๐๐ เกาะ

สภาพภูมิอากาศของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมี ๔ ฤดู คือ

๑. ฤดูใบไม้ผลิ เป็นช่วงฤดูที่อากาศเย็นสบายที่สุด แต่มีช่วงเวลานั้น ๆ เท่านั้น

๒. ฤดูร้อน ด้วยประเทศสาธารณรัฐเกาหลีตั้งอยู่ในเขตร้อน เอเซียตะวันออก ในฤดูร้อนอากาศจะร้อนชื้น และเดือนที่ร้อนที่สุด คือ เดือนกรกฎาคม และเดือนสิงหาคม

(ฤดูฝนปลายเดือนมิถุนายนจะได้รับอิทธิพลจากมรสุมทำให้มีฝนตก)

๓. ฤดูใบไม้ร่วง เป็นช่วงฤดูที่เริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว อากาศเริ่มเย็น แต่มีช่วงเวลาที่สั้น

๔. ฤดูหนาว อากาศจะหนาวเย็น และแห้ง มีหิมะตก เดือนที่หนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม และเดือนมกราคม

๒. ประวัติศาสตร์

๒.๑ ขนชาติเกาหลี

บรรพบุรุษของชนเผ่าต่าง ๆ ในโลกที่เรียกว่า Homo Sapiens ได้พัฒนาชาติพันธุ์ออกเป็น ๓ เผ่าพันธุ์ โดยแบ่งตามผิวสี คือ ๑. เผ่าพันธุ์ผิวดำ (Negroid) ๒. เผ่าพันธุ์ผิวขาว (Caucasoid) และ ๓. เผ่าพันธุ์ผิวเหลือง (Mongoloid)

เผ่าพันธุ์ผิวเหลืองแบ่งออกเป็น ๒ เผ่าพันธุ์ คือ ชาวมองโกลเหนือ และชาวมองโกลใต้ คนเกาหลีจัดอยู่ในเผ่าพันธุ์มองโกลเหนือที่เป็นชาว อัลทาคิค ที่อยู่ในยุคโลหะสัมฤทธิ์ (คิม แจคยอง, ๒๐๐๑ : ๔๘-๔๙)

คนเกาหลีมีความเชื่อถือสืบต่อกันมาว่า บรรพบุรุษคนแรกของ คนเกาหลีคือ ทันกุน (檀君, Tankun) ซึ่งเป็นโอรสแห่งเทพเจ้าสวรรค์ ฮวัน อุง (환웅, Hwan - ung) พระองค์ทรงสถาปนาโซซอนโบราณใน แผ่นดินเกาหลีเมื่อปี ๒๓๓๓ ก่อนคริสต์ศักราช (คิม ยังกี และคณะ, ๒๐๐๓) ต่อมาเกิดการแบ่งแยกอาณาจักรออกเป็นสามอาณาจักร เรียกว่า สามก๊ก ประกอบด้วย โคกูเรีย (고구려, Koguryeo) แพ็กเจ (백제, Paekje) และ ซิลลา (신라, Silla) จินสมัยราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถังพยายามขยาย อาณาเขตสู่แหลมเกาหลีทางตอนเหนือ ยกกองกำลังเข้ายึดอาณาจักร โคกูเรียแต่ไม่สำเร็จต่อมาอาณาจักรซิลลาร่วมมือกับประเทศจีนสมัย ราชวงศ์ถังรวบรวมอาณาจักรทั้ง ๓ เข้าด้วยกัน ในปี ค.ศ. ๖๗๖ หลังจาก รวบรวมสำเร็จแล้วจีนไม่ยอมถอนกำลังออกจากแหลมเกาหลี โดย พยายามจะครอบครองเกาหลี แต่เกาหลีสามารถต่อต้านและขับกองทัพ จีนออกจากเกาหลีได้สำเร็จ

เกาหลีปกครองประเทศโดยมีกษัตริย์ ครองราชย์สืบต่อมา จนกระทั่งถึงราชวงศ์ โซซอน สถาบันกษัตริย์จึงล่มสลายโดยญี่ปุ่น เข้ารุกรานและยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคม เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๐ เกาหลีตกเป็นประเทศราช ของญี่ปุ่นเป็นเวลานานถึง ๓๖ ปี จนกระทั่ง ประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศ เกาหลีจึงได้รับเอกราช ในปี ค.ศ. ๑๙๔๕

นายพลเรือ ยี ซุน ชิน วีรบุรุษ ผู้นำกองทัพเรือเข้าต่อต้านการ รุกรานของญี่ปุ่นในสมัย ราชวงศ์โซซอน

๒.๒ การเมืองและการปกครอง

สมัยโบราณประเทศเกาหลีปกครองโดยมีเจ้าผู้ครองนคร ต่อมาเมื่อมีการรวมอาณาจักร ๓ อาณาจักร เป็นหนึ่งเดียว จึงมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๑๐ ญี่ปุ่นได้เข้ามาครอบครองเกาหลีในฐานะอาณานิคมราชวงศ์โชซอนจึงสิ้นสุดลง

ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีโดยการแต่งตั้งข้าหลวงใหญ่โดยมีที่บัญชาการอยู่ที่กรุงโซล นโยบายการปกครองคือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจกล่าวคือให้ประชาชนญี่ปุ่นมีสิทธิครอบครองที่ดินในเกาหลี และชาวที่ปลูกในเกาหลีต้องถูกส่งไปขายให้ญี่ปุ่นในราคาที่กำหนด ดังนั้นชาวเกาหลีจึงตกอยู่ในภาวะการขาดแคลนอาหารอย่างหนัก และมีสภาพชีวิตที่ยากลำบาก อีกทั้งชาวเกาหลีจำนวนมากถูกบังคับให้ไปอยู่ในจีน และในญี่ปุ่น

ในวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ ชาวเกาหลีจำนวน ๓๓ คน ได้เดินทางมาที่เจดีย์ปาร์กในกรุงโซลร่วมลงนามในปฏิญญาเรียกร้องอิสรภาพ และส่งไปยังรัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อให้อบอภินิหารโดยคืนประชาชนเกาหลี ผลของการเรียกร้องครั้งนี้ทำให้ชาวเกาหลีถูกรวบปรามอย่างรุนแรง ทำให้ชาวเกาหลีเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก แต่ชาวเกาหลีไม่ย่อท้อและหวาดกลัว กลับเพิ่มพลังเรียกร้องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากนานาชาติทั่วโลก ในที่สุดชาวเกาหลีได้มีการจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้นที่เมืองเซียงไฮ้ ประเทศจีน และดำเนินการเรียกร้องอย่างต่อเนื่อง แม้ทางรัฐบาลญี่ปุ่นจะใช้มาตรการที่รุนแรงตอบโต้ เช่น เกณฑ์เยาวชนและนักเรียนเกาหลีเข้าเป็นทหารในกองทัพญี่ปุ่น การห้ามออกหนังสือพิมพ์รายวัน และนิตยสาร บังคับให้ชาวเกาหลีเปลี่ยนชื่อเป็นชื่อญี่ปุ่น เป็นต้น

ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้ประเทศเกาหลีได้รับเอกราช แต่ก็ยังเป็นเอกราชที่อยู่ในเวลาสั้น ๆ เพราะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โลกแบ่งออกเป็น ๒ ค่าย คือค่ายประชาธิปไตยอันมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และค่ายคอมมิวนิสต์อันมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ ประเทศเกาหลีก็ตกอยู่ในภาวะการถูกยึดอยู่ระหว่างมหาอำนาจ ๒ ฝ่าย จนเกิดเป็นสงครามระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับระบอบลัทธิคอมมิวนิสต์

สหภาพโซเวียตได้เข้าครอบครองภาคเหนือของประเทศเกาหลี โดยใช้เส้นแบ่งเขตแดน เส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือ ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาเข้าดูแลและให้ความช่วยเหลือกิจการทางใต้ของประเทศเกาหลี ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ เกาหลีใต้ได้มี

เส้นขนานที่ ๓๘ ซึ่งเป็นจุดแบ่งเขตแดนระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

การเลือกตั้งทั่วไป และในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ได้มีการสถาปนาเกาหลีใต้เป็นสาธารณรัฐเกาหลี โดยมีกรุงโซลเป็นเมืองหลวง และมีประธานาธิบดีลี ซึงมัน เป็นผู้นำประเทศ ในเวลาเดียวกันเกาหลีเหนือก็มี คิม อิลซุง เป็นผู้นำประเทศ มีกรุงเปียงยางเป็นเมืองหลวง และเรียกเกาหลีเหนือว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี

ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีได้ยกกองกำลังบุกสาธารณรัฐเกาหลี จนเกิดเป็นสงครามเกาหลี วันที่ ๒๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ประชุมกันและมีมติให้ส่งกองกำลังสหประชาชาติไปยังสาธารณรัฐเกาหลี โดยในที่ประชุมไม่มีสหภาพโซเวียตเข้าร่วมประชุมด้วย

เพราะกำลังเผชิญปัญหาเกี่ยวกับประเทศจีนอยู่ ดังนั้นข้อเสนอของ สหรัฐอเมริกาจึงผ่านที่ประชุมอย่างราบรื่นไม่มีสหภาพโซเวียตใช้สิทธิยับยั้งแต่อย่างใด กองกำลังสหประชาชาติที่ประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ๑๖ ประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาจึงยกเข้าสาธารณรัฐเกาหลีโดยมี นายพลแม็คอาเธอร์เป็นผู้บัญชาการกองกำลัง ดังนั้นสงครามระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้น

กองกำลังสหประชาชาติอันมีกองกำลังสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก ประสบความสำเร็จและถอยกลับมายังกรุงโซลในวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๙๕๐ วันที่ ๑ ตุลาคม สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติรับรองการ ขึ้นไปอยู่เหนือเส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือของกองกำลังสหประชาชาติ และจัดตั้งองค์การ UNCURK (United Nations Commission for the Unification of Korea) จากการรับรองครั้งนี้ทำให้กองกำลังสหประชาชาติ สามารถบุกเข้ายึดกรุงเปียงยางได้ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม และในวันที่ ๒๖ ตุลาคม กองกำลังประเทศสาธารณรัฐเกาหลีบุกยึดเมืองต่าง ๆ ได้จนถึง เมืองโซซอน ไกลล์แม่น้ำอัมกัก (แม่น้ำยาลู)

ประมาณปลายเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๐ ประเทศจีนเกรงว่า กองกำลังสหประชาชาติอาจบุกขึ้นถึงแมนจูเรียจึงส่งกองกำลังทหาร ประมาณ ๑ ล้านคน ใต้กองกำลังสหประชาชาติ ดังนั้นสภาพการณ์ ของสงครามเกาหลีจึงเปลี่ยนไป คือในวันที่ ๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๑ กองกำลังของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีสามารถยึด กรุงโซลได้และขับกองกำลังของสหประชาชาติจนถอยร่นไปอยู่เมือง เพียงแท็กและเมืองโอซัน ต้นฤดูร้อนของปี ค.ศ. ๑๙๕๑ กองกำลัง สหประชาชาติตั้งกองกำลังที่บริเวณเส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือ

กองกำลังประเทศสาธารณรัฐเกาหลีบุกยึดเมืองต่าง ๆ ได้จนถึงเมืองไซซอน
ใกล้แม่น้ำอัมก๊กัง (แม่น้ำยาลู)

สหภาพโซเวียตยินยอมเจรจาอย่างไม่เป็นทางการกับสหรัฐอเมริกาเรื่องการสงบศึกผ่านทางสหประชาชาติ ดังนั้นการเจรจาสงบศึกระหว่างกองกำลังสหประชาชาติกับกองกำลังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีและกองกำลังประเทศจีน จึงเริ่มขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๑ การเจรจาต้องประสบปัญหามานานปีการ เช่น ปัญหาการแบ่งเส้นเขตแดนทหาร ปัญหาการจัดองค์การการควบคุมดูแลบริเวณเส้นแบ่งเขตทหาร และปัญหาการแลกเปลี่ยนเชลยศึก ฯลฯ การเจรจาดังนั้นใช้เวลาประมาณ ๒ ปี และสงครามเกาหลียังคงดำเนินอยู่ต่อไปในระหว่างการเจรจา ทำให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

ประธานาธิบดี ลี ซิงมัน แห่งสาธารณรัฐเกาหลียังคงยืนยันเรื่องการรวมประเทศเกาหลีโดยมีรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรัฐบาลเพียงผู้เดียวแต่ไม่สำเร็จ ประธานาธิบดี ลี ซิงมัน จึงส่งกองกำลังบุกขึ้นสาธารณรัฐประชาชนเกาหลีและปล่อยเฉลยศึกโดยมิได้พิจารณาสหประชาชาติ การกระทำเช่นนี้ยิ่งทำให้การเจรจาสงบศึกยิ่งเต็มไปด้วยความยากลำบาก จนกระทั่งสหรัฐอเมริกาต้องประนีประนอมกับประธานาธิบดี ลี ซิงมัน ด้วยการยื่นข้อเสนอช่วยเหลือสาธารณรัฐเกาหลีด้านเศรษฐกิจ ยุทโธปกรณ์ และยินยอมให้เพิ่มกำลังทหารสาธารณรัฐเกาหลีในกองทัพ ซึ่งเงื่อนไขทั้งหมดนี้ปรากฏอยู่ในสนธิสัญญาป้องกันและรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกับสหรัฐอเมริกา

ในที่สุดการเจรจาสงบศึกระหว่างกองกำลังสหประชาชาติกับกองกำลังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีจึงสำเร็จ ส่งผลให้สงครามเกาหลีสงบลงด้วยเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ (ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๐๐๑ : ๓-๔) ดังนั้นประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีจึงแยกออกเป็น ๒ ประเทศโดยมีเส้นแบ่งเขตที่เส้นขนาน ๓๘ องศาเหนือ เป็นเขตแดนกัน แม้ในปัจจุบันรัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีพยายามที่จะรวมประเทศแต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

เมื่อสงครามเกาหลีสงบลงแล้ว ประธานาธิบดี ลี ซิงมัน ได้ปกครองประเทศและเผชิญปัญหาต่าง ๆ เพราะสาธารณรัฐเกาหลีบอบช้ำกับสงครามอย่างยาวนานและต่อเนื่อง กอปรกับประธานาธิบดี ลี ซิงมัน มีอำนาจเพิ่มขึ้น และพยายามผูกขาดอำนาจทางการเมือง แต่ประชาชนไม่ยินยอมจึงมีการเดินขบวนประท้วงทั่วประเทศ ในที่สุดประธานาธิบดี ลี ซิงมัน ลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ มีการเลือกตั้งทั่วไป นายยูน โปซัน ได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี และนายชัง เมียน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี การบริหารงานของรัฐบาลชุดนี้ดำเนินไปจนถึงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ จึงถูกพลเอกปาร์ค จองฮี ก่อการรัฐประหาร และเป็นผู้นำประเทศ รัฐบาลทหารของพลเอกปาร์ค จองฮี ได้ประกาศนโยบายเร่งด่วน คือปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย วางแผนเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง และปฏิวัติทางอุตสาหกรรม ปี ค.ศ. ๑๙๖๒ รัฐบาลจัดให้มีการประชามติแก้ไขรัฐธรรมนูญ และกลับมาใช้ระบบประธานาธิบดี จัดให้มีการเลือกตั้ง พลเอกปาร์ค จองฮี ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี

สถานการณ์ต่าง ๆ เริ่มดีขึ้น เช่น เสถียรภาพทางการเมือง การเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจเริ่มต้นพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมชนบทเพราะเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศด้วยการให้กำเนิดแซมฮาอีลวุนดง หรือขบวนการสร้างชุมชนใหม่ มีจุดมุ่งหมายหลักคือ ลดช่องว่างระหว่างชุมชนชนบทกับชุมชนเมืองให้น้อยที่สุด อีกทั้งยังเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาชนบทด้านต่าง ๆ คือ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม นับว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าจนกลายเป็นผู้นำในกลุ่มประเทศทวีปเอเชีย ซึ่งโครงการนี้จะกล่าวอย่างละเอียดในบทต่อไป

ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี เป็นผู้นำประเทศที่ประชาชนชื่นชอบ เพราะสามารถนำพาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและสามารถนำประชาชนให้พ้นจากสภาพความอดอยากที่คนเกาหลีเรียกว่า “บริโคแค” ต่อมาการบริหารประเทศเกิดข้อผิดพลาดหลายประการอันเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจอันก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในกลุ่มประชาชน และการฉ้อราษฎร์บังหลวง อีกทั้งรัฐบาลปาร์ค จองฮี พยายามจะบริหารประเทศเป็นสมัยที่ ๓ จึงแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดช่องทางให้ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ได้บริหารประเทศต่อไป แต่พรรคฝ่ายค้านประชาชนและนักศึกษาได้จัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญและเริ่มเดินขบวนประท้วง กอปรกับคณะรัฐบาลเองเกิดความขัดแย้งและแตกแยกเพราะไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ผู้นำกลุ่มคือนายคิมชุงพิล (ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๐๐๑ : ๘)

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ ประธานาธิบดีปาร์ค จองฮี ถูกผู้ช่วยของเขาลอบสังหาร ดังนั้นนายกรัฐมนตรีแช กิวฮา จึงทำหน้าที่รักษาการแทนประธานาธิบดี แต่ประสบความล้มเหลว นายพลชุน ดูฮวาน ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง และในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๘๐ เขาได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี

-
- ๑ โบรี แปลว่า ข้าวบาเลย์ โคแค แปลว่า เนินเขา สมัยโบราณชาวเกาหลีเกี่ยวข้าวในทุ่งนาประมาณเดือนกันยายน และต้องนำผลผลิตจ่ายเป็นค่าเช่านาและค่ายืมข้าวมากินในครอบครัว เมื่อถึงฤดูหนาวอาจจะไม่มีข้าวกิน หรือมีข้าวกินแต่ไม่เพียงพอ ดังนั้นประมาณเดือนกันยายน - เดือนตุลาคม ชาวนาจึงต้องปลูกข้าวบาเลย์บนเนินเขาที่ห่างไกล และจะเก็บเกี่ยวได้ในเดือนพฤษภาคม ฉะนั้นตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือนเมษายน จะเป็นช่วงที่ชาวนาอาจไม่มีข้าวเหลือไว้กินเลย ดังนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่วงที่ชาวนามีชีวิตที่ลำบากมาก ปัจจุบันคำนี้เป็นสำนวนเกาหลีที่หมายถึง ช่วงชีวิตที่ลำบากอย่างแสนสาหัสที่สุด

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีการรัฐประหารและปกครองประเทศโดยทหารหลายครั้งแต่ประชาชนจะประท้วงเพื่อเรียกร้องให้มีการปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยอยู่เสมอ แม้จะถูกปราบปรามด้วยกำลังทหารอย่างเด็ดขาดก็ตาม จนกระทั่งในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๘๗ นายโรวี แทวู หัวหน้าพรรคการเมืองยุติธรรมประชาธิปไตย (ดีเจพี) ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีโดยตรงเป็นครั้งแรกในรอบสิบหกปี รัฐบาลชุดนี้มีผลงานที่โดดเด่นและนำพาให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย คือ การเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ ๒๔ ณ กรุงโซล การจัดงานครั้งนี้ประสบความสำเร็จอย่างงดงามทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกลายเป็นประเทศที่นานาประเทศในโลกให้ความสำคัญและยอมรับการเป็นประเทศผู้นำในภูมิภาคเอเชียที่มีความพร้อมในทุกด้าน

ความคิดในเรื่องการรวมประเทศระหว่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นอีกครั้งหนึ่งในสมัยประธานาธิบดี คิม แดจุง โดยกำหนดเป็นนโยบายเรียกว่า “ซันซ็อน” เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๐ ประธานาธิบดีคิม แดจุง ได้พบกับประธานาธิบดีคิม จองอิล เพื่อประชุมหารือหาแนวทางการร่วมกัน ที่กรุงเปียงยาง จากนั้นรัฐบาลได้จัดให้มีการพบญาติพี่น้องที่จากกันเมื่อเกิดสงครามเกาหลีและเกิดการแบ่งประเทศออกเป็น ๒ ประเทศ การณ์ครั้งนี้เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความคิดในการรวมประเทศอย่างกว้างขวาง แต่การเจรจาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนกระทั่งปัจจุบันนี้

จากประวัติศาสตร์ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะเห็นว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ในภาวะของสงครามมาโดยตลอด การตกเป็นอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นในระยะเวลาที่ยาวนาน อีกทั้งยังได้รับ

ประธานาธิบดีคิม แด จุง (ซ้าย) ขณะกำลัง
ต้อนรับประธานาธิบดีจอง อิล (ขวา)

ความบอบช้ำจากสภาวะเหล่านั้นอย่างแสนสาหัส แต่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีสามารถยืนหยัดและผงาดความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียอย่างน่าอัศจรรย์ ทั้งนี้เป็นเพราะคนเกาหลีเป็นชนชาติที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นนำศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

บทที่ ๒

วิวัฒนาการสังคมเกาหลี ที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

ในอดีตกาลประมาณคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ประเทศเกาหลีเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจน ด้วยตกอยู่ในสภาวะสงครามมาตลอด จนกระทั่งมีการแบ่งแยกประเทศเกาหลีออกเป็น ๒ ประเทศ คือประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี หลังจากสงครามสงบลง ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจึงหันมาพัฒนาประเทศอย่างจริงจังเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศพ้นจากความยากลำบากและความอดอยาก รัฐบาลจึงกำหนดแผนพัฒนาประเทศที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๑. การปฏิรูประบบการศึกษา และ
๒. การพัฒนาเศรษฐกิจ

จากการกำหนดแผนการพัฒนาประเทศทั้ง ๒ ประการส่งผลให้สภาพสังคมประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม รัฐบาลดำเนินการพัฒนาประเทศอย่างเร่งด่วนเผชิญปัญหานานัปการแต่ในที่สุดรัฐบาลก็ประสบความสำเร็จ นำพาประเทศก้าวสู่ภาวะการเป็นผู้นำประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย

๑. การปฏิรูประบบการศึกษา

ตามประวัติศาสตร์ประเทศเกาหลีให้ความสำคัญด้านการศึกษา ตั้งแต่สมัยที่ประเทศเกาหลีปกครองประเทศในระบอบที่มีพระมหากษัตริย์ ด้วยอิทธิพลของลัทธิขงจื้อที่ต้องมีการสอบวิชาการเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการในตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ของประเทศ และมีการสอบเลื่อนขั้นตำแหน่งสูงขึ้น

ไพบูลย์ ปีตะเสน (๒๕๔๕ : ๗๕ - ๗๖) กล่าวถึงการศึกษาของเกาหลีพอสรุปได้ดังนี้ อาณาจักรซิลลาได้ตั้งโรงเรียนขึ้นเรียกว่า คูกัก หรือ แท๊กกัม เมื่อปี ค.ศ. ๖๘๒ เป็นสถานศึกษาแห่งแรกในประวัติศาสตร์ ใช้เป็นสถานที่สอนบุตรหลานชนชั้นขุนนางที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๓๐ ปี เน้นการเรียนการสอนตามคำสอนของขงจื้อ จุดมุ่งหมายคือ การสอบเพื่อเข้ารับราชการ การเรียนเน้นการเรียนรู้จากตำราเป็นหลัก ผู้สำเร็จการศึกษาจะถูกแบ่งตามความสามารถ คือ ผู้ที่มีความรู้แตกฉานในตำรา ขุนชิว หลีฉี หลันยู และเสี่ยวจิง ได้รับการจัดให้รับราชการในตำแหน่งขุนนางชั้นเอก ผู้ที่เข้าใจในตำรา หลีฉี หลันยู และเสี่ยวจิง ได้รับตำแหน่งขุนนางชั้นโท และผู้ที่รู้ตำรา หลีฉี และ เสี่ยวจิง ได้รับตำแหน่งขุนนางชั้นตรี

จากนั้นเกาหลีก็ขยายการศึกษาไปตามแคว้นต่าง ๆ เพื่อรับชนชั้นสามัญชนที่มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการ แต่การศึกษายังจำกัดอยู่เพียงบุรุษเท่านั้น จนกระทั่งสถาบันกษัตริย์ล่มสลาย ธรรมเนียมการสอบคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ตำราของขงจื้อเข้ารับราชการจึงหมดไป

นับตั้งแต่สงครามเกาหลีสงบลงรัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษามาโดยตลอด มีการออกกฎหมายการศึกษาบังคับให้ประชาชนต้องศึกษาภาคบังคับ ๖ ปี มีการใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐานแห่งชาติเพื่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ระดับการศึกษาของเกาหลีมี ๔ ระดับ ดังนี้

๑. การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ๖ ปี
๒. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี
๓. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี
๔. การศึกษาในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ๒ - ๓ ปี

ต่อมามีการปรับระยะเวลาการศึกษาในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจาก ๒ - ๓ ปี เป็น ๔ ปี ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็น ๖-๓-๓-๔

๑. การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ๖ ปี การศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับที่เด็กทุกคนที่มีอายุระหว่าง ๖ - ๑๑ ปี ต้องเรียน จากการบังคับนี้ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอันมีผลทำให้อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนไม่สมดุล คือจำนวนนักเรียน ๖๐ คน ต่อครู ๑ คน ซึ่งทำให้การเรียนการสอนไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นรัฐบาลจึงเร่งแก้ไขปัญหานี้โดยจูงใจให้คนที่เรียนด้านการศึกษาประกอบอาชีพครูเพิ่มขึ้นด้วยการให้ครูมีช่องทางความก้าวหน้าในอาชีพ

ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาในชนบท

มากขึ้น และให้เงินเดือนสูงขึ้นมีชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจการครองชีพ และสถานะทางสังคม ซึ่งสถานะทางสังคมนั้นเป็นการแก้ไขที่ไม่ยากเพราะคุณธรรมความกตัญญูของคนในสังคมที่มีต่อครูนั้นสูง ดังนั้นสถานะครูของสาธารณรัฐเกาหลีจึงเป็นปูชนียบุคคลที่สังคมยกย่องให้เกียรติเป็นอันมาก จากการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีนี้ทำให้อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในอัตราที่เหมาะสม ส่งผลให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ การเรียนระดับนี้เรียนคาบละ ๔๐ นาที

นโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลคือ การเรียนโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน การแจกตำราเรียน การเลี้ยงอาหารกลางวันที่มีมุ่งเน้นอาหารที่ถูกหลักโภชนาการให้แก่ นักเรียนทุกคน และมาตรฐานการเรียนการสอนทั้งในเมืองและชนบทไม่มีความแตกต่างกัน

๒. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี จากการบังคับภาคการศึกษา ๖ ปี ทำให้จำนวนนักเรียนในระดับนี้เพิ่มมากขึ้น การสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนมัธยมศึกษาถูกยกเลิก รัฐบาลขยายโรงเรียน สร้างโรงเรียนใหม่ขึ้นอีกกว่า ๓๗๗ แห่ง เพิ่มจำนวนครูเพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ต้องดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนคาบนี้เรียนคาบละ ๔๕ นาที เป้าหมายการศึกษาในระดับนี้ คือ การพัฒนาจิตใจให้เกิดความสมดุลกับร่างกายที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การพัฒนาพื้นฐานความคิด ความรู้สึกของตนเองให้กล้าแสดงออกอย่างถูกต้องมีหลักการและมีเหตุผล การปลูกฝังความเป็นชาตินิยมภาคภูมิใจในชาติ วัฒนธรรมและประเพณี การปลูกฝังความรักในตนเองและความรักในเพื่อนบ้าน

๓. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี รัฐบาลพยายามยกระดับการศึกษาในระดับมัธยมปลายทั้งในเมืองและในชนบท ให้อยู่ในมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุด มีการเพิ่มจำนวนการรับนักเรียนเข้าศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของจังหวัด สร้างวิทยาลัยชุมชน ขยายโอกาสทางการศึกษาให้มากกว่าเดิม ส่งเสริมการเรียนทางไปรษณีย์สำหรับคนทำงานที่ไม่มีโอกาสเรียนภาคปกติ รัฐบาลมุ่งให้โรงเรียนมัธยมปลายเป็นโรงเรียน ๒ ประเภท คือ โรงเรียนมัธยมปลายที่สอนด้านเทคนิคหรือสายอาชีพ และโรงเรียนมัธยมปลายที่สอนวิชาสามัญวิชาที่จัดให้นักเรียนเรียนคือวิชาที่อยู่ในความต้องการและความสนใจของนักเรียน สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เช่น ในคณะอักษรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การเรียนคาบนี้เรียนคาบละ ๕๐ นาที เป้าหมายการศึกษาในระดับนี้ คือ การให้โอกาสนักเรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง การพัฒนาความคิดในระดับที่สูงขึ้นสามารถคิดวิเคราะห์ และคิดในเชิงสร้างสรรค์ในด้านวิชาการ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมความรู้สึกในความเป็นชาติ ภาคภูมิใจในศิลปะของชาติ สืบสานวัฒนธรรมและประเพณี และสร้างค่านิยมหลักการความเป็นประชาธิปไตย เสริมสร้างความสามารถของนักเรียนให้สามารถนำวิชาความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง และตระหนักในบทบาทของตนในฐานะพลเมืองโลก

๔. การศึกษาในอุดมศึกษา ๔ ปี การเรียนในระดับนี้รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนคือให้เรียนวิชาที่เป็นที่ต้องการในสังคม เพื่อนำความรู้ความสามารถที่เรียนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยมาพัฒนาประเทศให้

ก้าวสู่สังคมอุตสาหกรรม เช่น วิชาวิศวกรรมการบิน และอิเล็กทรอนิกส์ วิชาทางการแพทย์ และกฎหมาย

การเรียนในระดับอุดมศึกษารัฐบาลกำหนดให้มีการสอบคัดเลือก และพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมปลาย ด้วยต้องการนักเรียนที่มีความรู้ในระดับที่สามารถเรียนได้เป็นอย่างดีและเพื่อให้โรงเรียนมัธยมปลายสอนนักเรียนอย่างมีคุณภาพ รัฐบาลกำหนดให้ทุกมหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เป้าหมายการศึกษาในระดับนี้ คือ การสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เพียบพร้อมไปด้วยพลังทั้งด้านร่างกาย พลังปัญญาที่สามารถทำงานทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปี ค.ศ. ๑๙๘๐ สาธารณรัฐเกาหลีมีการปฏิรูปการศึกษา โดยรัฐบาลได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งชื่อว่า “คณะกรรมการการศึกษาแห่งประธานาธิบดีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา” (The Presidential Commission of Education Reform) รัฐบาลชุดนี้ได้ระบุดึงปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ต้องปฏิรูปการศึกษาดังนี้ (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ, ๒๕๕๐ : ๘-๑๐)

๑. การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแบบใหม่

การเปลี่ยนแปลงทางอารยธรรมของมนุษย์ในปัจจุบันเกิดขึ้นหลายประการคือ

๑.๑ การเป็นสังคมแห่งสารสนเทศและความรู้ วัฒนธรรมแห่งสังคมได้เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม และเคลื่อนเข้าสู่สังคมแบบสารสนเทศทำให้ความรู้และทัศนะในการมองโลกเปลี่ยนแปลงไป

๑.๒ ความเป็นโลกาภิวัตน์ ได้ชักนำให้ทุกคนในสังคมกลายเป็นสมาชิกของสังคมโลกไปพร้อมกับการเป็นสมาชิกของสังคมแต่ละประเทศ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ผู้คนในโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วและใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

๑.๓ การพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งการศึกษาเพื่อสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถเหมาะกับเทคโนโลยีของระบบอุตสาหกรรมใหม่

๑.๔ ความปรารถนาที่จะสร้าง “เกาหลีใหม่” จะย่อมสำเร็จได้ด้วยการจัดการศึกษาแบบใหม่ เนื่องจากการศึกษาคือแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่ให้แก่สังคม ยิ่งกว่านั้น การศึกษามีได้เป็นเพียงปัจจัยในการสร้างคุณภาพชีวิตแก่ตัว การศึกษาเองก็เป็นดัชนีอย่างหนึ่งในการชี้ให้เห็นถึงคุณภาพชีวิต

๒. ความเป็นสังคมสารสนเทศ (Information Society) ทำให้เกิดความจำเป็นดังนี้

๒.๑ พลังความรู้และปัญญาในการแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีอย่างใหม่ ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารซึ่งต้องอาศัยการศึกษาที่ทันสมัย

๒.๒ การขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้ประชาชนคนเกาหลีทุกคนมีโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อตามทันความรู้ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยถือว่าการศึกษามีใช่เป็นเพียงสิทธิเท่านั้นแต่ยังเป็นหนทางของการยกระดับคุณภาพชีวิตอีกด้วย

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในชั้นเรียน

๒.๓ ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยที่สุดในอดีตเทคโนโลยีสารสนเทศการพิมพ์คือตัวเสริมให้โลกของความรู้แพร่หลายและพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ในสังคมยุคสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศคือตัวเร่งความเจริญที่สำคัญ ประเทศใดที่สามารถนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนและการศึกษาโดยทั่วไปได้ ประเทศนั้นจะกลายเป็นผู้นำในการสร้างอารยธรรมในอนาคต

๒.๔ อิทธิพลของสังคมสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา เช่น

- ก. การเพิ่มขึ้นของความรู้และข้อมูลข่าวสารทำให้จำเป็นต้องขยายระยะเวลาเรียนในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ข. หลักสูตรอาชีวศึกษาที่ใช้ฝึกอบรมคนรุ่นใหม่เพื่อให้ได้ทักษะที่ทันสมัยต้องขยายจากระดับมัธยมศึกษาไปสู่ระดับอุดมศึกษา

- ค. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องจำเป็นต้องบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต
- ง. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศแบบสื่อผสมหลายทางมาใช้ในการศึกษาทำให้ต้องมีการปรับปรุงการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน เช่น การจัดการศึกษา เนื้อหา และวิธีการสอน
๓. ความเป็นโลกาภิวัตน์ ส่งผลหลายประการต่อระบบการศึกษา
- ๓.๑ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกไร้พรมแดนทำให้พรมแดนความคิดและอุดมการณ์หมดไปประเทศทุกประเทศเป็นเหมือนเพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกัน ระบบเศรษฐกิจกลายเป็นเศรษฐกิจแบบเสรีที่มีการแข่งขันอย่างไร้พรมแดน ความคิดเรื่องการสร้างกำแพงกั้นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้
- ๓.๒ ข้อเรียกร้องที่ยุคโลกาภิวัตน์ต้องการจากการศึกษาในระบบใหม่มีหลายประการ ได้แก่

ประการแรก มาตรฐานการศึกษาของประเทศต้องเทียบได้กับมาตรฐานโลก

ประการที่สอง เพื่อการดำรงอยู่ในสังคมโลกร่วมกับชาติอื่น ๆ พร้อม ๆ กับการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของเกาหลีอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเพื่อเป็นพื้นฐานให้เข้าใจวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ ด้วยจิตใจที่เปิดกว้าง

ประการที่สาม การที่จะเป็นพลเมืองแห่งสังคมโลกได้ จะต้องไม่เพียงแต่ต้องมีมุมมองแบบ หลากหลายวัฒนธรรมแต่จะต้อง พัฒนาทักษะการสื่อสารแบบข้าม วัฒนธรรมอีกด้วย

ประการที่สี่ จำเป็นต้องให้มีการกระจายอำนาจและ ให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา มากยิ่งขึ้น

๓.๓ คุณภาพของการศึกษาต้องเทียบได้กับมาตรฐานการ ศึกษาโลก สถาบันการศึกษาต้องทำบทบาทในการสร้างความรู้ใหม่จาก ฐานข้อมูลที่เพิ่มขึ้น

๓.๔ ต้องเน้นความมีลักษณะเฉพาะตัวควบคู่กับการเป็นสากล

๓.๕ ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี อ่างอิงการปฏิรูปการศึกษาจากเอกสารการ ปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เรียบเรียงโดย พรทิพย์ สุวรรณโรจน์ ซึ่งได้ชี้ประเด็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษา (เรื่องเดิม : ๑๐ - ๑๑) สรุปได้ดังนี้

๑. การละเลยในเรื่องความหลากหลายและการมีความคิด สร้างสรรค์ของผู้เรียนเพราะโรงเรียนยังมุ่งเน้นการเรียนเพื่อให้นักเรียน สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย การเรียนการสอนจึงเป็นแบบการท่องจำ

๒. การขาดความเป็นอิสระและความคิดสร้างสรรค์ในการ บริหารการศึกษา การที่รัฐบาลรวบอำนาจการจัดการศึกษาไว้ที่ส่วนกลาง

ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการใหม่ ๆ ของชุมชนในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้

๓. ความไม่เพียงพอของงบประมาณการศึกษา

๔. ความกระตือรือร้นมากไปในเรื่องการศึกษา สาเหตุเกิดจากลัทธิขงจื้อที่เน้นคุณค่าของการเรียน และการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรง เกิดความคิดมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

การปฏิรูปการศึกษาในระยะเริ่มแรกนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จด้วยปัญหาต่าง ๆ มากมายทำให้การปฏิรูปหยุดชะงักไปชั่วคราว จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๙๓ ประธานาธิบดีคิม ยังซัม ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาใหม่เพื่อปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ เรียกว่า “ระบบการศึกษาใหม่” (New Education System) มีพื้นฐานความคิดว่า “สังคมการศึกษาแบบเปิดและตลอดชีวิต” เน้นการศึกษาอาชีวะและเทคนิคที่สามารถทำงานกับเครื่องจักรที่ซับซ้อนได้ และส่งเสริมงานวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Lee Don Hee, ๒๕๔๐ : ๔) ในขณะเดียวกันนโยบายการพัฒนาคนทางด้านจิตใจ ก็ดำเนินควบคู่ไปด้วยเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังก่อนที่ผ่านมา

การเปลี่ยนแปลงการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เปิดกว้างทางการเรียนมากขึ้นโดยการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสายอาชีวศึกษา กับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เน้นวิชาเลือกที่หลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและความสามารถพิเศษของนักเรียนได้ ครูที่ถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงหน้าที่จากผู้นำการสอนมาเป็นผู้แนะแนวทาง กระตุ้นนักเรียนให้แสวงหาความรู้ แสวงหาคำตอบจากสมมุติฐาน และส่งเสริมนักเรียนตามคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตน

ของนักเรียน ชุมชนและบริษัทเอกชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นลูกหลานของตนให้เป็นกำลังสำคัญของประเทศ ในอนาคต และต่อไปจะส่งผลให้บริษัทของตนก้าวหน้าด้วยมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำงานในบริษัท นำพาบริษัทเข้าสู่ความเป็นสากลที่มีมาตรฐานระดับโลก

การเปลี่ยนแปลง การเรียนในระดับอุดมศึกษา เน้นการให้ประโยชน์แก่ผู้มีความบกพร่องทางกายภาพ และบุคคลที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติได้ โดยเปิดการศึกษาด้วยนโยบายการศึกษาเพื่อปวงชนที่มีคุณภาพแต่ใช้ต้นทุนต่ำ (Low - cost but high - quality education for all) ส่วนภาคการศึกษาปกติคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาเน้นนโยบายดังต่อไปนี้คือ

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๑. การให้โอกาสแก่คนทำงานและคนที่พ้นวัยการศึกษา ด้วยการเปิดการศึกษาภาคพิเศษ การจัดการศึกษาอบรมระยะสั้น

๒. การให้โอกาสนักศึกษาประกอบอาชีพขณะศึกษาด้วยวิธีการสะสมหน่วยกิต เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ในการทำงาน สร้างสำนึก ความเป็นผู้ใหญ่ รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ รู้คิด รู้คุณค่าของงาน และใช้จ่ายเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพอย่างประหยัด

๓. การลดจำนวนหน่วยกิตวิชาเอก การเรียนข้ามหรือควบวิชาเอกเพื่อมีโอกาสเลือกเรียนวิชาเลือกตามที่ตนสนใจและเป็นที่ต้องการของชุมชนของตน

๔. การสร้างระบบการเรียนทางไกลโดยใช้สื่อการเรียนการสอน
ที่ทันสมัย

๕. การสร้างมหาวิทยาลัยเปิด สามารถเรียนได้ทั้งที่บ้านและ
สถานที่ทำงาน

๖. การพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอน
สัมฤทธิ์ผล คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาเน้นเรื่องคุณภาพของครู
อาจารย์ให้มีประสิทธิภาพการสอนสูงสุดโดยดำเนินการดังนี้

๖.๑ ให้การอบรมครูอาจารย์อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนา
องค์ความรู้

๖.๒ ปรับลดชั่วโมงการสอนของครูอาจารย์เพื่อให้มีเวลา
ทำงานวิจัยอันเป็นหัวใจของงานวิชาการ

๖.๓ ปรับเงินเดือนให้อยู่ในสถานะที่สามารถดูแลครอบครัว
ตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเพื่อไม่ต้องหางานพิเศษทำ มีเวลาเพียงพอ
สำหรับการเตรียมงานสอน

๖.๔ ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย ให้ความรู้ แนวทางการวิจัย และ
มีผู้ให้คำแนะนำด้านการวิจัย

๗. การเพิ่มงบประมาณการศึกษา

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี กล่าวถึงหลักในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ
ตอบสนองสังคมเกาหลียุคใหม่ไว้ (เรื่องเดิม : ๑๕ - ๑๖) พอสรุปได้ดังนี้คือ

๑. การศึกษาที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน

๒. ความหลากหลายรูปแบบของการศึกษา

๓. ความเป็นอิสระในการดำเนินการของโรงเรียน

๔. ความมีอิสระภาพและเสมอภาค

๕. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการศึกษา

๖. ความเป็นเลิศทางการศึกษา

นโยบายการพัฒนาด้านจิตใจ คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา ดำเนินการพัฒนาจิตใจโดยเริ่มจากพื้นรากของสังคม คือครอบครัว ด้วยการเปิดการศึกษาอบรมระยะสั้น ๆ ให้แก่พ่อแม่ เน้นการปลูกฝังบุคลิกภาพ ความคิดที่เห็นประโยชน์ส่วนรวม ความเสียสละ และให้ตระหนักในบทบาทความเป็นพ่อแม่ที่จะนำพาให้คำปรึกษา และแนะแนวทางอันสมควรให้แก่ลูก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของเกาหลี

การเรียนในระดับอนุบาล รัฐบาลก็มีการปฏิรูปการศึกษาเช่นกัน เพราะเห็นว่าการเรียนในระดับนี้ หากสามารถสร้างพื้นฐานและพัฒนาความคิดได้อย่างมั่นคงแล้วการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไปย่อมแข็งแกร่งและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างความแข็งแกร่งนี้เริ่มจากการให้นักเรียนในระดับนี้มีความพร้อมในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์ และทางด้านสังคม กิจกรรมมุ่งเน้นกิจกรรมที่พัฒนาความคิด การอยู่ร่วมในสังคม การเสียสละและความรักชาติ วิชาการที่จัดให้ไม่มุ่งเน้นเรื่องการอ่านออกเขียนได้แต่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ทางโรงเรียนเห็นว่าเหมาะสมและสามารถตอบสนองนโยบายการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ยกเลิกการสอบแข่งขัน ปรับมาตรฐานการเรียนทั้งประเทศให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เพื่อนักเรียนจะได้ไม่ต้องเดินทางไปเรียนโรงเรียนไกลบ้าน การสอนในระดับนี้จะให้ผู้ปกครองโดยเฉพาะแม่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนที่โรงเรียนและที่บ้านสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

การศึกษาผู้ใหญ่อันเป็นการศึกษาที่รัฐบาลมีนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้ผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพมีรายได้สูงขึ้น สามารถนำความรู้ไปพัฒนาผลผลิต และฝึกฝนทักษะการทำงานให้สูงขึ้น โรงเรียนจะเป็นโรงเรียนที่จัดร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และโรงเรียนกึ่งวิชาชีพ ต่อมา มีการปรับเปลี่ยนนโยบายขยายภาคการเรียนในระดับนี้เป็นการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเวลาว่างและวัฒนธรรม การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง และการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องเพื่อกำลังแรงงาน (แนวทางการพัฒนาการศึกษาของเกาหลี, ๒๕๓๙ : ๒๙)

หลักสูตรการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรแบบเข้มและกว้าง เน้นการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหลักสูตรปกติเพิ่มพูนทักษะในการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง นำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหา ใช้วิธีการเรียนการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้ช่วยแนะนำชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเท่านั้น

การศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย การจัดการศึกษาระบบนี้แบ่งเป็น การศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องเพียงเล็กน้อย รัฐบาลให้เรียนในโรงเรียนปกติ ส่วนที่มีความบกพร่องมาก รัฐบาลเปิดโรงเรียนให้เป็นพิเศษ

การบริหารการศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ๑. กระทรวงศึกษาระดับส่วนกลาง และ ๒. คณะกรรมการการศึกษาส่วนท้องถิ่น

๑. กระทรวงศึกษาระดับส่วนกลาง มีหน้าที่ออกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา จัดสรรงบประมาณ พัฒนาหลักสูตร และผลิตตำราเรียน

นอกจากนี้ต้องรับผิดชอบดูแลสถาบันการวิจัยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยสถาบันพัฒนาการศึกษาเกาหลี สถาบันเกาหลีศึกษา สถาบันประเมินผลการศึกษาแห่งชาติ สถาบันวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ เกาหลี ศูนย์วิจัยทางการศึกษาของเมืองใหญ่และจังหวัด และ สถาบันวิจัยที่อยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

๒. คณะกรรมการการศึกษาส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่บริหารและจัดการในกิจการที่เกี่ยวกับการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาจะอยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการจะได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากประธานาธิบดี อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และสามารถอยู่ในตำแหน่งได้ ๒ สมัย ส่วนผู้อำนวยการสำนักการศึกษาจะได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยและการพัฒนาการศึกษา สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญยิ่งต่อการวิจัย ดังนั้นการวิจัยและการพัฒนาจึงเป็นไปอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง กิจกรรมวิจัยทางวิชาการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหลายสถาบันที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันเกาหลีศึกษา คณะกรรมการรวบรวมประวัติศาสตร์แห่งชาติ และสถาบันที่อยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบันเกาหลีศึกษามีบทบาทสำคัญในการวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิม

การแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่างประเทศ สาธารณรัฐเกาหลีมีนโยบายด้านการแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่างประเทศชัดเจนและต่อเนื่องมาโดยตลอด มีโครงการต่างๆ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา เช่น โครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการตามข้อตกลงร่วมระหว่างประเทศ โดยส่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา หรือนักวิชาการไปต่างประเทศเพื่อสอนและ

ทำงานวิจัย โครงการสนับสนุนนักวิชาการและนักศึกษาต่างประเทศ ทำงานวิจัยเกี่ยวกับเกาหลี โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ หรือเป็นทูตวัฒนธรรม โครงการส่งนักเรียนเกาหลีไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้สู่ระดับสากล เรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น

ด้านการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง มีการเพิ่มทุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น มุ่งเน้นการเรียนการสอนด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มีการจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ ๖ แห่ง โรงเรียนการกีฬา ๘ แห่ง เพื่อให้การศึกษาอย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอแก่นักเรียนที่มีพรสวรรค์โดยจัดให้อยู่ในหอพัก ไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน และทุกคนได้รับทุนอุดหนุนการศึกษา จัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อผลิตกำลังทางเทคนิคป้อนให้แก่โรงงานอุตสาหกรรม โดยยุบรวมวิทยาลัยชุมชนเป็นวิทยาลัยอาชีวะชุมชน กับโรงเรียนมัธยมอาชีวะตอนปลาย ส่งเสริมเปิดโรงเรียนกลางคืนเพื่อสนองความต้องการของพนักงานโรงแรมโดยจัดหลักสูตรเทียบเท่าการศึกษาในระบบโรงเรียน มีการเปิดโรงเรียนเกาหลีในต่างประเทศ รวมทั้งจัดโรงเรียนวันเสาร์ในประเทศที่มีชาวเกาหลีอยู่มากโดยส่งครูและนักศึกษาไปประจำในต่างประเทศ (ประสิทธิ์ จันทร์ดา, ม.ป.พ. : ๕๓ - ๕๕)

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้ปฏิรูปการศึกษาควบคู่ไปกับการสร้างเสริมมุ่งเน้นเรื่องมนุษยธรรม จริยธรรมและความคิดสร้างสรรค์ ด้วยสังคมอุตสาหกรรมพัฒนาไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้คนในสังคมให้ความสำคัญกับวัตถุ เยาวชนถูกหล่อหลอมออกมาในรูปแบบเดียวกัน คือ การมุ่งเอาแต่ตนเองไม่คำนึงถึงสังคมส่วนรวม แสวงหาความสุขกับค่านิยม

วิทยาลัยอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ทางวัตถุประสงค์ การแข่งขันเชิงวัตถุนิยม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หลักสูตรใหม่ต้องหันมาให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดแก่เยาวชนในสังคม เริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรมอย่างมีระบบ ค่อยเป็นค่อยไปตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัยรวมทั้งการศึกษาหลักสูตรพิเศษต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โรงเรียนจะต้องปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในทุกรายวิชา (การปฏิรูปการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ของสาธารณรัฐเกาหลี, ๒๕๔๒ : ๕๒ - ๕๓) คือ ระดับอนุบาล ถึงประถมปีที่ ๓ ปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นระเบียบในสังคม กฎจรรยา และจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคม ระดับประถมปีที่ ๔ ถึงระดับมัธยมต้นปลูกฝังสิทธิและหน้าที่ของตนในระบบประชาธิปไตย เคารพกฎหมายของบ้านเมือง การตัดสินใจด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลที่ถูกต้อง ระดับมัธยมปลาย ปลูกฝังสิทธิและ

หน้าที่การเป็นพลเมืองโลก สันติภาพ ความเข้าใจคุณลักษณะอันเป็นสากล และความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนยังต้องปลูกจิตสำนึกในเรื่องเมตตาธรรมและมนุษยธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ ด้านสื่อมวลชนก็มีบทบาทในด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่บ้าน ว่าด้วยการบ่มเพาะคุณลักษณะที่ ดีงาม การสร้างบุคลิกภาพที่ดี ลดการเสนอข่าวอันก่อให้เกิดความรุนแรง การช่วยเหลือเยาวชนหลงใหลไปกับสิ่งมอมเมาและยาเสพติด

ประสิทธิ์ จันทร์ดา (ม.ป.พ. : ๔๕ - ๔๘) กล่าวถึงการศึกษาใน อนาคตของเกาหลี ไว้พอสรุปได้ดังนี้คือ สังคมเกาหลีซึ่งเมื่อมองไปถึง อนาคตปี พ.ศ. ๒๕๔๓ อาจให้คำนิยามด้วยคำพูดว่าเป็นประชาธิปไตยที่มีความหวังใยในสวัสดิภาพของประชาชนสูงสุด ประเทศอุตสาหกรรมชั้นสูง เน้นข้อมูลข่าวสาร เปิดเผยและเป็นนานาชาติ เมื่อมองไปข้างหน้าว่า สังคมอนาคตจะเป็นอย่างไร และความเป็นจริงทางการศึกษาที่กำลัง เจริญอยู่ในขณะนี้แล้วจะเห็นว่าชาวเกาหลีที่มีการศึกษาจำเป็นต้องมีอิสระ สร้างสรรค์ และสำนึกในศีลธรรม เมื่อทำนายโฉมหน้าของชาวเกาหลีที่มีการ ศึกษาแล้วจึงได้มีการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุ กล่าวคือเพื่อส่งเสริมความรู้สึกในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อความ เจริญอกงามไปสู่บุคคลที่สมบูรณ์ทุกด้านเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเพื่อเตรียมเยาวชนสังคมในอนาคต การจัดระบบการศึกษาจึงควร ตอบสนองภารกิจในการพัฒนาเด็กที่เกี่ยวกับศักยภาพส่วนบุคคล และ ความเป็นเลิศในโครงการการศึกษาและส่งเสริมเสรีภาพเพื่อให้ระบบมี ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาทางการศึกษา ที่เจริญอยู่ในปัจจุบันและปัญหาที่กำลังจะมาถึงในวันข้างหน้าแล้ว ภารกิจ ในการปฏิรูปซึ่งจะต้องนำมาใช้มีดังนี้

๑. ระบบการศึกษาใหม่ในรูปแบบ ๕-๓-๔-๔ ถือว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสังคมอุตสาหกรรมขั้นสูง
๒. ผู้ที่จบโรงเรียนประถมศึกษาได้เข้าเรียนมัธยมศึกษาโดยไม่ต้องสอบ
๓. การตั้งโรงเรียนใหม่ต้องตั้งเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายทุกปี จำนวนชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองใหญ่ลดลงให้เหลือ ๓๐ ห้องเรียน และห้องเรียนมัธยมศึกษาลดลงเหลือ ๒๔ ห้องเรียน จำนวนนักเรียนเฉลี่ยห้องละไม่เกิน ๔๐ คน
๔. การกำหนดมาตรฐานอาคารสถานที่ เป็นห้องเรียนพิเศษ ได้แก่ การสร้างห้องทดลอง โรงฝึกงาน ห้องดนตรี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ฯลฯ ให้เพียงพอ
๕. การออกใบอนุญาตเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีความแตกต่างกัน
๖. การพัฒนากำลังคนระดับสูงในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญอยู่ในระดับสูงสุด
๗. การศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องมีความเป็นเลิศ พัฒนาอาจารย์ควบคู่กับการลดอัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์
๘. สังคมมีที่เรียนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ด้วยการสร้างห้องสมุดในชุมชนและองค์กรในสวนภูมิภาค และกระจายเสียงการศึกษา
๙. หน่วยบริหารในห้องถิ่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมีอิสระในการดำเนินการและจัดการ

๑๐. การลงทุนการศึกษาต้องเพิ่มขึ้นโดยการจัดเก็บภาษี การศึกษาท้องถิ่น โรงเรียนเอกชนมีอิสระในการกำหนด ค่าเล่าเรียน

จากภารกิจข้างต้นที่ประสิทธิ์ จันทร์ดา ได้กล่าวไว้ จะเห็นได้ว่าภารกิจนั้นต้องกระทำพร้อม ๆ กัน และเป็นไปตามลำดับความสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพของครู การส่งเสริมการเรียนตลอดชีวิตและอย่างต่อเนื่อง ความมีอิสระในการจัดการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยระบบการศึกษาที่ทันสมัย และการลดอัตราส่วนนักเรียนในแต่ละห้องให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมกับครู ๑ คน ที่จะดูแลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทั้งวิชาการและการปลูกฝังคุณธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นหนทางที่จะทำให้ออกมาคณาธิการศึกษาในสาธารณรัฐเกาหลีสดหน้าไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านสื่อสารสนเทศอย่างเต็มที่ ทุกโรงเรียนและทุกสถาบันการศึกษาจะมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์อย่างพอเพียง แม้กระทั่งบริเวณเฉลี่ยทางเดินในอาคารเรียนก็มีการติดตั้งคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่นักเรียนนักศึกษา และจากเป้าหมายการศึกษาที่ปลูกฝังมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาทำให้เยาวชนเป็นผู้มีระเบียบวินัยไม่ทำลายและขโมยของสาธารณะ นอกจากนี้รัฐบาลยังเชื่อว่า การปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อเยาวชนในยุคโลกไร้พรมแดน และโลกยุคสารสนเทศ

การศึกษาในประเทศเกาหลีสมัยโบราณเป็นการศึกษาตามแนวคำสอนของขงจื้อที่ปลูกฝังความคิดเรื่องการเรียนรู้เพื่อสอบเข้ารับราชการ ดังนั้นเกาหลีจึงมีการตั้งโรงเรียนของรัฐเพื่อสอนวิชาการสำหรับการสอบเข้ารับราชการโดยเฉพาะ ชื่อ แทฮัก และโรงเรียนในชนบท ชื่อ ซอดัง

เป็นสถานศึกษาแบบโบราณ คล้าย ๆ กับศาลากลางประจำหมู่บ้าน จะมีผู้ใหญ่บ้านหรือนักปราชญ์สมณะที่อาศัยในหมู่บ้านนั้นเป็นครูสอน จนกระทั่งประเทศเกาหลีตกอยู่ในภาวะสงคราม และการเรียกร้องเอกราช คืบจากประเทศญี่ปุ่น การศึกษาก็ชะงักงันไปชั่วเวลาหนึ่ง แต่เมื่อทุกอย่างกลับคืนสู่สภาวะปกติประเทศสาธารณรัฐเกาหลีก็หันมาดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำพาประเทศสู่การเป็นเกาหลีใหม่ที่มีเสถียรภาพทางการเมือง มีความมั่นคงและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจจนกระทั่งทุกวันนี้

รัฐบาลปฏิรูปการศึกษาพร้อมทั้งเปลี่ยนแปลงแนวคิดสำคัญของการศึกษาเพื่อให้เข้าสู่ระบบความสำคัญของของเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อพัฒนาประเทศ และสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญและดำรงไว้ให้อยู่คู่กับสังคมที่พัฒนา คือคุณธรรมจริยธรรมที่เด็กเกาหลีต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่อยู่ในระบบครอบครัวจนถึงอยู่ในระบบสังคมจนกลายเป็นรากที่ฝังลึกลงในความเป็นคนเกาหลี

๒. การพัฒนาเศรษฐกิจ

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้วางนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นระยะเวลา ๕ ปี พร้อมไปกับการปฏิรูประบบการศึกษา เพราะรัฐบาลเชื่อมั่นว่าการสร้างความเป็นเกาหลีใหม่และการจะนำพาประเทศให้สามารถเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียได้นั้นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการให้การศึกษาที่มุ่งเน้นให้เป็นคนคิดเป็น ในขณะที่เดียวกันต้องสามารถใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้คุ้มค่ากับการลงทุนด้านการศึกษาที่รัฐบาลได้จัดให้ตลอดอายุแห่งการศึกษารากฐานการศึกษาที่แข็งแกร่งทำให้นโยบายด้านเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างราบรื่นเกิดประสิทธิผลแผนเริ่มแรกคือเน้นให้ประชาชนประหยัดทำให้การออมทรัพย์ในประเทศ

โรงงานอุตสาหกรรมยุคแรกของประเทศไทย

สูงขึ้น มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะจากประเทศญี่ปุ่น หลังจากทีรัฐบาลสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตเป็นปกติเมื่อปลาย ค.ศ. ๑๙๖๕ ส่งผลให้ประเทศมีการส่งออกสินค้าประเภทอุตสาหกรรมมากขึ้น ประชาชนมีรายได้ต่อคนมากขึ้น แต่การพัฒนาเศรษฐกิจนี้อยู่ในกลุ่มประชาชนที่อยู่ในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย ประชาชนกลุ่มใหญ่ในสังคมชนบทประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยังไม่ได้รับผลแห่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจแผนนี้ ยังคงมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก อดอยาก และขาดแคลน แม้ระบบการศึกษาจะไปถึงถิ่นฐานแห่งตนแล้วก็ตาม ดังนั้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ประธานาธิบดีปาร์ค จองอี ได้ตระเวนไปสังเกตการณ์และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อแสวงหาวิธีการพัฒนาชนบทให้เท่าเทียมกับสังคมในเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๐ ประธานาธิบดีปาร์ค จองอี ได้ปราศรัยในที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศว่า (ลี ฮานู, ๒๕๒๙ : ๘ - ๙)

“... แม้แต่หมู่บ้านในชนบทมีมาตรฐานการครองชีพไม่เหมือนกัน กล่าวคือ หมู่บ้านบางแห่งรวยแต่หมู่บ้านอีกบางแห่งยากจน เมื่อไปดูหมู่บ้านต่าง ๆ แล้ว ในหมู่บ้านที่ชาวบ้านอยู่ดีกินดีได้นั้นมักจะมีผู้นำที่ดีและชาวบ้านทุกคนร่วมมือกันทำงานอย่างขยันหมั่นเพียรโดยมีผู้นำหมู่บ้านเป็นแกนกลาง แต่ในหมู่บ้านที่ยากจนนั้น มักจะไม่มีผู้นำที่สามารถชักจูงใจชาวบ้านในการแก้ปัญหาความยากจนและชาวบ้านถือว่าความยากจนเป็นชะตากรรมที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาชนบท คือการมีผู้นำหมู่บ้านที่มีความกระตือรือร้นสูงและชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือที่ดีกับผู้นำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเพื่อสามารถช่วยตัวเองได้ จากข้อสังเกตดังกล่าว ข้าพเจ้าอยากขอเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาชนบททุกหน่วยงานเตรียมโครงการพัฒนาชนบทที่สามารถปฏิบัติจริงได้โครงการหนึ่ง ซึ่งโครงการนั้นอาจจะเรียกว่า “ขบวนการพัฒนาหมู่บ้านใหม่” (New Village Movement) “หรือการสร้างหมู่บ้านประหยัด” (Economy Village Movement) ก็ได้...”

ลี ฮานู ยังกล่าวต่อไปว่า (เรื่องเดิม : ๙ - ๑๒) ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ริเริ่มโครงการพัฒนาชนบทแนวใหม่โดยเรียก 새마을 “แซมมาฮิลลุนดง” ตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. ๑๙๗๐ โดยทางรัฐบาลแจกวัสดุก่อสร้าง คือ ปูนซีเมนต์ให้แก่หมู่บ้านทั้งหมด ๓๓,๒๖๗ หมู่บ้าน ๆ ละ ๓๓๕ กระสอบ โดยมีเงื่อนไข ๓ ประการคือ

๑. ห้ามไปขายในตลาด

๒. ห้ามนำไปแลกเหล้า

๓. ต้องนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตามข้อตกลงของชาวบ้าน พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรจะทำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางชีวิตภายในหมู่บ้าน อาทิเช่น การตัดถนนภายในหมู่บ้าน การสร้างสะพานข้ามคลองขนาดเล็ก การสร้างบ่อน้ำสาธารณะ การสร้างโรงอาบน้ำสาธารณะ และการสร้างสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านให้สวยงาม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะทดลองว่าชาวบ้านของแต่ละหมู่บ้านมีความพร้อมใจที่จะช่วยตัวเองในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด เพราะว่า ปูนิซีเมนต์เพียง ๓๓๕ กระสอบ (เป็นมูลค่าประมาณ ๓๓๕ เหรียญสหรัฐ) ต่อหมู่บ้านหนึ่งเป็นวัสดุที่จำกัดมากสำหรับการดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งในกรณีส่วนใหญ่ชาวบ้านต้องเพิ่มเติมทุนและแรงงานของตนในการดำเนินโครงการที่คัดเลือกมาจนประสบความสำเร็จ (อ้างจาก Ministry of Home Affairs, ๑๙๗๓ : ๗๐ : Park Jin - Hwan, ๑๙๘๑ : ๑๔๔)

ปลายปี ค.ศ. ๑๙๗๑ รัฐบาลได้ตรวจสอบการดำเนินโครงการพบว่า มีหมู่บ้านกว่าครึ่งหนึ่งสามารถทำโครงการของหมู่บ้านที่คัดเลือกมาแล้วสำเร็จ สามารถสรุปคุณลักษณะของชาวบ้านได้ว่า (ลี ฮานู, เรื่องเดิม : ๑๐ - ๑๓ อ้างจาก Rozen & Lee Jil-Hyun, ๑๙๘๑ : ๕๙๑-๕๙๒)

๑. แต่ละหมู่บ้านมีผู้นำหมู่บ้านที่มีความสามารถสูง และผู้นำหมู่บ้านเหล่านี้มาจากหมู่บ้านนั้น ๆ

๒. ชาวบ้านของแต่ละหมู่บ้านมีความตั้งใจ (Will) ที่จะเข้าร่วมในงานช่วยตัวเอง (Self-help Work) โดยร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านเป็นอย่างดี

๓. ทางรัฐบาลควรจะให้บริการช่วยเหลือด้วยวัสดุมากกว่าอย่างอื่นในการดำเนินการแซมมาอีลอนดงขั้นแรก

จากคุณลักษณะดังกล่าวรัฐบาลจึงมุ่งเน้นหาผู้นำหมู่บ้านที่มีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้นสูง และสามารถชักชวนชาวบ้านให้เข้าร่วมการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านด้วยความสมัครใจโดยใช้กระบวนการฝึกอบรมที่มุ่งการปลูกฝังจริยธรรมในการทำงาน กล่าวคือ ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตัวเอง และความร่วมมือ ซึ่งเป็นปรัชญาของแซมมาอีลอนดง ทั้งนี้เนื่องจากสังคมชนบทของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นสังคมค้ำกดินา และสังคมแบบครอบครัว (Family-oriented Society) ที่เฉื่อยชาและโดดเดี่ยว เช่นเดียวกับสังคมชนบทในประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียจึงมีความร่วมมือที่ดีในงานครอบครัว เช่น งานสมรส งานศพ หรืองานสังคม

สังคมเกษตรกรรมในชนบทของเกาหลี

อื่น ๆ แต่ยังขาดการฝึกอบรมให้มีความร่วมมืออย่างมีเหตุผลในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ดังนั้นในสภาพการณ์เช่นนี้จำเป็นต้องมีแรงกระตุ้นระดับชาติบางประการที่สามารถปลุกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดี หรือจริยธรรมในการทำงานใหม่ให้แก่ประชาชนชาวชนบทเพื่อให้เขามีความเชื่อมั่นต่ออนาคตว่า **“เราก็คงอยู่ดีกินดีได้ ถ้าเราขยันทำงานและร่วมมือกันดี และมีจิตใจพึ่งตนเองโดยบุกเบิกแสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติแทนที่จะอาศัยแต่ชะตากรรมของตนเอง”**

รัฐบาลดำเนินนโยบายต่อไปเพื่อขยายหมู่บ้านให้เพิ่มมากขึ้น เริ่มจากสานงานต่อหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จขั้นที่ ๑ โดยการแจกวัสดุก่อสร้าง เพื่อดำเนินการโครงการที่น่าประโยชน์และต้องการความร่วมมือของชาวบ้าน เช่น การตัดถนนเข้าหมู่บ้าน การสร้างอุปกรณ์น้ำประปา การสร้างชลประทานอย่างง่าย ๆ ฯลฯ

ในที่สุดทุกหมู่บ้านก็เข้าร่วมโครงการแซมฮาอีลุนดง รัฐบาลจึงแบ่งหมู่บ้านออกเป็น ๓ ระดับ (แหล่งเดิม : ๑๐ - ๑๗ : อ้างจาก Korean Overseas Information Service, ๑๙๗๗ : ๒๕ - ๒๖) คือ

๑. หมู่บ้านขั้นมูลฐาน เน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมบ้าน
๒. หมู่บ้านขั้นช่วยตนเองได้ เน้นโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ
๓. หมู่บ้านพึ่งตนเองได้ เน้นการกระจายรายได้เพื่อสะดวกในการให้บริการช่วยเหลือแก่หมู่บ้านแต่ละระดับอย่างมีประสิทธิภาพสูง

รัฐบาลได้กำหนดมาตรการตัดสินระดับการพัฒนาหมู่บ้านไว้เป็นรูปธรรมตามโครงการที่หมู่บ้านแต่ละระดับได้ปฏิบัติจนสำเร็จ ดังนี้

โครงการตัดถนนชนบท

หมู่บ้านช่วยตนเอง ต้องสร้างถนนหลักภายในหมู่บ้าน และปรับปรุงถนนเข้าสู่หมู่บ้านเสร็จ

หมู่บ้านพึ่งตนเอง ต้องสร้างถนนหลักที่ต่อจากถนนหลวงสำเร็จ และสร้างสะพานยาวไม่เกิน ๒๐ เมตร เสร็จ

โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย

หมู่บ้านช่วยตนเอง ปรับปรุงหลังคาเรือนเสร็จมากกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ และปรับปรุงท่อระบายน้ำเสียหลักเสร็จ

หมู่บ้านพึ่งตนเอง ปรับปรุงหลังคาเรือนเสร็จมากกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ปรับปรุงรั้วบ้านเสร็จมากกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์

โครงการพัฒนาพื้นฐานทางเกษตร

หมู่บ้านช่วยตนเอง การใช้ชลประทานในการทำเกษตรกรรมมากกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ และปรับปรุงลำธารสายภายในหมู่บ้านเสร็จ

หมู่บ้านพึ่งตนเอง การใช้ชลประทานในการทำเกษตรกรรมมากกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ และปรับปรุงลำธารสายรอบหมู่บ้านเสร็จ

โครงการความร่วมมือในชีวิตประจำวัน

หมู่บ้านช่วยตนเอง มีหอประชุม ยุ้งฉาง หรือโรงงาน และมีเงินทุนประจำหมู่บ้านส่วนรวมมากกว่า ๕ แสนวอน

หมู่บ้านพึ่งตนเอง มีหอประชุม ยุ้งฉาง หรือโรงงาน เป็นต้นมากกว่า ๒ แห่ง และมีเงินทุนประจำหมู่บ้านส่วนรวมมากกว่า ๑ ล้านบาท

โครงการรายได้

หมู่บ้านช่วยตนเอง มีโครงการเพิ่มพูนรายได้ส่วนรวมมากกว่า ๑ โครงการ และมีรายได้เฉลี่ยของหมู่บ้านต่อครอบครัวต่อปีมากกว่า ๘ แสนวอน

หมู่บ้านพึ่งตนเอง พัฒนาแหล่งรายได้นอกเกษตรกรรม เช่น การตั้งโรงงานแช่มาฮิล และมีรายได้เฉลี่ยของหมู่บ้านต่อครอบครัวต่อปีมากกว่า ๑ ล้าน ๔ แสนวอน

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๗ รัฐบาลได้ส่งเสริมโครงการใหม่ที่เรียกว่า โครงการสร้างสังคมสวัสดิการ เพื่อพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และได้เน้นหนักในการเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนโดยพัฒนาโครงการแหล่งรายได้ เมื่อโครงการแช่มาฮิลลงดูประสบความสำเร็จอย่างสูง ประชาชนมีความคิดริเริ่มที่จะช่วยตนเอง รัฐบาลจึงโอนโครงการนี้ให้เอกชนเรียกว่า ศูนย์อำนวยการกลางแช่มาฮิลลงดูดำเนินงาน โดยรัฐบาลทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงอย่างเต็มที่ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๑ จนถึงปัจจุบันนี้

ลี ฮานู สรุปลสาระสำคัญที่ทำให้โครงการแช่มาฮิลลงดูประสบความสำเร็จจนสามารถสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจในระบบสังคมหมู่บ้านให้แข็งแกร่ง มีรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเชื่อมั่นว่ามาจากชาวบ้านได้รับการกระตุ้นอย่างสูง ผู้นำหมู่บ้านมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหมู่บ้าน ข้าราชการท้องถิ่นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงในการให้บริการทางการพัฒนา และผู้นำสุดยอดทางการเมืองและกลุ่มชนชั้นนำในเมืองให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังนั้นโครงการแช่มาฮิลลงดูจึงเป็นขบวนการทางสังคมระดับชาติที่ต้องการการรวม

พลังขนาดใหญ่ทางแรงงานของสถาบันต่าง ๆ และทรัพยากรทางเทคนิค และเครื่องมือต่าง ๆ จากทุกส่วนของประเทศ

ความสำเร็จของโครงการนี้สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เริ่มจากการพัฒนาจิตใจของชาวบ้านในชนบทให้เกิดความเชื่อมั่นในชีวิต เกิดความมานะเพียรพยายาม และอดทน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอยู่แล้วในอุปนิสัยของคนเกาหลีเพียงแต่สภาพการณ์ของประเทศที่ตกอยู่ในภาวะของสงครามทำให้เกิดความท้อแท้ ไม่มั่นใจ และฝากชีวิตไว้กับฟ้าดิน ปรับโครงสร้างทางสังคมที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวให้เป็นสังคมที่ทำทุกอย่างโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน นอกจากการพัฒนาทางจิตใจแล้วยังพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ โดยเริ่มจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งคือ การปรับพื้นฐานของรายได้ในแต่ละครัวเรือนให้ชาวบ้านทุกคนอยู่อย่างมีความสุข ไม่อึดอัด ไม่เกิดช่องว่างระหว่างรายได้ของคนในเมืองกับคนในชนบทมากเกินไป

การพัฒนาด้านการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาการปกครอง ส่งเสริมให้ชาวบ้านอ่านออกเขียนได้ เห็นความสำคัญของการศึกษาที่สามารถนำความรู้มาพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมให้ชาวบ้านดูแลหมู่บ้านร่วมกัน ฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามความคิดเห็นและเหตุผลอันชอบธรรม อันเป็นกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้สังคมชนบทพัฒนา (แหล่งเดิม : ๒๙ - ๓๔) คือ

๑. ภาวะความเป็นผู้นำของแต่ละหมู่บ้าน
๒. ความเป็นเอกพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมภายในกลุ่ม
๓. การวางแผนการพัฒนาจากชาวบ้านเอง

๔. การสนับสนุนที่เหมาะสมจากองค์การภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากรัฐบาลอย่างมีความต่อเนื่อง
๕. การแก้ไขปัญหาช่องว่างระหว่างชนบทกับเมืองให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันให้มากที่สุด ด้วยการพัฒนานวัตกรรมทางเกษตรกรรมใหม่ และการดำเนินนโยบายราคาข้าวสูง
๖. ความสำเร็จในการปฏิรูปที่ดิน ข้าราชการท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการวางแผนและปฏิบัติโครงการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความทุ่มเท ตั้งใจและจริงจัง ปฏิบัติงานด้วยความสะอาด โปร่งใส ผู้บริหารของประเทศ คือ รัฐมนตรี นักการเมือง คณาจารย์ และนักธุรกิจ เข้าร่วมฝึกอบรมกับผู้นำชุมชนของหมู่บ้าน
๗. องค์ประกอบเกี่ยวกับเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในชนบท
๘. ความกระตือรือร้นทางการศึกษาของคนในชนบททำให้ระดับความรู้ของคนในชุมชนนั้นสูงขึ้นอันก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชนบท

จริยธรรมในการทำงานอันเป็นทัศนคติและค่านิยมเชิงการพัฒนาที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงการพัฒนา หรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เช่น ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตัวเอง ความร่วมมือร่วมใจ การเสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม ความตั้งมั่น และความมุ่งมั่น เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาสังคมชนบทให้มีความแข็งแกร่ง ที่สำคัญคือจริยธรรมนี้มีการปลูกฝังและสืบทอดให้กับคนรุ่นหลังได้สืบสานต่อ

ด้วยนโยบายเชิงรุกและความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศทั้งในเมืองและในชนบท เพื่อนำประเทศเข้าสู่การเป็นเกาหลีใหม่ ประสบความสำเร็จอย่างสูง นานาอารยประเทศให้ความเชื่อถือ ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นรายได้ของประชาชนมีมากกว่า ๑๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐต่อหนึ่งคน จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ รายได้ของประชาชนลดลงเหลือเพียง ๖,๗๐๐ เหรียญสหรัฐ รัฐบาลเกาหลีแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจได้ ไม่นานเกาหลีก็กลับคืนสู่ภาวะปกติ สามารถเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันฟุตบอลโลกได้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ และประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

บทที่ ๓

วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนเกาหลี และการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

๑. วัฒนธรรม

คนเกาหลีมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองเป็นเวลามากกว่า ๕,๐๐๐ ปี มีการสืบทอดกันมาอย่างเหนียวแน่น แม้ประเทศจะตกอยู่ในสถานการณ์ใด คนเกาหลีก็ไม่เคยละเลยที่จะสืบสานวัฒนธรรม อีกทั้งคนเกาหลียังเป็น นักผสมผสานวัฒนธรรมชาติอื่นที่เข้ามายึดครองประเทศจนกลายเป็น วัฒนธรรมของตนได้อย่างกลมกลืน แม้ในปัจจุบันประเทศจะอยู่ในฐานะ ผู้นำทางแถบภูมิภาคเอเชียทั้งด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีแล้วก็ตาม แต่ คนเกาหลีก็ยังยึดถือปฏิบัติธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมได้อย่าง น่ายกย่อง

วัฒนธรรมประเพณีของเกาหลีได้รับอิทธิพลมาจากคำสั่งสอน ของขงจื้ออันส่งผลทำให้คนเกาหลีมีทัศนคติและแนวทางในชีวิตตนเอง

เป็นแนวปรัชญา คิม จังแท (การรู้เรื่องลัทธิขงจื้อ, ๑๙๘๙ : ๑๕-๓๖) กล่าวถึง ลัทธิขงจื้อสรุปได้ดังนี้คือ ลัทธิขงจื้อแบ่งโลกออกเป็น ๒ ส่วน คือ หยิน (☯, eum) และหยาง (☰, yang) ดังนั้นทุกอย่างบนโลกจะถูกแบ่งออกเป็น ๒ เสมอ เช่น ผู้หญิงผู้ชาย ความนุ่มนวลความเข้มแข็ง ความอ่อนแอความแข็งแกร่ง ความสูงความต่ำ ฯลฯ บ้านและครอบครัวเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของมนุษย์และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อโลก ดังนั้นข้อปฏิบัติต่างๆ ของมนุษย์จะทำให้สังคมเข้มแข็ง เช่น ความกตัญญู ความรักที่มีให้ต่อกัน การเลี้ยงดูสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีของครอบครัวและของสังคม ความมีมารยาท ความมีระเบียบวินัย การร่วมมือร่วมใจ และการไว้วางใจเชื่อใจซึ่งกันและกันเป็นเกียรติยศของตน

ขงจื้อยังกล่าวถึงสตรีอย่างละเอียดโดยแยกหน้าที่ของสตรีออกจากบุรุษอย่างชัดเจน ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของสตรีและบุรุษจึงต่างกัน (แหล่งเดิม : ๓๔ - ๘๔) กล่าวคือสตรีต้องทำหน้าที่เป็นลูกสาว ลูกสะใภ้ ภรรยา แม่ แม่สามี จวบจนสิ้นชีวิต สตรีต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ สงบเสงี่ยม เจียมตน อ่อนน้อมถ่อมตัว มีมารยาท เป็นแม่ศรีเรือนรู้จักปรนนิบัติทุกคนในครอบครัว จงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อสามี เป็นช่างทำหลังปฏิบัติตามคำสั่งอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง มีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสิ่ง มีสามีได้เพียงคนเดียวในชีวิต ห้ามแต่งงานใหม่โดยเด็ดขาดแม้สามีจะเสียชีวิตในคืนแรกของการแต่งงานก็ตาม ในขณะที่สามีสามารถมีภรรยาได้หลายคน เป็นต้น

นอกจากลัทธิขงจื้อแล้วสภาพภูมิศาสตร์ก็ยังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของประเทศ แซ่ ซ่งซง (๒๔ ฤดูกาลย่อยของเกาหลี, ม.ป.พ.) กล่าวว่า “เกาหลีเป็นชาติหนึ่งที่มีวัฒนธรรมประเพณีอันสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพภูมิศาสตร์ ดังที่สะท้อนให้เห็นได้จากการแยกแยะฤดูกาลย่อย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนเกาหลี” ประเทศเกาหลีมี ๔ ฤดูกาล เช่นเดียวกับประเทศในเขตอบอุ่น คือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ร่วง และ ฤดูใบไม้ผลิ แต่ประเทศเกาหลียังได้แบ่งฤดูกาลออกเป็น ๒๔ ฤดูกาลย่อย (แหล่งเดิม) คือ ฤดูกาลหนึ่งจะมี ๖ ฤดูกาลย่อย โดยยึดหลักเกณฑ์ทางดาราศาสตร์เป็นสำคัญ และบันทึกลงในปฏิทินทุกฉบับอย่างเป็นทางการด้วย ระบบฤดูกาลย่อยนี้เข้าใจว่าได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน การแบ่งฤดูกาลย่อยสามารถทำให้รู้ขั้นตอนการทำงานด้านการเกษตรกรรม และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำให้รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศได้ดีอีกด้วย

แซ่ ซ่งซง (แหล่งเดิม) อธิบายฤดูกาลย่อยอย่างละเอียดสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. โซฮัน (소 한, Sohan) เป็นฤดูกาลย่อยหลัง ทงจี (동지, Dongji) เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๒๐ มกราคม หรือเดือน ๑๒ ทางจันทรคติ ฤดูกาลนี้จะหนาวที่สุดในรอบปี

๒. แทฮัน (태 한, Daehan) เป็นฤดูกาลย่อยที่อยู่หลัง โซฮัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม หรือช่วงปลายเดือน ๑๒ ทางจันทรคติ แทฮันมีความหมายว่า หนาวจัด หรือหนาวมาก แต่ในประเทศเกาหลีช่วงเวลาที่หนาวที่สุดคือประมาณวันที่ ๑๕ มกราคม ชื่อของฤดูกาลจึงไม่ตรงกับสภาพที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงมีคำพูดล้อเล่นสนุก ๆ กัน “แทฮันไปเที่ยวบ้านโซฮันแล้วแข็งตายที่นั่น” น้ำแข็งในฤดูกาลโซฮันนี้จะละลายในฤดูกาล

ฤดูหนาวของเกาหลี

แทฮัน ประเทศเกาหลีถือฤดูแลงย่อยนี้ว่า เป็นฤดูแลงแห่งการสิ้นปีทางจันทรคติ ฉะนั้นจึงถือเอาวันสุดท้ายของฤดูแลงแทฮันเป็น “ซ็อลบุน” คือวันสิ้นปี

ตามประเพณีในวันซ็อลบุนชาวบ้านจะเอาถั่วมาโปรยในห้องและที่ระเบียงบ้านเพื่อจะขับไล่ผีปีศาจ และเป็นการต้อนรับปีใหม่ในวันต่อจากซ็อลบุน คือ ซ็องวอลซ็อล

๓. อิบซุน (입춘 , Ipchun) เป็นฤดูแลงย่อยที่เริ่มต้นราว ๆ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ นับเป็นช่วงแรกของเดือนทางจันทรคติวันเริ่มต้นฤดูแลงย่อย อิบซุน เรียกว่า “ซ็องวอลซ็อล” ซึ่งถือว่าเป็นวันต้นปีใหม่

๔. อูซุ (우수 , Usu) เป็นฤดูแลงย่อยที่อยู่หลัง อิบซุน เริ่มประมาณวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่อากาศเริ่มคลายความหนาว และเริ่มมีลมอุ่นของฤดูใบไม้ผลิพัดมา ใบอ่อนของต้นไม้มันเริ่มแตกใบ

๕. คย็องชิบ (경칩, Kyungchip) เป็นฤดูกาลย่อยที่ต่อจาก อูชู อยู่ในระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๒๑ มีนาคม อากาศทั่วไปจะอุ่นขึ้น ต้นไม้แตกหน่อ และออกใบ สัตว์นานาชนิดที่จำศีลในช่วงฤดูหนาวจะออกจากการจำศีล คย็อง หมายถึง ตื่นตระหนกตกใจ และชิบ หมายถึงพวกสัตว์เลื้อยคลานที่ซ่อนตัวอยู่ในพื้นดิน

๖. ชุนบุน (춘분, Chunbun) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม มีระยะเวลา ๑๕ วัน ในทางดาราศาสตร์จะเป็นวัน วสันตวิษุวัต คือเป็นวันที่กลางวันยาวเท่ากันกับกลางคืน อากาศไม่หนาวไม่ร้อน เหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรมมากที่สุด แต่ก็ยังมีอุปสรรค คือเป็นช่วงที่มีลมแรงที่สุดไม่เหมาะสำหรับชาวประมงที่จะออกไปหาปลา แม้จะหาปลาใกล้ฝั่งก็ตาม

๗. ช็องมย็อง (충명, Chungmyung) เป็นฤดูกาลย่อยเริ่มราววันที่ ๔ หรือ ๕ เมษายน เป็นวันที่ท้องฟ้าปลอดโปร่งแจ่มใส ฤดูกาลนี้ ชาวไร่ชาวนาจะทำงานโดยไม่หยุด การดองเหล้า หรือดองเครื่องปรุงต่างๆ จะได้รับรสชาติที่อร่อย ส่วนทางทะเลตะวันตกของเกาหลี หรือทะเลเหลือง มีการจับปลาไซกี ที่เป็นปลาที่มีรสชาติอร่อยและเป็นปลาที่มีมากในช่วงเวลานี้

๘. คกอุ (곡우, Gok-u) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๒๐ เมษายน เป็นฤดูกาลย่อยของฤดูใบไม้ผลิ คกอุ มีความหมายว่า ฝนตก ทำให้ข้าวร้อยละหนึ่งโตตามสมบูรณ์ ชาวนาจะนำเมล็ดข้าวไปแช่น้ำก่อนจะนำไปหว่าน ในช่วงนี้จะห้ามคนที่ประพาศิตัวไมตี หรือคนที่เห็นเรื่องที่ไม่เป็นมงคลมาดู ดังนั้นชาวนาจะนำกิ่งสนหรือกระสอบมาปิดเมล็ดข้าวที่แช่น้ำไว้

การตกปลาในฤดูหนาว

ชาวเมือง ซ็อลลา นัมโด คย็องซ็องนัมโด คย็องซ็องบุกโด และ คย็องว็อนโด จะพากันเข้าไปในป่าลึกเพื่อกินน้ำของต้นไม้ เช่น ต้นก้างเสื่อไคร่ง (Betulaceae) โดยกรีดลำต้น แล้วเอากระบอกรองเพื่อนำมาดื่มกินด้วยเชื่อว่าน้ำนั้นมีสรรพคุณรักษาโรคต่าง ๆ

ในสมัยอาณาจักรซิลลา จะทำพิธีบวงสรวงเซ่นไหว้ น้ำนี้ที่ภูเขาซิริซัน ผู้ที่ทำพิธีเป็นคนในสำนักพระราชวังเอออิชชุนขอให้บ้านเมืองสงบสุข พืชผลเกษตรอุดมสมบูรณ์ตลอดปี มีสำนวนกล่าวว่า “หากเกิดแล้งในฤดูกาลคกกู ฝนดินจะแห้งแล้ง ๓ ฟุต” มีความหมายว่า ในช่วงที่ฝนต้องตกชุกแต่ไม่ตก การทำนาในปีนั้นจะล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

๙. อิบฮา (잎ห่า, Ipha) เป็นฤดูกาลที่เริ่มต้นราววันที่ ๕ หรือ ๖ พฤษภาคม ในช่วงนี้พืชผลทางเกษตรเจริญเติบโต ชาวนามุ่งงานทำมากขึ้น เพราะต้องใช้ความพยายามกำจัดศัตรูพืช และวัชพืช

ตามทุ่งนาและใบไม้จะมีสีเขียว ต้นชาจะมีใบอ่อน ใบชาที่เก็บในฤดูนี้จะมรสชาติดีไม่แพ้ใบชาที่เก็บในฤดูคอกอ ประเพณีในช่วงฤดูกาลนี้คือการเอาแป้งข้าวเจ้าผสมซูก (หญ้าที่มีกลิ่นหอมชนิดหนึ่ง) นึ่งในหม้อหนึ่ง “ซีรู” ขนมนี้เรียกว่า “ซูกบอมูรี” หรือ “ซูกต็อก” รับประทานแทนข้าว เพื่อประหยัดข้าวและกับข้าว

๑๐. โซมัน (소만 , Soman) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มราววันที่ ๒๑ พฤษภาคม จนถึงวันที่ ๕ มิถุนายน โซมัน มีความหมายว่า สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกจะเกิดขึ้น และเจริญเติบโตเต็มไปหมด ซึ่งเป็นช่วงเข้าฤดูร้อน ในช่วงนี้อากาศค่อนข้างแห้งแล้ง มีการเก็บเกี่ยวข้าวบาร์เลย์ หน่อไม้ในฤดูนี้อร่อยมากนอกจากนี้ยังมี แנגกี (สมุนไพรมีกลิ่นหอม) นำมาต้มชุปกับเต้าเจี้ยว เมื่อผ่านฤดูกาลนี้แล้วแנגกีจะผลิดอก ซึ่งจะนำแנגกีมารับประทานไม่ได้

ทุ่งนาบริเวณเชิงเขาของประเทศเกาหลี

๑๑. มังจง (망종, Mangjong) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มราววันที่ ๒๖ มิถุนายน ประเพณีในฤดูกาลนี้แต่ละภาคจะไม่เหมือนกัน เช่น

จังหวัดซีอลลาโด มีประเพณีการตัดต้นข้าวบาร์เลย์ที่ยังอ่อน ๆ ไปปิ้งกิน เพราะมีความเชื่อว่า การทำนาข้าวบาร์เลย์ในปีต่อไปจะอุดมสมบูรณ์ และการนำข้าวบาร์เลย์ไปตากน้ำค้างแล้วนำมากินในวันรุ่งขึ้นจะทำให้เอวแข็งแรงและไม่มีโรคภัยเบียดเบียน

ทางตอนใต้ของภาคกลางยกเว้นจังหวัดคยองกีโด เชื่อกันว่า ถ้าฟ้าร้องและฟ้าแลบในช่วงนี้ การทำนาจะไม่ได้ผล

จังหวัดคยองซังโด เชื่อกันว่า มังจง (ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดของการหว่านเมล็ดข้าวชนิดต่าง ๆ) จะอยู่ในช่วงเดือน ๔ เป็นเรื่องมงคลกว่าอยู่ในช่วงเดือน ๕

การไถนาเพื่อเตรียมปลูกข้าว

๑๒. ฮาจี (ฮา-จี, Haji) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มราววันที่ ๒๑ มิถุนายน เวลากลางวันจะยาวที่สุดในรอบปี อุณหภูมิจะสูงขึ้นและร้อนจัด ฮาจีเป็นช่วงเวลาที่เสร็จสิ้นภารกิจจากการดำนาและเป็นช่วงเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน

๑๓. โซซอ (소서, Soseo) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มราววันที่ ๗ กรกฎาคม ฤดูกาลนี้ข้าวที่ดำไว้จะเริ่มลงราก จึงต้องกำจัดวัชพืช ขาวนาเริ่มเก็บเกี่ยวข้าวบาร์เลย์ และเริ่มปลูกถั่วเหลือง ถั่วแดง และข้าวฟ่าง

อาหารในฤดูกาลนี้ คือ กุกชู (국수, เส้นหมี่ทำจากแป้งสาลี) และ ซูเจบี (수제비, อาหารที่ทำจากแป้งสาลีที่นวดแล้วบิออกมาเป็นชิ้นเล็ก ๆ ต้มในน้ำซุ๊ปที่ใสไอบัก หรือฟักทอง) ส่วนอาหารทะเลจะนำปลาหมินอ อมาตัม ย่าง นึ่งหรือทำเป็นปลาดิบ

เครื่องมือการทำนา

๑๔. แทซอ (대서, Daeseo) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มราววันที่ ๒๓ กรกฎาคม ช่วงเวลานี้จะเป็น “จุงบก” หรือบกที่สอง อากาศจะร้อนอบอ้าวที่สุด แต่ก็ยังมีฝนตกเป็นครั้งคราว

๑๕. อิบชู (입추, Ipchu) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๘ หรือ ๙ สิงหาคม อิบชู มีความหมายว่า ฤดูร้อนผ่านพ้นไปแล้ว และกำลังจะเข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วง ชาวนาเก็บเกี่ยวข้าว และข้าวโพด จากนั้นเริ่มปลูกผักกาดขาวและหัวไชเท้าไว้ทำกิมจิในฤดูหนาว

ประเพณีในฤดูนี้ คือ “คิซ็องเจ (기성제)” เป็นพิธีสวดมนต์เพื่อขอให้อากาศปลอดโปร่งแจ่มใสไม่ให้มีฝนเพราะจะเป็นอันตรายต่อข้าวที่เริ่มเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ถ้าฝนตกไม่หยุดหลายวันจะมีพิธีกรรมที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐบาล เป็นการเซ่นไหว้ขอให้ฝนหยุดตก พิธีกรรมนี้เรียกว่า “ซอมนุนเจ (성문제)” หรือ “ซ็องซังเจ (성산제)” ส่วนพิธีกรรมที่ขอฝนเรียกว่า “ค็อูเจ (기우제)”

๑๖. ซอซอ (처서, Cheoseo) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๒๓ สิงหาคม ความร้อนเริ่มคลาย ตอนเช้าและตอนเย็นจะมีลมเย็น ๆ พัดนำความสดชื่นมาสู่ผู้คน ซอ (처) มีความหมายว่า หยุด หรือหยุดพัก ส่วน ซอ (서) หมายถึงความร้อนของฤดูร้อน

ชาวนาจะถางหญ้าบนคันนาและหลุมฝังศพของบรรพบุรุษ เพราะหลังจากฤดูกาลนี้ต้นหญ้าจะไม่ขึ้นอีกแล้ว และจะล้างขัดถูจอบตำสั้่น และไถที่ใช้งานมาตลอดฤดูทำนาไปเก็บรักษา และชาวนา ก็จะพักผ่อนหลังจากที่ทำงานมาอย่างหนัก

สำนวนภาษาที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูกาลนี้ คือ “ผ่านซอซอไปแล้วปากยุ่งจะเปี้ยว” หมายความว่า ยุ่งจะไม่มีอะไรให้กัดอีกต่อไป และ “ฝนตกในฤดูกาลย่อยซอซอแล้วข้าวในยุ่งจะลดน้อยลง” หมายความว่า หากฝน

ตกในช่วงฤดูกลางนี้จะเกิดทุพภิกขภัย คือพืชพันธุ์ธัญญาหารที่ชาวนาเอาใจใส่และทะนุถนอมมาตลอดฤดูร้อนและควรจะได้รับอากาศปลอดโปร่งและแสงแดดแรงกล้าเพื่อที่จะได้เติบโตเต็มที่ในปลายฤดูทำนานั้น แต่ถ้ามีฝนตกมากก็จะทำให้รวงข้าวเจริญงอกงามได้ไม่เต็มที่

๑๓. แพ็กโร (백로, Baekro) เป็นฤดูกลางย่อยที่เริ่มราววันที่ ๗ หรือ ๘ กันยายน ในช่วงเวลานี้กลางวันสั้นอุณหภูมิจะลดต่ำลง และมีน้ำค้างแข็งบนยอดหญ้า ถือว่าเป็นช่วงที่เข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วง อากาศจะเริ่มหนาวเมื่อใกล้ถึงเทศกาล ซู็ลือก หรือเทศกาลไหว้พระจันทร์ เกษที่อยู่ที่ใกล้ๆ จังหวัดคยองซังนัมโดมีความเชื่อว่าถ้าฝนตกในฤดูกลางนี้จะทำนาได้ผลดีกว่าปีกลาย จึงถือว่าฝนตกเป็นนิมิตหมายที่ดีของการทำนา

แพ็กโรเป็นฤดูที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของพืชแต่ถ้ามีฝนตกก็จะทำให้ความหวานของผลไม้หรือพืชบางชนิดลดน้อยลง แต่สำหรับองุ่นแล้วฝนจะทำให้องุ่นซึ่งเป็นผลผลิตที่สำคัญยิ่งในช่วงนี้มีรสชาติอร่อยยิ่งขึ้น จนในสมัยก่อนมีคำว่า “โพโดซุนจ็อล” แปลว่า ฤดูกลางแห่งองุ่น คนเกาหลีมักใช้คำนี้ขึ้นต้นในการเขียนจดหมายเพื่อถามสารทุกข์สุขดิบในหมู่ญาติมิตรและสหาย โดยมีความหมายว่า “ในฤดูกลางแห่งองุ่นงอกงามเช่นนี้ คุณมีความสุขสบายดีหรือ”

๑๔. ชูบุน (추분, Chubun) เป็นฤดูกลางย่อยที่เริ่มราววันที่ ๒๓ หรือ ๒๔ กันยายน ความยาวของกลางวันกับกลางคืนจะเท่ากันในฤดูใบไม้ร่วง ตั้งแต่ช่วงเวลานี้เป็นต้นไปความยาวของกลางวันจะค่อย ๆ สั้นลง และความยาวของกลางคืนจะค่อย ๆ ยาวขึ้น ในทางเกษตรกรรมเป็นช่วงที่เก็บเกี่ยวจึงมีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดในรอบปี

๑๙. ฮันโร (한로 , Hanro) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๘ ตุลาคม ช่วงเวลานี้เป็นช่วงแห่งการเก็บเกี่ยวข้าวและพืชผลนานาชนิด น้ำค้างถูกไอเย็นในยามเช้าจนแข็งเกาะเป็นสีขาว ใบไม้จะเปลี่ยนสีก่อน สลัดใบออกเพื่อที่จะจำศีลเมื่อย่างเข้าสู่ฤดูหนาว ชาวบ้านจะนำดอก เก๊กฮวยมาชุปแป้งทอดหรือดองเหล้าด้วย

๒๐. ซังกัง (상강 , Sang-gang) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราว วันที่ ๒๓ ตุลาคม เป็นช่วงเวลาที่น้ำค้างเริ่มแข็ง ซังกังมีความหมายว่า น้ำค้างแข็งลงจากท้องฟ้า หรือน้ำค้างแข็งตกจากท้องฟ้า ในชนบทชาวนา จะมืองานล้นมือ เริ่มตั้งแต่การเก็บเกี่ยว นวดข้าวและในนาที่ที่เก็บเกี่ยว เสร็จก็จะหว่านเมล็ดข้าวบาร์เลย์ไว้อีกเพื่อจะได้เก็บเกี่ยวในฤดูใบไม้ผลิ จากนั้นก็จะเก็บฟักทอง เกาลัด ลูกพลับ ข้าวฟ่าง พริก ใบงา ถั่วลิสง และ ขุดมันเทศ การทำไร่ทำนาของชาวนาจจะเสร็จสิ้นลงในช่วงฤดูย่อย ซังกัง นี้

นาที่พร้อมเก็บเกี่ยว

อาหารประจำฤดูกาลนี้ มี ขนม
เก๊กฮวย ซึ่งมีชื่อมาก ทำโดยการนำ
แป้งข้าวสารหรือแป้งข้าวสาลีมานวด
ก่อน แล้วหั่นเป็นชิ้น ๆ ขนาดยาว ๓
นิ้ว หลังจากนั้นเอาเกลือเก๊กฮวยสี
ต่าง ๆ มาแปะที่ก้อนแป้งที่หั่นไว้แล้ว
นำมาทอดในกระทะแบน ๆ โดยใส่น้ำมันเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมี
การดองเหล้าดอกเก๊กฮวยมาากินกัน สำหรับผู้หญิงก็นำผลไม้นิตต่าง ๆ
มาหั่นให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ผสมรวมกันแล้วใส่น้ำทำเป็นผลไม้รวมมิตร

๒๑. อิบดง (입동, Ipdong) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๗
หรือ ๘ พฤศจิกายน ในช่วงก่อนหรือหลังฤดูกาลอิบดงประมาณ ๑ สัปดาห์
จะเป็นช่วงทำ “คิมจัง” (김장, การทำคิมชิปริมาณมาก ๆ หมักไว้เพื่อให้
สามารถทานตลอดฤดูหนาวที่ยาวนาน ๓ - ๔ เดือน ปัจจุบันคนเกาหลี

การทำคิมจัง

ไม่ต้องทำครั้งละมาก ๆ เพราะเทคโนโลยีทางเกษตรที่พัฒนาไปมากจนมีพืชผักกินตลอดปี)

ในสมัยโบราณแบ่งฤดูกาลย่อยยิบตงออกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๕ วัน คือ ช่วงแรกน้ำเริ่มแข็งตัว ช่วงที่สองดินจะแข็งตัวเป็นครั้งแรก และ ช่วงที่สามไถฟ้าจะน้อยลงแต่จับหอยทุกชนิดอย่างง่ายดาย

๒๒. โซซอล (소설, Soseol) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มต้นราววันที่ ๒๒ พฤศจิกายน เป็นฤดูกาลที่หิมะเริ่มตกเป็นครั้งแรก โซซอล มีความหมายว่า หิมะน้อย ชาวเกาหลีเก็บข้าวที่นวดแล้วในยุ้งฉาง นำหัวไชเท้า ฟักทอง หั่นเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยตากแห้งบนเสื่อปอแล้วร่อนเก็บไว้ใช้ประกอบอาหารต่อไป ทางตอนใต้ของเกาหลีมักเอาลูกพลับปอกเปลือก ร่อนเป็นผงแล้วตากแห้งตามชายคาบ้านมองดูแล้วสวยงาม

ในช่วงประมาณวันที่ ๒๐ ของเดือน ๑๐ อากาศจะหนาวจัดเพราะมีลมลมนี้เรียกว่า “ชนดลพารัม” ส่วนความหนาวเรียกว่า “ชนดลซูวี” มีเรื่องเล่ากันว่าในสมัยราชวงศ์โคกูเรียวได้เคยมีกษัตริย์ได้เคยนั่งเรือล่องแม่น้ำและได้เกิดลมพัดแรงทำให้เรือโยก แต่กษัตริย์

หิมะที่ตกหนักในฤดูหนาวของเกาหลี

เข้าใจว่าคนแจวเรือมีเจตนาและแกล้งทำให้เรือโยกจึงได้สั่งประหารชีวิต และนี่คือที่มาของคำว่า “ชนดลพารัม” และ “ชนดลซูวี” แห่งเมืองคังฮวา

๒๓. แดซ็อล (대설, Daeseol) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มตั้งแต่วันที่ ๗ ธันวาคม แดซ็อล มีความหมายว่า การมีหิมะลงจัด คำนี้มีต้นกำเนิดมาจากมณฑลฮวาบุก ของจีนซึ่งผู้คนได้ถือเอาอากาศของมณฑลนี้เป็นมาตรฐาน

ประเทศเกาหลีและประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงนับตั้งแต่ฤดูกาลย่อย “อึบดง โซซอล แทซ็อล ทงจี โซฮัน และแทฮัน” เป็นฤดูหนาว ส่วนทางยุโรปถือเอา “ซุบุน ถึง แทซ็อล” เป็นฤดูใบไม้ร่วง

๒๔. ทงจี (동지, Dongji) เป็นฤดูกาลย่อยที่เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๒ หรือ ๒๓ ธันวาคม ทางเอเชียตะวันออกเฉียงถือว่าช่วงเวลานี้สำคัญที่สุด เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการนับวันเวลาทางสุริยคติและทางจันทรคติ

ประเทศเกาหลีถือเป็นต้นของปีต่อไป หรือเรียกว่าปีใหม่เล็ก (ตรุษเล็ก) จะมีการฉลองทั่วไป เริ่มจากในพระราชวังพระมหากษัตริย์ รัชทายาทและข้าราชการจะมาร่วมงานเลี้ยงอย่างพร้อมเพรียง และจะนำเครื่องราชบรรณาการไปถวายฮ่องเต้ของจีน สำหรับชาวบ้านจะต้ม ถั่วแดงใส่ก้อนแป้งข้าวเหนียวที่ปั้นเป็นรูปไข่มุกเล็ก ๆ มีการปรุงรสชาติ ด้วยการนำแป้งข้าวเหนียวไปแช่น้ำผึ้ง อาหารชนิดนี้ถือว่าเป็นอาหาร ที่มีคุณภาพชาวบ้านจึงนำไปใช้ในพิธีเซ่นไหว้ อีกทั้งเชื่อกันว่าน้ำข้าวต้ม ถั่วแดงซึ่งมีสีแดงจะช่วยขับไล่ภูตผีปีศาจ จึงเอาไปราดไว้ตามฝาผนังห้อง หรือประตูบ้าน

หมอลหลวงจะทำ “ซ็อนยัก” ซึ่งได้มาจากหนังวัวเคี้ยวกับน้ำผึ้ง อบเชย ขิง พริกไทย และสมุนไพรซ็องยัก ผสมกับน้ำมันให้จับตัวกัน แล้วนำไปถวายพระมหากษัตริย์ด้วยเป็นอาหารรสพิเศษ

นอกจากฤดูกาลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังมีเทศกาลต่าง ๆ อีกมากมาย แต่เทศกาลที่สำคัญ มีดังนี้คือ

ซอลนัล วันขึ้นปีใหม่ทางจันทรคติ

ซุส็อก วันแสดงความขอบคุณบรรพบุรุษที่ให้ความอุดมสมบูรณ์ในฤดูเก็บเกี่ยว เดือน ๘ ทางจันทรคติ อีกทั้งเป็นการไหว้ พระจันทร์เต็มดวงเดือน ๘

อันซิก เป็นหนึ่งในเทศกาลสี่เทศกาลที่ใหญ่ที่สุดในรอบปี ในวันนี้รัฐบาลจะเช่นไหว้บรรพบุรุษตามสถานที่ฝังศพของราชการสถานที่ฝังพระศพของพระมหากษัตริย์ ส่วนประชาชนก็เช่นไหว้บรรพบุรุษของตนเช่นกัน

ทันโอ วันนี้จะมีการจัดพิธีบวงสรวงเทพเจ้าเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล และความอุดมสมบูรณ์ การจัดพิธีนี้เป็นพิธีใหญ่จึงมีข้อห้ามหลายประการ เช่น มีการกั้นบริเวณ

การเช่นไหว้บรรพบุรุษ

พิธีด้วยเชือกฟางล่วงหน้า ๓ วัน เพื่อไม่ให้คนที่มิมลทินสร้างบาป คนฆ่าสัตว์หญิงที่กำลังมีระดู ผู้ที่อยู่ระหว่างไว้ทุกข์ เข้าบริเวณพิธี

บกนัล หรือซัมบก เป็นช่วงเวลาที่ย้อนอบอ้าวมากที่สุด คนเกาหลีจะนำเหล้าและเตรียมอาหารไปทานกันบริเวณลำธาร หรือศาลาพักร้อน ในสมัยโบราณขุนนางในพระราชวังจะได้รับประทานขนมใส่น้ำแข็ง ส่วนชาวบ้านธรรมดาที่มักจะทาน “ซัมเกทัง” (ไก่ตุ๋นโสม) หรือ “แกทัง” (เนื้อสุนัขต้ม) เพราะเชื่อว่าเป็นอาหารบำรุงร่างกาย นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามหลายประการ เช่น ห้ามหว่านเมล็ดพืช ห้ามทำศนาจร ห้ามการสมรส ฯลฯ

วัฒนธรรมของเกาหลีมิใช่มีเพียงสิ่งที่กล่าวแล้วในเบื้องต้น ยังมีวัฒนธรรมที่หลากหลายอีกมากมายดังจะกล่าวเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

๑. ภาษา ไพบูลย์ ปิตะเสน (แหล่งเดิม : ๑๘๘) กล่าวว่าในสมัยอาณาจักรซิลลาได้คิดค้นระบบ “ฮิดู” เพื่อใช้บันทึกบทกวีและบทเพลง โดยดัดแปลงจากตัวอักษรจีน ต่อมาได้คิดค้นระบบ “คู - คยอล” ซึ่งเป็นการใช้สัญลักษณ์พิเศษเพิ่มเติมลงในตัวอักษรจีนเพื่อให้อ่านออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาพูดของเกาหลีมากยิ่งขึ้น

ในสมัยราชวงศ์โซซอน พระเจ้าเซจงมหาราชทรงมีพระราชดำริว่า ภาษาจีนนั้นต่างจากภาษาเกาหลี ยากต่อการเรียน และเพื่อให้คนเกาหลี มีตัวอักษรใช้เป็นของตนเอง จึงทรงโปรดให้นักปราชญ์ในราชสำนัก “ช็อบฮยอน” ศึกษาประดิษฐ์คิดค้นภาษาเกาหลีขึ้น (แหล่งเดิม : ๑๘๘) เรียกว่าตัวอักษร ฮันคิล พระองค์ทรงเผยแพร่ภาษาเกาหลีสู่ประชาชน ทั้งประเทศในปี ค.ศ. ๑๔๔๖ อย่างไรก็ตามภาษาเกาฬียังคงมีภาษาจีน ปะปนอยู่บ้าง เช่น คำที่ใช้ในภาษากฎหมาย ภาษาทางวิชาการ และ ชื่อ สถานที่สำคัญต่าง ๆ ฯลฯ

๒. คำและความหมายในภาษาเกาหลีที่บอกถึงวัฒนธรรม ชนชาติเกาหลี

Vowels	ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ
Consonants	(a)	(ya)	(o)	(yo)	(o)	(yo)	(u)	(yu)	(ü)	(i)
ㄱ [k, g]	가	για	거	겨	고	교	구	규	구	기
ㄴ [n]	나	냐	너	녀	노	뇨	누	뉴	누	니
ㄷ [t, d]	다	द्या	더	더	도	됴	두	듀	드	디
ㄹ [r, l]	라	랴	러	려	로	료	루	류	르	리
ㅁ [m]	마	먀	머	며	모	묘	무	뮤	므	미
ㅂ [p, b]	바	뵤	버	뵤	보	뵤	부	뷰	브	비
ㅅ [s, sh]	사	샤	서	셔	소	쇼	수	슈	스	시
ㅇ *	아	야	어	여	오	요	우	유	으	이
ㅈ [ch, j]	차	챤	저	져	초	쵸	주	쵸	즈	지
ㅊ [ch']	차	챤	쳐	쳐	초	쵸	추	쵸	츠	치
ㅋ [k']	카	카	커	켜	코	코	쿠	큐	크	키
ㅌ [t']	타	타	터	텨	토	됴	투	튜	트	티
ㅍ [p']	파	파	퍼	펴	포	됴	푸	퓨	프	피
ㅎ [h]	하	하	허	혀	호	됴	후	휴	호	히

คำและความหมายในภาษาเกาหลีที่บอกถึงวัฒนธรรมชนชาติ เกาหลีให้เห็นความเป็นชาติเก่าแก่มากกว่า ๕,๐๐๐ ปี คำเหล่านั้นปรากฏ ในวิถีชีวิต เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติ การมีคู่ครอง เป็นต้น นอกจากปรากฏในวิถีชีวิตแล้ว ยังปรากฏในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ เป็นต้น จากการศึกษาคำจะทำให้ทราบว่าแม้เกาหลี จะมีความเจริญทางเทคโนโลยีแต่ในส่วนที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้นยังไม่ เปลี่ยนแปลงหากยังยึดถือปฏิบัติสืบทอดมาจนทุกวันนี้

แม้ประเทศเกาหลีเป็นประเทศที่อยู่ในภาวะสงครามยาวนาน ได้รับความบอบช้ำจากผลของสงคราม แต่เกาหลีก็สามารถลุกขึ้นและ ยืนหยัดจนเป็นประเทศที่ร่ำรวยมั่งคั่งและมั่นคงได้อย่างน่าอัศจรรย์ นอกจากอุปนิสัยของนักต่อสู้แล้ว ยังมีเหตุผลอีกประการที่ทำให้เกาหลี เป็นเช่นนั้นได้ คือ ความเป็นชาติอันมีวัฒนธรรมและประเพณีที่สามารถ หล่อหลอมคนในชาติให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างเหนียวแน่น แม้ว่าวัฒนธรรม ประเพณีของเกาหลีจะเป็นวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม ดั้งเดิมของตนกับวัฒนธรรมของชาติอื่นที่เข้ามายึดครองก็ตาม

ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อคนรุ่นใหม่พอสมควร สังเกตได้จากการแต่งกายของหญิงสาวที่เปิดเผยสัดส่วน การปฏิบัติต่อกันระหว่างหญิงสาวชายหนุ่มเปิดเผยมากขึ้น ฯลฯ แต่ด้วยระบบ ครอบครัวที่แข็งแกร่งและเข้มงวดทำให้สังคมเกาหลียังคงอยู่ในสภาวะไม่ อันตราย จนก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่รุนแรง

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมทำงานกับคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาเกาหลี - ภาษาไทย ณ ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย อันุก๊ก ภาษาและกิจการต่างประเทศ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องคำและความหมายของคำมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชนในชาติเกาหลี ด้วยความสนใจผู้วิจัยจึงรวบรวมคำพร้อมศึกษาวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในความหมายของคำ และสามารถจัดเป็นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ ชีวิตในครอบครัว ครอบครัวคนเกาหลีจะอบรมสั่งสอนบุตรชายและบุตรสาวแตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับบุตรชายมากกว่าบุตรสาว เพราะถือว่าบุตรชายเป็นผู้สืบสกุลและเป็นผู้นำที่จะดูแลครอบครัว จากวัฒนธรรมนี้สามารถสังเกตได้จากคำและความหมายของคำ ดังนี้

ครอบครัวชาวเกาหลี

㉔) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า หญิงที่รับจ้างออกลูก หญิงสาวประเภทนี้มักมาจากครอบครัวที่ยากจน ขอมเป็นภรรยาชั่วคราวจนกว่าจะตั้งครรภ์ เมื่อคลอดแล้วจะต้องออกจากบ้านนั้นทันทีไม่มีโอกาสเห็นหน้าลูก หากโชคดีมีบุตรชายให้ครอบครัวนั้นก็จะได้รับเงินรางวัลพิเศษ ปัจจุบันนี้ยังคงมีอยู่บ้างแต่ไม่เปิดเผยในสังคมดังเช่นโบราณกาล

㉕) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า ลูกชายคนโต ครอบครัวเกาหลีต้องมีบุตรชายจะด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม สมัยโบราณหากภรรยาคนแรกไม่สามารถมีบุตรชายได้ พ่อแม่สามีจะต้องหาหญิงอื่นมาเป็นภรรยา อาจเป็นภรรยาคนรองหรือเป็นภรรยารับจ้างชั่วคราว บุตรชายคนโตนี้จะเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัวก็ได้แต่จะเรียกว่า “ลูกชายคนโต” เสมอ มีหน้าที่ดูแลครอบครัวต่อจากบิดามารดาและหน้าที่สำคัญคือ ต้องเป็นผู้ทำพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษในวันซูช็อก

㉖) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า หลานชายคนโต เป็นบุตรชายคนโตของบุตรชายในสกุลนั้น และมีหน้าที่สืบทอดหน้าที่ของพ่อทุกอย่าง

㉗) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า หลานในไส้ เป็นหลานในตระกูลที่เกิดจากบุตรชาย ถือว่าเป็นหลานในสายเลือดตระกูล

㉘) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า หลานนอกไส้ เป็นหลานนอกตระกูลที่เกิดจากบุตรสาว เป็นหลานที่ไม่ได้เกิดจากสายเลือดตระกูล

ทั้ง ๒ คำให้ความหมายที่ชัดเจนโดยไม่ต้องขยายความ

㉙) ㅁㅁㅁ) มีความหมายว่า ม่ายทั้งเป็น หญิงสาวเกาหลีเมื่อแต่งงานแล้วชีวิตทั้งชีวิตจะอยู่ในความดูแลคุ้มครองจากสามี หน้าที่สำคัญยิ่งของภรรยาคือการดูแลปรนนิบัติสามีอย่างเต็มความสามารถ

เพื่อให้สามีมีความสุขที่สุด หากโชคร้ายหรือไม่สามารถดูแลจนสามีพอใจได้จะถูกสามีทอดทิ้ง สามีเพียงรับผิดชอบให้มีที่อยู่กิน ส่วนตนเองออกไปมีความสุขข้างนอกด้วยการสมาคมหรือมีภรรยาใหม่ หญิงสาวนั้นต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวทุกซักระทมไม่สามารถกลับไปอยู่บ้านตนเองหรือเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ ต้องรับความทุกข์ทรมานจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ หญิงสาวที่ตกอยู่ในสภาพเช่นนี้จะถูกสังคมเรียกว่า “มายทั้งเป็น”

อุ-ฮุ มีความหมายว่า ไกรธจนตาย ข้อความนี้มีใช้เป็นส่วนนวน แต่หมายถึงสิ้นลมหายใจจริง ๆ เพราะความโกรธที่อัดสะสมมาเป็นเวลาแรมปี เป็นอาการที่เกิดเฉพาะผู้หญิงที่มีสามี ด้วยลักษณะครอบครัวใหญ่ ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะต้องไปอยู่บ้านของครอบครัวสามี ซึ่งมีแม่สามีที่เข้มงวดจู้จี้และจับผิด กอปรกับผู้หญิงจะถูกอบรมจากครอบครัวของตนให้เป็นสะใภ้ที่ดีไม่มีปากเสียง อดทน อดกลั้น ดังนั้นอารมณ์จึงถูกเก็บกดและกดตันเมื่อถึงจุดที่รับไม่ได้จะสิ้นลมหายใจจริง ๆ

อุ-ฮุ-ฮุ (อุล) ฮวาเปียง นัยความหมายหนึ่งคือ เป็นโรคที่เกิดเฉพาะคนเกาหลี ซึ่งพจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษทับศัพท์คำนี้และระบุว่า เป็นโรคที่เกิดด้วยสาเหตุที่คนเกาหลีได้รับความกดดันจากวัฒนธรรมประเพณีที่เคร่งครัดในครอบครัว

ปัจจุบันสังคมเกาหลีเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง สามีจะมีภรรยาได้เพียงคนเดียวหากมีภรณยาน้อยจะถูกสังคมลงโทษอย่างหนักจนไม่สามารถจะทำงานหรือมีชีวิตสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุข ดังนั้นภรรยาจะยินดีเข้ารับการผ่าตัดคุมกำเนิดด้วยการทำหมันถาวรโดยไม่เกรงกลัวว่าสามีจะมีภรณยาน้อย เพราะหากพลาดพลั้งมีบุตรสามีก็จะถูกสังคมลงโทษโดยที่ภรรยาไม่ต้องทำอะไร เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าสนในการ

ศึกษาถึงว่าปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นจริงในทางปฏิบัติ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์หรือไม่

나무 มีความหมายว่า ต้นไม้ ต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง ไม้คงสภาพใบเขียวสดตลอดปี ลำต้นตรงไม่คดงอ แม้ฤดูกาลในเกาหลีจะเปลี่ยนแปลงถึงสี่ฤดูก็ตาม ดังนั้นต้นไม้จึงใช้ในงานแต่งงานเพื่อเป็นเคล็ดการครองชีวิตคู่ที่มั่นคงซื่อสัตย์และสดชื่นตลอดกาล

고추 มีความหมายว่า พริกชี้ฟ้า ชาวเกาหลีนิยมบริโภคพริกชี้ฟ้าอย่างยิ่งสามารถรับประทานดิบ ๆ เคี้ยวเป็นเม็ด ๆ อย่างเอร็ดอร่อยไม่มีที่ท่าแสดงอาการเผ็ดร้อนแม้แต่น้อย เพราะลักษณะพิเศษของพริกชี้ฟ้าคือไม่เผ็ดหรือ

พริกชี้ฟ้า

เผ็ดน้อยมาก หอมหวานไม่เหม็นเขียว และเม็ดใหญ่ โดยเฉพาะพริกชี้ฟ้าสีแดง จะมีสีแดงสดสมบูรณ์ อวบยาว ดังนั้นพริกชี้ฟ้าสีแดงจึงเป็นสัญลักษณ์ของบ้านที่ให้กำเนิดบุตรชาย ทันทีที่ภรรยาคลอดบุตรเป็นชายสามีจะนำเชือกร้อยด้วยพริกชี้ฟ้าสีแดงแขวนไว้ที่หน้าประตูบ้านเพื่อเป็นการประกาศด้วยความยินดี และที่สำคัญคือ เป็นการประกาศเขตหวงห้ามสำหรับผู้หญิงที่มีรอบเดือนและเพื่อนบ้านที่เจ็บป่วยมาเยี่ยมเยียน เหตุผลคือ เพื่อมิให้ทารกติดเชื้อจนเจ็บป่วยหรือถึงแก่ความตายด้วยโรคที่ติดจากผู้มาเยี่ยม

대추 มีความหมายว่า พุทราแดง เป็นผลไม้มงคลที่ใช้ในพิธีสมรส เป็นสัญลักษณ์การมีบุตรมากโดยเฉพาะบุตรชาย ด้วยต้นพุทราจะมีลูกตกเต็มต้น ครอบครัวเกาหลีต้องการมีบุตรชายมากกว่าบุตรสาว และเป็นสังคมเกษตรจึงต้องการแรงงานจากลูกหลานเพื่อช่วยทำนา ทำไร่ปลูกพืชผล

죽부 มีความหมายว่า ทะเบียนตระกูล เป็นประเทศเดียวในโลกที่สามารถสืบสาวต้นตระกูลได้ถึง ๕,๐๐๐ ปี เพราะมีทะเบียนตระกูลที่สืบทอดมาจนถึงคนรุ่นปัจจุบัน เมื่อมีคนบอกว่าเป็นทายาทของกษัตริย์ราชวงศ์เซโจง (세종) ต้องเชื่อและยอมรับว่าเป็นจริงไม่แปลกปลอม ด้วยคนผู้นั้นมีทะเบียนตระกูลเป็นเครื่องยืนยัน การสมัครงานทุกแห่ง เอกสารสำคัญที่ต้องแสดงคือใบทะเบียนตระกูล

รายการข่าวโทรทัศน์หากมีข่าวเกี่ยวกับการจับกุมผู้กระทำความผิด จะเห็นว่าผู้กระทำความผิดทุกคน ต้องแอบซ่อนปิดบังใบหน้าตนเอง เพราะถ้าเปิดเผยจะทำให้ตระกูลเสื่อมเสีย และจากการมีทะเบียนตระกูลทำให้คนเกาหลีละอายที่จะทำความผิด แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น การไม่ข้ามถนนในทางข้าม การหยิบฉวยสิ่งของตามร้านค้า เป็นต้น ดังนั้นการที่คนใหญ่คนโตผู้บริหารกระทำความผิด จึงไม่ลังเลที่จะแสดงความรับผิดชอบในความผิดที่เกิดขึ้นด้วยการลาออกทันที

산후조리 มีความหมายว่า การดูแลสุขภาพหลังคลอดสตรีที่เพิ่งคลอดบุตร ต้องอยู่ไฟด้วยวิธีดังนี้ คือ ต้องกินแกงจืดสาหร่ายทะเลเพื่อบำรุงเลือด และเพื่อร่างกายแข็งแรง มีน้ำมันมากพอที่จะเลี้ยงลูกให้เติบโตแข็งแรง เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะละเลยไม่ได้ แม้กระทั่งในสังคมยุคโลกไร้พรมแดน

장례식 มีความหมายว่า พิธีศพ เป็นวิธีการโศกเศร้าที่คนเกาหลีต้องแสดงความเสียใจอย่างสุดแสนด้วยการร้องไห้เสียงดังท่วมตัวลงเกลือกกลิ้ง บางรายถึงขั้นตีกอกกหัวตัวเอง ในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวไม่ใช่เรื่องยากลำบากสำหรับคนเกาหลี เพราะเป็นการระบายความคับแค้นไปด้วย ดังนั้นการคร่ำครวญเช่นนี้จะกระทำได้นานติดต่อกัน ๓ วัน ๓ คืน ยิ่งแสดงมากวันเท่าไรก็ยิ่งแสดงให้เห็นคุณค่าของผู้ที่จากไปมากเท่านั้น

การร้องไห้ในพิธีศพ

หากบ้านใดไม่สามารถแสดงพฤติกรรมคร่ำครวญราวใจจะขาดได้ เช่นนี้จะมีการว่าจ้างคนมาร้องไห้หน้าศพ ซึ่งถือเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง และผู้รับจ้างยินดี เพราะนอกจากจะได้ค่าจ้างแล้วยังเป็นการระบายความอัดอั้นความขอกข์ในชะตากรรมที่อดอยากยากไร้ของตนเองด้วย

๒.๒ ชีวิตในสังคม คนเกาหลีเป็นนักต่อสู้ เป็นนักทำงานที่ทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่เต็มสติกำลัง เมื่อเสร็จงานก็จะปล่อยวางทุ่มเทชีวิตอยู่กับสังคมเพื่อนฝูงผู้ร่วมงานรุ่นพี่รุ่นน้องร่วมสถาบันอย่างเต็มที่เช่นกัน ดังนั้นชีวิตคนเกาหลีในสังคมจึงมีสีสันน่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังคำที่ปรากฏดังนี้

소주 มีความหมายว่า ไชจู เป็นเหล้าเกาหลีชนิดหนึ่งที่กลั่นจากข้าว ข้าวเหนียวหรือมันสำปะหลัง มีดีกรีถึง ๒๕-๔๕ ไชจูที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ 안동소주 ผลิตที่เมือง 안동 มีลักษณะใสดื่มเพียง ๔ จอกเล็ก ๆ ก็มีอาการมึนเมาแล้ว

막걸리 มีความหมายว่า *มักกอลลี* เป็นเหล้าพื้นเมืองที่กลั่นจากข้าวเหนียวมีรสหวานนิด ๆ สีขาวขุ่น หอม มีติกรีก่อนข้างน้อย ต้มได้มากแต่ก็เมาเช่นกัน มีลักษณะคล้าย ๆ “กระแช่” ของไทย

เหล้าทั้ง ๒ ชนิด เป็นเอกลักษณ์ของคนเกาหลี ผู้หญิงผู้ชายมีความสามารถในการดื่มเหล้าพอ ๆ กัน ดังนั้นเป็นธรรมดาที่จะเห็นผู้หญิงผู้ชายเกาหลีดื่มเหล้าด้วยกัน แม้กระนั้นวัฒนธรรมก็ยังแทรกอยู่ในวงเหล้า คือ

๑. การรินเหล้า คนเกาหลีจะไม่รินเหล้าให้ตนเอง ต้องให้เพื่อนหรือผู้น้อยเป็นผู้รินเหล้าให้ เพราะหากรินเหล้าให้ตนเองหมายถึงการไม่มีเพื่อนไม่มีผู้ไว้วางใจ ดังนั้นในวงเหล้าจะเห็นสภาพการผลัดกันรินและผลัดกันดื่ม ก่อนดื่มต้องมีการชนแก้วพร้อมทั้งพูดว่า *건배* หมายถึง “ชนแก้ว” หรือ *술다* หมายถึง “หมดแก้ว” เมื่อดื่มหมดแล้วต้องคว่ำแก้วบนศีรษะตนเองหรือคว่ำแก้วให้ผู้อื่นเห็นอันหมายถึงการแสดงความจริงใจ

ผู้ชายที่แต่งงานแล้วจะให้หญิงอื่นรินเหล้าให้ตนเองไม่ได้เด็ดขาด นอกจากภรรยาของตนแต่ผู้เดียวเท่านั้น เพื่อแสดงความซื่อสัตย์ต่อกัน

๒. การร่วมวงดื่มเหล้า คนเกาหลีจะร่วมวงดื่มเหล้าอย่างเมามายกับ บุคคล เพื่อนฝูงที่ตนไว้วางใจและไว้น้ำใจเท่านั้น ดังนั้นในวงเหล้าจะมีการพูดคุยอย่างเปิดใจจริงใจไม่อำพรางความรู้สึกและความนึกคิดของตนที่มีต่อเพื่อน ในทางกลับกันหากดื่มเหล้ากับผู้ไม่คุ้นเคย คนเกาหลีจะไม่ยอมเมามายเด็ดขาด เพื่อรักษาสติให้สมบูรณ์และระมัดระวังตนตลอดเวลา หากเป็นไปได้คนเกาหลีจะปฏิเสธการร่วมวงดื่มเหล้ากับผู้ที่ไม่สนิทสนมหรือวางใจตั้งแต่แรกเชิญ

เหล้าพื้นเมืองของเกาหลี

노처녀 มีความหมายว่า *สาวแก่* หมายถึงหญิงสาวที่มีอายุมากแล้วและไม่ได้แต่งงาน สภาพสังคมของสาวแก่ในเกาหลีค่อนข้างถูกสังคมกดดันเพราะทุกคนจะมองว่าเป็นผู้หญิงมีความผิดปกติ มีความบกพร่องจึงไม่มีผู้ชายแต่งงานด้วย

การวางตัวของสาวแก่ในเกาหลี ค่อนข้างโดดเด่นเดี่ยวเพราะมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เช่น เพื่อนทั้งชายและหญิง เมื่อแต่งงานแล้วสาวแก่จะต้องวางตัวห่างเหินกันนับแต่วันแต่งงานของเพื่อน

เรื่องนี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมสมัยใหม่ เพราะอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้สาวในเกาหลีเริ่มมีทัศนคติที่ต่างจากอดีตโดยสิ้นเชิง คือ ยังคงคบหากันตามปกติ ปฏิบัติตนต่อกันเช่นเดิม กระนั้น “สาวแก่” ยุคก่อนก็ยังหลงเหลือมิให้เห็นในสังคมปัจจุบันมากเช่นกัน

죽부인 มีความหมายว่า *เมียต้นไผ่* เป็นหมอนข้างที่สานจากไม้ไผ่ มีลักษณะโปร่ง แข็ง เป็นของใช้ส่วนตัวของผู้ชาย เชื่อกันว่าถ้านอนกอดแล้วจะช่วยให้สุขภาพแข็งแรง คำนี้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งว่า “เมียเกาหลี” ดังนั้นเมื่อพอใช้แล้วบุตรชายจะนำไปใช้ต่อไม่ได้และจะเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลานที่เป็นผู้ชายไม่ได้เด็ดขาด เพราะถือว่าเป็น “เมียของพ่อ”

추석 มีความหมายว่า *ซูช็อก* เป็นประเพณีการกราบไหว้เช่นไหว้บรรพบุรุษ กำหนดวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตามจันทรคติ มีลักษณะการเช่นไหว้บรรพบุรุษคล้ายกับวันตรุษจีนของชาวจีนในประเทศไทย

โบราณกาลสามีจะเป็นผู้ประกอบอาหารเช่นไหว้ จะไม่ให้ภรรยาเป็นผู้ทำเพราะถือว่า ผู้หญิงมีรอบเดือนร่างกายจะไม่สะอาดบริสุทธิ์ แต่ปัจจุบันความเชื่อในเรื่องนี้เปลี่ยนไป ดังนั้นส่วนใหญ่ภรรยาจะเป็นผู้

ประกอบอาหารเช่นไหว้ ด้วยสามีต้องทำงานและด้วยสังคมปัจจุบันเป็นสังคมอุตสาหกรรม มิใช่สังคมเกษตรกรรมดังอดีตกาล

กิจกรรมในช่วงวันชู้ช็อก

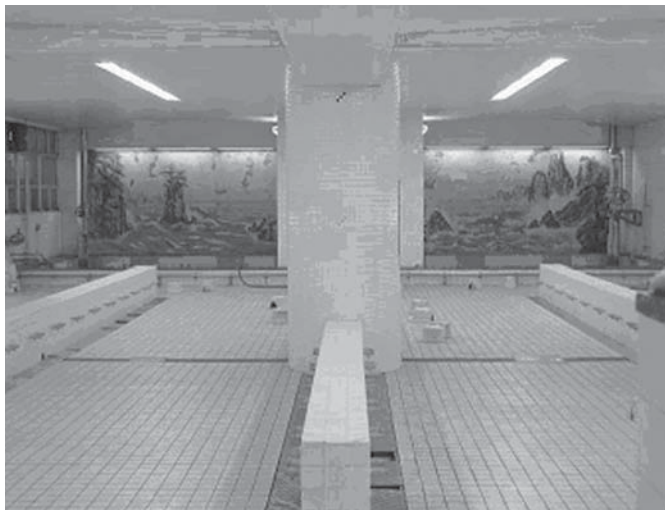
๑. ตั้งโต๊ะเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่บ้าน โดยจัดเป็นแถวตามระเบียบ ๕ แถว คือ แถวที่ ๑ ผลไม้ แถวที่ ๒ ผัดผักต่าง ๆ แถวที่ ๓ ขอน (เป็นแป้งสาลีผสมน้ำให้ข้นใสเนื้อปลาทอด เป็นแผ่นบาง ๆ) แถวที่ ๔ ถ้วยเหล้า แถวที่ ๕ มีข้าวและแกง (ใส่เต้าหู้กับหัวไชเท้า) โต๊ะเซ่นไหว้ต้องติดผนังที่ผนังจะมีอักษรจีนเขียนลงในกระดาษเรียกว่า 示毋 มีเนื้อความว่า เซ่นไหว้ .....(ระบุชื่อ) เช่นเดียวกับป้ายสถิติวิญญาณของจีน

๒. ไปเคารพสุสานบรรพบุรุษ มีลักษณะและพิธีการเหมือนวัน “เซ่งเม้ง” ของชาวจีนในประเทศไทย

๓. กลับมาตุภูมิและรวมญาติ บรรดาญาติพี่น้องต้องนัดพบกันที่บ้านของพ่อแม่หรือบ้านพี่ชายคนโตเท่านั้น

공중목욕탕 หรือ 公共목욕탕 มีความหมายว่า ห้องอาบน้ำรวมแบบเกาหลี เป็นการอาบน้ำในที่สาธารณะ มีลักษณะพิเศษคือ ทุกคนที่เข้าไปอาบน้ำจะต้องเปลื้องผ้าจนเปลือยเปล่า แยกห้องอาบน้ำชายและห้องอาบน้ำหญิง

ห้องอาบน้ำสาธารณะเป็นความจำเป็นด้วยสมัยโบราณบ้านของคนเกาหลีจะเป็นบ้านเล็ก ๆ มีห้องนอนและห้องครัวเท่านั้น ส่วนห้องอาบน้ำนั้นไม่มี กอปรด้วยเกาหลีมีอากาศหนาวยาวนานกว่าอากาศร้อน ดังนั้นการสร้างที่อาบน้ำสาธารณะเพื่อบริการประชาชนจึงมีความจำเป็นและมีมากมาย

ห้องอาบน้ำสาธารณะ

คนเกาหลีจะใช้บริการห้องอาบน้ำสาธารณะตั้งแต่เด็ก หากเป็นเด็กชายจะเข้าห้องอาบน้ำผู้หญิงได้จนกระทั่งอายุ ๕ ขวบ จึงแยกไปเข้าห้องอาบน้ำชาย ปัจจุบันมีพัฒนาการจากห้องอาบน้ำธรรมดาเป็นห้องชาวานา และห้องอาบน้ำแร่ด้วย

การอาบน้ำแบบเกาหลีจะไปในกลุ่มเพื่อนสนิทสนมวางใจ หรือนักธุรกิจเจรจาการค้าที่เปิดใจเชื่อใจกัน เป็นธุรกิจที่ต้องการสัญญาใจและคำพูดก่อน ด้วยสังคมเกาหลีเชื่อว่าการพูดคุยกันในสภาพเปลือยเปล่าเป็นการเปิดใจเปิดเผยและจริงใจ เชื่อกันว่าจะไม่มีการหักหลังหรือหักเหลี่ยมกันอย่างแน่นอน

สุ มีความหมายในภาษาไทยหลายคำ คือ ผู้กพัน จริงใจ สัมพันธภาพ มิตรภาพ ความรักทุกรูปแบบ ฯลฯ พจนานุกรมภาษา

อังกฤษ-เกาหลี จะใช้ทับศัพท์ด้วยไม่สามารถหาความหมายตรงตามความหมายเดิมที่ลึกซึ้งได้

สังคมเกาหลีถือว่าบุคคลใดมี ๘ ต่อกัน จะเป็นบุคคลที่สามารถทำอะไรให้กับคนที่สนิทชิดเชื้อได้ทุกประการ ทุ่มเททั้งใจกายและทุกสิ่งเพื่อกันและกัน บางครั้งการแต่งงานที่เกิดขึ้นไม่ใช่เกิดจากความรักแบบหนุ่มสาวแต่เกิดจากบุคคลทั้งสองมี “ของ” ต่อกัน

부부 7월 ใช้ทับศัพท์ว่า โบรีโคแค โบรี แปลว่า ข้าวบาเลย์ โคแค แปลว่า เนินเขา สมัยก่อนชาวเกาหลีเกี่ยวข้าวในทุ่งนาประมาณเดือนกันยายนและต้องนำผลผลิตจ่ายเป็นค่าเช่านาและค่ายืมข้าวมากินมาใช้ในครอบครัว ฤดูหนาวอาจจะมีข้าวกินน้อยและไม่พอ ดังนั้นชาวเกาหลีต้องปลูกข้าวบาเลย์บนเนินเขาที่ห่างไกลประมาณเดือนกันยายน-ตุลาคม เก็บเกี่ยวประมาณเดือนพฤษภาคม ข้าวที่เก็บไว้นั้นจะกินหมดเดือนมีนาคม-เมษายน ดังนั้นช่วงชีวิตที่ประสบความยากลำบากจะเปรียบได้กับการที่ชาวเกาหลีต้องเก็บเกี่ยวข้าวบาเลย์ที่อยู่เนินเขาที่ห่างไกล

๒.๓ วัฒนธรรมอาหารการกิน

구슬 มีความหมายว่า คิมชิ เป็นเครื่องเคียงที่ต้องเสิร์ฟพร้อมอาหารทุกชนิด วิธีทำมีดังนี้ คัดเลือกผัก เช่น ผักกาด หัวผักกาด (หัวไชเท้า) ฯลฯ ล้างให้สะอาด นำพริกเกาหลีสดโขลกกับกระเทียมจนแหลกใส่เกลือคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วตักพริกที่ตำแล้วคลุกกับผักที่เตรียมไว้ เฉพาะผักกาดขาวล้างทั้งต้นแล้วคลี่ใบออกทีละใบ ทาพริกให้ทั่วใบไปที่ละชั้นของใบจนหมดต้น แล้วใส่ลงในโหลเก็บปิดฝาไว้จนได้ที่ มีรสเปรี้ยว เค็ม เผ็ด โบราณจะเก็บไว้ในโหลและนำไปฝังดินเพื่อให้เกิดรสชาติอร่อยหอม

총각김치 มีความหมายว่า คิมชี่หนุ่ม แต่ในความเป็นจริง คือ คิมชี่หัวไชเท้าที่มีรูปร่างยาวรีหนา เป็นคิมชี่ที่ผู้ใหญ่จะทำให้หญิงสาวที่ยังไม่ได้แต่งงาน เป็นความเชื่อว่าหญิงสาวได้รับประทานคิมชี่ชนิดนี้แล้วจะได้แต่งงานไม่เป็นสาวแก่

การทำคิมชี่

부엌 มีความหมายว่า สาหร่ายทะเล ที่เกาหลีสาหร่ายทะเลจะใช้ประกอบอาหารเกือบทุกชนิด มีทั้งประเภทสดและแห้ง ประโยชน์ของสาหร่ายทะเลมีมากมาย โดยเฉพาะต่อแม่ลูกอ่อนที่ต้องให้นมลูก เป็นอาหารบำรุงน้ำนม สาหร่ายทะเลที่ถูกปากคนไทยเห็นจะเป็น “ย่ำสาหร่ายทะเลสด” มีรสกลมกล่อม ๓ รส คือ เปรี้ยว เค็มเล็กน้อย และหวานด้วยเนื้อในของสาหร่าย มีจำหน่ายที่ ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า Lotte

인삼 มีความหมายว่า โสม เป็นพืชรากมีหัวเป็นรูปร่างคน เชื่อกันว่าเป็นยาบำรุงกำลังเหมาะสำหรับคนที่มีความเย็นในร่างกาย เพราะโสมจะให้ความร้อนแก่ร่างกายสูง ไม่เหมาะสำหรับคนที่มีความร้อนในร่างกาย เพราะจะทำให้ความร้อนสูงขึ้น อันมีผลกระทบต่อความดันโลหิต เหมาะอย่างยิ่งที่จะดื่มในฤดูหนาว

โสมเกาหลี

수삼 3 มีความหมายว่า ปลาติบ ชาวประมงเกาหลีจะใช้เบ็ดราวตกปลาเป็นส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้ปลาบอบซ้ำ เมื่อขึ้นเรือจะเตรียมน้ำพร้อมออกซิเจนเพื่อให้ปลายังสดและยังเป็น เพื่อส่งตามร้านอาหารที่จำหน่ายปลาติบในสภาพที่พร้อมจะแล่นเนื้อขายทั้งที่ยังเป็นๆ อยู่แก่ลูกค้า

ถือว่าเป็นอาหารบำรุงประเภทหนึ่งซึ่งคนเกาหลีนิยมบริโภคด้วยคุณค่าทางโภชนาการ แม้จะมีราคาสูงกว่าอาหารประเภทอื่น ๆ ก็ตาม

삼계탕 มีความหมายว่า *ต้มเกทัง* ไก่ตุ๋นทั้งตัวต้มน้ำในตุ๋นไก่ด้วยข้าวเหนียว โสม และพุทราแดง ต้องรับประทานขณะเดือดพล่านจึงจะได้คุณค่าและรสชาติดั้งเดิม นิยมรับประทานในฤดูร้อน โดยเฉพาะเทศกาล ๓ ซ็อก คือ ซอบก (초복) จุงบก (중복) และมัลบก (말복) เป็นอาหารเสริมบำรุงร่างกายขึ้นชื่อมาก ดังนั้นรายการอาหารนี้จะมีในรายการท่องเที่ยวของทุกบริษัทท่องเที่ยว หากมาเที่ยวเกาหลีแล้วไม่ได้ลิ้มก็เหมือนกับมาไม่ถึงเกาหลี

부대찌개 มีความหมายว่า *บูแดจิกแก* หลังจากสงครามเกาหลี ค่ายทหารอเมริกันจะมีของเหลือ เช่น ไส้กรอก แฮม ซีส คนเกาหลีเก็บของเหลือที่เป็นไส้กรอกกับแฮมมาต้มเป็นแกงใส่ผักและใส่คิมจิรับประทานกับข้าวสวยร้อน ๆ คนเกาหลีถือว่าเป็นอาหารที่มีประวัติ ความเป็นมาจากความลำบากยากไร้และอดอยาก ดังนั้นประวัติของอาหารชนิดนี้จะได้ยินเจ้าของร้านเล่าให้ชาวต่างประเทศที่ไปรับประทานฟังเป็นประจำ คนเกาหลีบางคนจะไม่ยอมรับประทานบูแดจิกแกเพราะไม่อยากคิดถึงความหลังครั้งก่อน ปัจจุบันบูแดจิกแกมีการพัฒนาใส่เส้นเส้น และ 라면 (บะหมี่เกาหลี) ลงไปด้วย

조기 มีความหมายว่า *ปลาจวด* เป็นปลาที่จำเป็นในการจัด เช่นไหว้บรรพบุรุษที่ขาดไม่ได้ เป็นปลาที่มีราคาแพง แต่เก็บไว้ได้นาน และเป็นปลาที่ไม่ควาจัด ดังนั้น การเช่นไหว้บรรพบุรุษทุกเทศกาลจะต้องมีอาหารชนิดนี้อยู่บนโต๊ะเช่นไหว้

개고기 มีความหมายว่า เนื้อสุนัข คนเกาหลีส่วนใหญ่นิยมบริโภคเนื้อสุนัขโดยวิธีตุ๋นกับเครื่องสมุนไพรบำรุงร่างกาย เชื่อว่าจะชูกำลังเพิ่มขึ้นหากกินพร้อมกับต้มโซจู (소주) เมื่อไปตามชนบทจะพบเห็นกลุ่มคนรายล้อมนั่งเป็นวงมีหม้อใหญ่วางอยู่บนเตาไฟ เตือดพล่าน ส่งกลิ่นหอม ช่าง ๆ จะมีขวดโซจูและจอกเล็ก ๆ ถืออยู่ในมือ ชนแก้วพร้อมคิบนื้อเข้าปาก เคี้ยวเสียงดัง และตี่มน้ำแกงด้วยเสียงอันดัง ซึ่งแสดงถึงความเอร็ดอ่อยอย่างหาที่เปรียบมิได้ หากไม่มีใครบอกว่ำนั้นคือการล้อมวงตี่มกินเนื้อสุนัขก็ไม่ทราบ เพราะกลิ่นหอมนั้นเหมือนกับกลิ่นเนื้อตุ๋น

นอกจากอาหารที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว คนเกาหลียังมีอาหารประจำชาติของตนอีกมากมาย เช่น คิมชิชิก (김치찌개), มีรสชาตคล้ายแกงส้มของไทย พิพิมพับ (피뽕밥) แฉงเม็ย (부침, ก๋วยเตี๋ยวเย็น หรือ ก๋วยเตี๋ยวใส่น้ำแข็ง) ฯลฯ ปัจจุบันวัฒนธรรมการรับประทานอาหารอย่างประเทศทางแถบตะวันตกกำลังมีอิทธิพลต่อคนรุ่นใหม่ ดังนั้นจะเห็นร้านอาหาร Fast Food เป็นจำนวนมากตามท้องถนนและตามห้างสรรพสินค้า เป็นที่ชุมนุมกลุ่มวัยรุ่นและบรรดาบิดามารดารุ่นใหม่ที่พักบุตรชายและบุตรสาววัยน่ารักเข้าไปนั่งรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดอย่างเอร็ดอ่อย

ข้อมูลในเรื่องคำและความหมายของคำที่บอกถึงวัฒนธรรมคนในชาติเกาหลีผู้วิจัยได้รับความรู้มาจากการเข้าร่วมทำพจนานุกรมฉบับภาษาเกาหลี - ไทย ซึ่งรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งให้แก่ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยฮันุกุก ภาษาและกิจการต่างประเทศจัดทำพจนานุกรมฉบับนี้ขึ้นมา นับเป็นพจนานุกรม

ฉบับแรกในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีที่จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างนักวิชาการเกาหลี และไทย

๓. วัฒนธรรมสิ่งก่อสร้าง

บ้าน ประเทศเกาหลีเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคหนาวเย็น ตลอดปีจะมีฤดูร้อนที่ไม่ยาวนาน คือ ประมาณ ๒ เดือน จากนั้นจะมีอากาศอบอุ่นหนาว และหนาวเย็นมีอุณหภูมิต่ำกว่า -๒๐ องศา ดังนั้นการออกแบบบ้านจึงมีลักษณะที่พิเศษที่บอกถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษตั้งแต่สมัยก่อนอาณาจักรสามก๊ก คือ บ้านจะก่อสร้างด้วยไม้และดิน ดินจะช่วยให้บ้านเกิดความเย็นและความร้อนเพราะดินจะช่วยดูดความร้อนจากแสงอาทิตย์ในช่วงฤดูหนาว และจะคายความร้อนเมื่อถึงฤดูร้อน อีกทั้งยังมีธาตุที่ชาวเกาหลีเชื่อว่าจะทำให้ร่างกายแข็งแรงหลังคาจะมุงด้วยซังข้าวหมก ต่อมาเมื่อวิวัฒนาการมุงหลังคาด้วยหินชนวน กระเบื้องที่ทำจากดิน และสังกะสีลอนลูกฟูก

ลักษณะรูปร่างของบ้านจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปตัวยูหรือตัวแอล มีสนามหญ้าอยู่ตรงกลาง ความสูงของบ้านจะไม่สูงเท่าไรนักเพราะความหนาวเย็นที่เกิดจากลม ห้องที่ใช้สอยแต่ละห้องจะไม่กว้างเหมาะสำหรับการใช้สอย หากเป็นบ้านของคนที่มีฐานะ ห้องจะแบ่งเป็นสัดส่วนดังนี้ ห้องสำหรับผู้นำของครอบครัวและบุรุษเพศ จะอยู่ส่วนหน้าของบ้านเพื่อใช้เป็นที่ทำงานหรือรับแขก เรียกว่าห้อง ซารังเซ (사랑채) ห้องนอนของบิดามารดาจะอยู่ในส่วนในของบ้าน เรียกว่า อันปัง (안방) ห้องของลูกชายจะเรียกว่าห้อง คอนนอปัง ห้องที่มารดาใช้นอนกับบุตรสาวจะเรียกว่าห้อง แนนดง (넨당) ห้องภรรยาคนที่สองเรียกว่าห้อง พียอลทัง (씨당) และห้องสำหรับคนรับใช้เรียกว่าห้อง แองนังแซ (옹랑채) ส่วนห้องครัวและห้องส้วมจะอยู่ด้านหลังและปลูกลงนอกบริเวณบ้าน

บ้านทรงเกาหลี

ระบบความร้อนภายในบ้านประเทศเกาหลีใช้ระบบความร้อนผ่านทางพื้นห้องเรียกว่า ฮอนโดล (온돌) โดยวางท่อให้น้ำร้อนไหลผ่านไป ตามห้องต่าง ๆ อันเป็นวิธีที่ไม่อันตราย วิธีการนี้ปัจจุบันยังคงใช้กันอยู่ หากเวลาที่หนาวจัดเกาหลีจะใช้วิธีการ จุดเตาถ่านไฟ ลักษณะเตาจะทำ ด้วยเหล็ก เป็นแท่งสี่เหลี่ยม มีปล่องต่อจากเตาเพื่อระบายก๊าซ คาร์บอนมอนอกไซด์ออกนอกบ้าน ภายในเตาจะใช้ ยอนตัน (연탄 , ผง ถ่านหินผสมดินอัดแน่นเป็นแท่งทรงกลม มีรูหลายรูเพื่อระบายอากาศ และทำให้อากาศหมุนเวียนในขณะที่ติดไฟ) เป็นเชื้อเพลิงติดไฟ การวาง ยอนตันถ่านไฟ นั้นจะวางไว้ในส่วนใดของห้องก็ได้

ปัจจุบันสภาพบ้านของคนเกาหลีต่างไปจากเดิม คือ นิยมปลูก บ้านตามแบบตะวันตกเพราะความจำเป็นในเรื่องข้อจำกัดพื้นที่ ดังนั้น บ้านที่มีบริเวณจึงหายากและมีราคาแพง

๔. วัฒนธรรมการแต่งกาย

ชาวเกาหลีมีชุดประจำชาติของตนที่ถ่ายทอดมาเป็นระยะเวลา นานกว่า ๕,๐๐๐ ปี บุรุษสวมชอโกริ 서고리 (เสื้อนอก) บาจิ 바지 (กางเกง ขายาว) และ ตุรุมากิ 두루마기 (เสื้อคลุม) พร้อม 갓 (หมวก) คุคแด (เข็มขัด) และ ฐึ (รองเท้า) สตรีจะสวมชอโกริ 서고리 (เสื้อนอกสั้น) เหนืออกจะ ผูกด้วยโบว์ ๒ เส้น กระโปรงยาวคลุมข้อเท้า สวมถุงเท้า และรองเท้ามี หัวปลายแหลมรูปร่างคล้ายเรือ การแต่งกายของสตรีนี้จะเรียกว่าชุด ฮันบก

ชุดประจำชาติของเกาหลี

ปัจจุบันชาวเกาหลีหันมาแต่งชุดสากลตามความนิยมของชาติ ตะวันตกในยุคสังคมนิยมอุตสาหกรรม แต่ก็ยังเห็นชาวเกาหลีแต่งชุดประจำชาติ ทั้งบุรุษและสตรี ในงานพิธีต่าง ๆ หรือในวาระพิเศษของชาติหรือของ ครอบครัว โดยเฉพาะการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ชนรุ่นใหม่ ดังนั้น จึงเห็นวัยรุ่นและเด็ก ๆ แต่งชุดประจำชาติได้อย่างสนิพใจไม่เคยอะเขินแต่ อย่างใด

๒. วิถีชีวิต

ชาวเกาหลีมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่ในความเรียบง่าย ประหยัด รู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ทำให้คนเกาหลีในปัจจุบันยังมีวิถีชีวิตแบบคนรุ่นเก่า แม้ว่าประเทศชาติจะพัฒนาจนเป็นผู้นำในภูมิภาคตะวันออกของเอเชีย

วิถีชีวิตของคนเกาหลีสามารถศึกษาได้ ๒ ลักษณะ คือ ๑. ศึกษาจากสภาพสังคมที่คนเกาหลีดำเนินอยู่จริง และ ๒. ศึกษาจากงานวรรณกรรม ทั้งที่เป็นวรรณกรรมปัจจุบันและเป็นนิทานพื้นบ้าน

๑. ศึกษาวิถีชีวิตของคนเกาหลีจากสภาพสังคม การศึกษาในลักษณะนี้จะศึกษาจากงานวิจัย ตำรา และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ไปสอนหนังสือที่สาธารณรัฐเกาหลี พบว่าวิถีชีวิตของคนเกาหลีมีลักษณะที่น่าสนใจสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ

๑.๑ ลักษณะครอบครัว

ลักษณะครอบครัวของคนเกาหลีจะเป็นครอบครัวขยาย บ้านหลังหนึ่งจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ดังนั้นคนในครอบครัวจะมีหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ลูกหลาน บางครอบครัวจะมีกระทิงเหลน แต่ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่พัฒนาประเทศจากเกษตรกรรมสู่อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี อีกทั้งการขยายตัวของชุมชนในเมืองทำให้ต้องมีการจำกัดอัตราการเกิดของทารกซึ่งการดำเนินการได้ผลเกินคาด อัตราการเกิดลดลง ในครอบครัวหนึ่งจะมีลูกเพียง ๑ หรือ ๒ คนเท่านั้น อีกทั้งจำกัดในเรื่องที่ดินที่จัดเป็นที่อาศัยมีน้อย ดังนั้นครอบครัวคนเกาหลีปัจจุบันจะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก หรือครอบครัวเดี่ยว มีกันเพียงพ่อแม่ลูกเท่านั้น

๑.๒ วิธีชีวิตในครอบครัว

วิถีชีวิตของคนเกาหลีจะเริ่มต้นเมื่อเข้าสู่พิธีการแต่งงาน ซึ่งประเพณีการแต่งงานในสมัยโบราณคนเกาหลีจะจัดพิธีแต่งงานโดยมีจุงแม 중매 (พ่อสื่อ) หรือแมพา 매파 (แม่สื่อ) ทำหน้าที่ทาบทามพ่อแม่ของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง เมื่อทั้งสองฝ่ายไม่ขัดข้องพ่อสื่อแม่สื่อจะนำดวงของทั้งสองฝ่ายไปให้หมอดูว่าดวงของทั้งสองสมพงษ์กัน หรือเป็นดวงชงกัน หากดวงสมพงษ์กันก็จะมีพิธีหมั้นโดยฝ่ายชายจะนำสินสอดมามอบให้ฝ่ายหญิงสาว จากนั้นค่อยกำหนดฤกษ์แต่งงาน

พิธีแต่งงานจะเริ่มจากพิธีกรเชิญญาติผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่ฝ่ายเจ้าบ่าวเคารพนับถือซึ่งเรียกว่าประธาน ขึ้นไปประกอบพิธีแต่งงานที่เรียกว่าซูเร (주례) บนเวทีที่สำคัญคือญาติผู้ใหญ่หรือบุคคลนั้นต้องเป็นคนดีมีศีลธรรม จริยธรรม ไม่เจ้าชู้ซื่อสัตย์ต่อภรรยา และในครอบครัวต้องมีลูกที่ดีพร้อมทั้งชายและหญิง หากเป็นไปได้ต้องเป็นคนที่มีลูกชายเป็นลูกคนโต

การแห่เจ้าสาวในพิธีแต่งงาน

ขณะขึ้นเวทีแขกที่มาร่วมงานต้องยืนแยกเป็นสองฝั่ง คือฝั่งญาติและแขกของเจ้าสาวกับญาติหรือแขกของเจ้าบ่าว เว้นช่องทางเดินไว้ตรงกลาง เจ้าบ่าวจะยืนรอเจ้าสาวอยู่ตรงช่องกลางทางเดิน พ่อเจ้าสาวจะเดินจูงมือเจ้าสาวมามอบให้เจ้าบ่าว จากนั้นเจ้าบ่าวจะจูงมือเจ้าสาวเดินขึ้นเวทีและหันหน้าเข้าหาประธาน ประธานจะเริ่มพิธีโดยถามเจ้าบ่าวและเจ้าสาวให้ยอมรับการมีชีวิตคู่ เมื่อทั้งสองตอบรับเป็นสามีภรรยา ประธานจะประกาศท่ามกลางแขกและญาติมิตรทั้งหลายว่าทั้งคู่เป็นสามีภรรยาถูกต้องตามประเพณีแล้ว จากนั้นประธานจะให้โอวาทการมีชีวิตคู่และการครองเรือน จบลงด้วยการอำนวยการคู่บ่าวสาว

เมื่อพิธีการในที่ประชุมเรียบร้อยแล้ว บ่าวสาวต้องไปเปลี่ยนชุดเป็นชุดประจำชาติ และเริ่มทำพิธีแต่งงานแบบดั้งเดิมอีกครั้งหนึ่ง คือ บ่าวสาวจะเดินไปยังโต๊ะพิธีสีแดงที่ตั้งอยู่กลางห้องบนโต๊ะจะมีแจกันดอกไม้ ๑ คู่ เทียนแดงจุดไฟสว่าง เล่มใหญ่ ๒ เล่ม ขนมที่ปั้นเป็นรูปมังกร ๑ คู่ ขนมทาชิก (다식) ๒ จาน ลูกเกาลัด ๒ จาน ลูกพุทราเชื่อม ๒ จาน ถั่วดำ และถั่วแดง อย่างละ ๑ จาน ไก่เป็น ๆ ๑ คู่ (ตัวผู้จะห่อด้วยผ้าแดงวางไว้บนโต๊ะฝั่งเจ้าบ่าว ตัวเมียห่อด้วยผ้าสีน้ำเงินวางไว้บนโต๊ะฝั่งเจ้าสาว) ของที่อยู่บนโต๊ะจะวางแยกออกเป็นสองฝั่ง ข้าง ๆ เจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะมีโต๊ะเตี้ย ๆ ตั้งไว้สำหรับวางนกกีรอกิ (가리기) (นกเปิดน้ำ) ข้างเจ้าบ่าวจะเป็นนกตัวผู้ ข้างเจ้าสาวจะเป็นนกตัวเมีย นกกีรอจะเป็นสัญลักษณ์ของความรักที่มั่นคงและความซื่อสัตย์ต่อกัน บนพื้นข้างเจ้าบ่าวเจ้าสาวจะมีเหล้าหลายขวด พร้อมด้วยขันเล็ก ๆ วางอยู่บนพาน

บ่าวสาวจะโค้งคำนับซึ่งกันและกัน เจ้าสาวจะรินเหล้าให้เจ้าบ่าว ต่อมเป็นการคารวะเจ้าบ่าว ส่วนเจ้าบ่าวก็นรินเหล้าให้เจ้าสาวดื่มเช่นกัน จากนั้นเจ้าบ่าวจะนำเจ้าสาวทำพิธีเข้าสู่ตระกูล ด้วยการพาเจ้าสาวไปคำนับ

พ่อแม่ฝ่ายเจ้าบ่าวโดยการรินเหล้าให้พ่อแม่เจ้าบ่าวดื่ม พ่อแม่เจ้าบ่าวเมื่อดื่มเสร็จจะโยนลูกเกาลัดและพุทราแห้งให้ เจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะใช้ผ้าขาวรองรับลูกเกาลัดและพุทราแห้ง หลังจากนั้นญาติ ๆ ของทั้งสองฝ่ายจะผลัดเข้ามาอวยพรด้วยการดื่มเหล้าที่บ่าวสาวรินให้พร้อมทั้งมอบเงินขวัญถุงหรือของขวัญให้แก่เจ้าบ่าวและเจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธีแต่งงานแบบโบราณ หลังแต่งงานภรรยาต้องลาออกจากงานเพื่อมาทำหน้าที่ดูแลครอบครัวและเลี้ยงลูกหน้าที่การหาเลี้ยงครอบครัวเป็นของฝ่ายสามีเพียงผู้เดียว หากภรรยายังทำงานหาเลี้ยงชีพอยู่สามีจะเกิดความรู้สึกละอายเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าภรรยาจะเรียนจบปริญญาโทและมีหน้าที่การงานที่ดีก็ตาม

วิถีชีวิตในครอบครัวของคนเกาหลีแม่บ้านจะทำหน้าที่ดูแลบ้านอย่างเต็มที่ทั้งการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้าน การดูแลการเงินของสามีที่สามีต้องนำเงินเดือนมามอบให้ภรรยาทุกบาททุกสตางค์ ซึ่งในแต่ละวันภรรยาจะจ่ายเงินให้สามีไปทำงานเพื่อเป็นค่าอาหาร และค่าสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อนฝูงหลังเลิกงาน หากไม่มีการเลี้ยงสังสรรค์สามีก็จะกลับบ้านไปรับประทานอาหารที่บ้านที่ภรรยาจัดเตรียมไว้อย่างพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก

จากการที่สามีเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวเพียงผู้เดียว หากเกิดกรณีที่ผู้นำสิ้นชีวิตลง ภรรยาต้องเริ่มต้นการเป็นผู้นำเลี้ยงครอบครัว ซึ่งบางครั้งครอบครัวต้องเผชิญความลำบากด้วยสถานที่ทำงานส่วนใหญ่ไม่รับหญิงที่มีครอบครัวและมีอายุเข้าทำงาน

ปัจจุบันคนเกาหลียังคงมีวิถีชีวิตแบบประเพณีโบราณอยู่แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม มีเพียงสิ่งเดียวที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงคือหลังแต่งงานภรรยาไม่ลาออกจากงานยังคงทำงานนอกบ้านตามปกติ เหตุผลสำคัญคือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวและ

เกิดความรู้สึกเสียดายหน้าที่การงาน อีกทั้งสังคมผ่อนปรนยินยอมรับสตรีที่แต่งงานแล้วเข้าทำงาน ดังนั้นวิถีชีวิตในสังคมครอบครัวของเกาหลีกำลังเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างช้า ๆ

๒. ศึกษาวิถีชีวิตของคนเกาหลีจากวรรณกรรมและนิทานพื้นบ้าน

๒.๑ ศึกษาวิถีชีวิตของคนเกาหลีจากวรรณกรรมปัจจุบัน

วรรณกรรมเป็นงานที่ผู้เขียนเขียนขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์และจากประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึกของตน ความเป็นไปในสังคมตามยุคและตามสมัย ถ่ายทอดสภาวะแวดล้อมทางสังคม และเจตคติไว้ในงานเขียนด้วยงานวรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนสังคมที่มีความเป็นจริงมากที่สุด วรรณกรรมของเกาหลีก็มีลักษณะสากลเช่นกัน ดังนั้นวรรณกรรมของเกาหลีจึงมีลักษณะดังเช่นที่ ดวงมน จิตต์จำนง (๒๕๓๓ : ๕๖) กล่าวว่า

“วรรณกรรมย่อมสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม เพราะว่าสังคมมีส่วนสร้างจินตนาการและความรู้สึกของนักประพันธ์ วรรณกรรมและสังคมมีอิทธิพลต่อกัน ความคิดเห็นของกวีอาจเป็นตัวแทนความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมทั้งหมดหรือเป็นความคิดที่คล้อยตามหรือรักษาความคิดที่คัดค้านสังคมของสังคมของเขาเองก็ได้ ในลักษณะเหล่านี้มักเขียนอาจสร้างสรรค์ความคิดใหม่ขึ้นจากความคิดและประสบการณ์ของเขาเองหรือได้รับกระแสความคิดจากสังคมหรือวัฒนธรรมอื่น”

วรรณกรรมนอกจากจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมตามยุคตามสมัย สร้างอิทธิพลทางความคิดสร้างสรรค์ และสร้างจินตนาการแล้ววรรณกรรมยังเป็นดัชนีกระบวนการทางวัฒนธรรม ตลอดจนการเสนอให้เห็นการ

ยึดถือคุณค่าของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย (สุชาติ สวัสดิ์ศรี, ๒๕๓๐ : บทนำ)

เจตนา นาควิธระ (๒๕๑๔ : ๑๕) กล่าวว่า

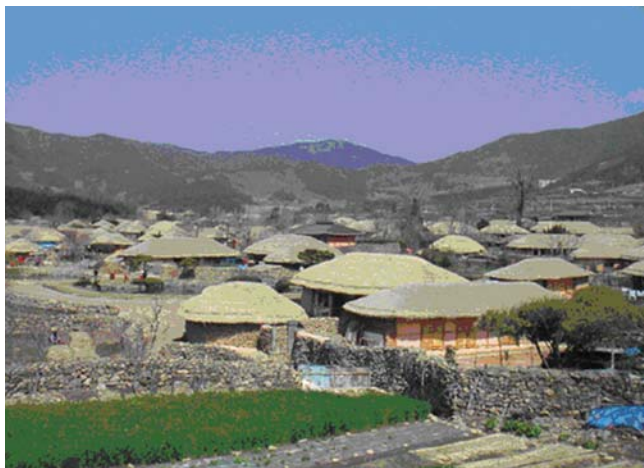
“ถ้าเราไม่รู้จักรรณกรรมแล้ว เราก็ไม่อาจที่จะรู้จักลักษณะที่แท้จริงของสังคมได้ ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมชี้ให้เห็น ถึงสังคมทั้งในส่วนกว้างและส่วนลึก วรรณกรรมแสดงให้เห็น ถึงชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ และในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะสกัดเอาแก่นแท้ของสังคมนั้นออกมาให้เห็นได้”

การศึกษาวรรณกรรมของคนเกาหลีจากงานวรรณกรรมผู้วิจัยศึกษาจากงานแปลจำนวน ๔ เล่ม คือ

๑. โลกใบเล็กของเด็ก ๙ ขวบ
๒. นายเม่น
๓. ผมรักสาวไฮสคูล
๔. ข้ามขอบฟ้ามาหาหัวใจ

จากการศึกษาวรรณกรรมทั้ง ๔ เล่ม ผู้วิจัยพบว่าวิถีชีวิตของคนเกาหลีที่ปรากฏ มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ดังนี้ คือ

ลักษณะบ้านของคนเกาหลีที่อยู่ในชนบทและมีฐานะยากจนจะสร้างบ้านด้วยปูนหยาบ ชั้นเดียว นำกระดาษหนังสือพิมพ์มาปิดทับบนผนัง ใช้ฟางทำหลังคา หน้าหนาวจะใช้ความอุ่นจากเตาไฟในครัว การดำรงชีวิตยังเรียบง่ายไม่ซับซ้อน ยังคงเป็นลักษณะครอบครัวขยาย ซึ่งต่างกับลักษณะครอบครัวในเมืองโดยเฉพาะในเมืองใหญ่จะอยู่อาศัยในอพาร์ทเมนต์ ความกว้างของห้องขึ้นอยู่กับฐานะของผู้ที่อาศัย ลักษณะของครอบครัวจะเป็นครอบครัวเดี่ยว ดังนั้นในเทศกาลชุกฮอก ญาติพี่น้องจะต้องเดินทางไปยังบ้านของบิดามารดาหรือบ้านของพี่ชายคนโตหรือน้องชาย

หมู่บ้านชนบทของเกาหลี่

คนโตเพื่อทำพิธีกราบไหว้บรรพบุรุษ อันเป็นการแสดงความกตัญญูที่ยังคงปฏิบัติสืบต่อมาอย่างเหนียวแน่น

ความเชื่อในเรื่องอัปมงคลคนเกาหลี่จะไล่ความอัปมงคลด้วยการไปรยเกลือใส่ตามร่างกายเพราะเชื่อว่าความเค็มของเกลือจะไล่สิ่งชั่วร้ายออกจากร่างกาย

การล้างหน้า ผู้นำในครอบครัว คือบิดา หรือพี่ชายน้องชายคนโต จะต้องล้างหน้าก่อนจากนั้นสมาชิกในครอบครัวจึงสามารถนำไปล้างหน้าต่อได้

การแต่งงานทั้งในสังคมชนบทและสังคมในเมืองยังคงเคร่งครัดเรื่องฟอสื่อแม่สื่อแม้ว่าจะเป็นการแต่งงานที่เกิดจากความพอใจของหญิงและชายก็ตาม ลักษณะการแต่งงานแบบคลุมถุงชนไม่ปรากฏ

๒.๒ ศีภาววิถีชีวิตของคนเกาหลี่จากนิทานพื้นบ้าน สาเหตุที่ศึกษานิทานพื้นบ้านของเกาหลี่เพราะนิทานพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นสภาพ

สังคมในอดีตหลาย ๆ ด้านเช่น ลักษณะสังคม วิถีชีวิตของประชาชนในสังคม ตลอดจนประเพณี ค่านิยมและความเชื่อ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะปรากฏในนิทานเสมอ (วิเชียร เกษประทุม, ๒๕๔๕ : ๙-๑๐) ลักษณะนิทานเกาหลีเป็นลักษณะสากลที่เหมือนกันทุกประเทศในโลกคือ เป็นนิทานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับเทพนิยาย (Myth) และนิทานประจำถิ่น (Legend) ลักษณะพิเศษของนิทานพื้นบ้าน คือ จะสะท้อนวิถีชีวิตของมนุษย์ (คิม ยุนโฮ, ๒๐๐๐ : ๑๙๘)

ชิน ดงฮึน (๒๐๐๓ : ๔๑๐-๔๑๑) อธิบายถึงลักษณะพิเศษของนิทานพื้นบ้านเกาหลีไว้ว่า

“นิทานพื้นบ้านเกาหลีแสดงให้เห็นชีวิตและความหวังของคนเกาหลี หลายเรื่องสะท้อนความยากลำบากในการดำเนินชีวิตตัวละครเอกส่วนใหญ่ไร้ทรัพย์ และไร้เกียรติ แต่ในที่สุดตัวละครจะประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก และมีความสุข ความปรารถนาในชีวิตของคนเกาหลีคือ การมีสุขภาพดี อายุยืน ไม่ถูกดูหมิ่น มีความเป็นอยู่ที่ดี มีคู่ครองดี มีลูกดี สิ่งดีที่ตัวละครได้รับมักเกิดจากโชคชะตา หรืออิภินิหาร ซึ่งสะท้อนความคิดของชาวเกาหลีที่เชื่อชะตาพรหมลิขิตและมองโลกในแง่ดี ความสุขในชีวิตของตัวละครสะท้อนให้เห็นถึงความคิดว่า อุปสรรคในชีวิตนั้นสามารถแก้ไขได้เมื่อเผชิญกับมันด้วยจิตใจอันมั่นคงและสติปัญญาอันเฉลียวฉลาด”

ผู้วิจัยศึกษาวิถีชีวิตของคนเกาหลีในอดีตจากนิทานพื้นบ้านจำนวน ๑๒ เรื่อง แปลโดย ปาร์ค คยองฮึน คือ

๑. ชินชอบบี เจ้าบ่าวงู (구렁뚱뚱 신선비)
๒. ความเฉลียวฉลาดของแม่ (늙은 어머니의 지혜)

๓. อยู่ดีมีความสุขเพราะวาสนาของตนเอง (내 복에 산다)
๔. ลูกสะใภ้กตัญญูกับเสื่อ (효부와 호랑이)
๕. เจ้าสาวที่กลายเป็นขี้เถ้า (제가 된 색시)
๖. ความสุขที่ยืมมาชั่วคราว (하늘에서 빌려온 복)
๗. ภรรยาที่เฉลียวฉลาดของคนรับจ้าง (통인의 지혜로운 아내)
๘. ลูกสะใภ้ผายลม (방귀 췌이 떠느라)
๙. ต้องเช่นไรบรรพบุรุษด้วยความตั้งใจ (제사는 정성껏)
๑๐. ลูกกตัญญูที่หาลูกสตรอเบอร์รี่ในฤดูหนาว
(겨울에 딸기 구한 효자)
๑๑. ลูกกตัญญูที่หาลูกพลับสุกในเดือนพฤษภาคม
(오월월에 흥시 구한 효자)
๑๒. ผึ้งลูกทั้งเป็น (아이 문은 전설)

จากการศึกษาพบว่านิทานเกาหลีมีวิถีชีวิตที่แฝงอยู่ในนิทานและเป็นที่มาของความคิดแนวทางปฏิบัติตนของคนเกาหลี และพบว่าลัทธิขงจื้อมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันและถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

ความกตัญญู นิทานทุกเรื่องที่ศึกษากล่าวถึงความกตัญญูต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณ และต้องตอบแทนพระคุณแม้จะต้องทำทุกอย่างที่ยากลำบาก เช่น

๑) ขอมตัดมลูกตัวเองเพื่อทำน้ำซูบรักษาโรคร้ายของมารดา เพราะคิดว่า ลูกมีอีกได้หลายคนแต่มารดานั้นมีเพียงคนเดียว

๒) มารดาป่วยหนักและถือว่าตนเองกำลังจะตาย ก่อนตายอยากกินสตรอเบอร์รี่มากทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นเป็นฤดูหนาวหิมะตกย่อมไม่มีสตรอเบอร์รี่ ต้องรออีกประมาณ ๒ - ๓ เดือน จึงจะพอหาได้ แต่ด้วย

ความกตัญญูลูกชายจึงออกเดินทางขึ้นเขาเข้าไปในป่าลึกเพื่อหาลูก สตรอบเบอร์รี่ เขาเดินทางด้วยความยากลำบาก อุตุสาหะไม่ย่อท้อ จนกระทั่งสวรรค์ปราณีบันดาลให้มีลูกสตรอบเบอร์รี่ ๓ ลูก เขาดีใจมากเก็บ ลูกสตรอบเบอร์รี่กลับบ้านไปให้มารดา พอมารดาได้รับประทานโรคร้ายที่เป็น อยู่ก็หายไ้

๓) ความกตัญญูต่อมารดาคล้าย ๆ กับนิทานเรื่องลูกกตัญญู หาลูกสตรอบเบอร์รี่ในฤดูหนาว คือ เรื่อง ลูกกตัญญูหาลูกพลับสุกในเดือน พฤษภาคม ต่างกันเพียงผลไม้ที่มารดาใกล้ตายต้องการรับประทานเท่านั้น

๔) ลูกสะใภ้ที่กตัญญูดูแลบิดาสามีอย่างดีไม่ว่าจะลำบาก เพียงใดและทำโดยไม่ปรึกษาบ่นส่งผลให้ครอบครัวมีแต่ความสุขความเจริญ

๕) สามีภรรยาคนหนึ่งมีบุตรชายคนหนึ่ง ทั้งสองคนดูแล ปรนนิบัติมารดาด้วยความกตัญญู อะไรที่อร่อยกินดีต่อสุขภาพจะหามาให้ มารดากินอยู่เสมอ แต่มารดามักจะนำไปป้อนให้หลานชายกิน จนสามีนำ ลูกชายไปฝังทั้งเป็น จึงนำลูกชายเข้าไปในป่า ขณะที่กำลังขุดหลุมก็พบ ขามใบหนึ่งจึงเก็บขึ้นมา ส่วนภรรยาความรักลูกจึงอ่อนวอนและขอร้อง ไม่ให้ฝังลูกทั้งเป็น สัญญาว่าขณะที่แม่กำลังรับประทานอาหารจะอุ้มลูก ไปให้พื้นเพื่อมารดาจะได้ไม่ป้อนหลานชาย สามีใจอ่อนจึงยอมและเดินทางกลับมาบ้าน ภรรยาจึงนำขามที่พบในดินมาใส่อาหารพบว่าอาหารที่ใส่ ในขามนั้นเพิ่มขึ้น จึงลองเอาเหรียญมาใส่ก็ปรากฏว่าเหรียญก็เพิ่มขึ้น สามี ภรรยาจึงนำขามนั้นมาใส่อาหารให้มารดารับประทานเท่านั้น จนกระทั่ง มารดาเสียชีวิตลง ขามนั้นก็หายไปด้วย

ความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ นิทานเกาหลิจะพบเรื่องความ จงรักภักดีระหว่างสามีภรรยา ความซื่อสัตย์ต่อกันและการดูแลปรนนิบัติ ที่ภรรยาจะเป็นผู้มอบให้

ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ความเชื่อจะปรากฏในวิถีชีวิตของคน เกาหลี เช่น

๑) ความเชื่อในเรื่องฮวงจุ้ย ความเชื่อในการหาที่ฝังศพบิดามารดา (ฮวงจุ้ย) ว่าหากได้ชัยภูมิที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักแล้ว บุตรหลานจะมีชีวิตที่รุ่งเรือง

๒) ความเชื่อในเรื่องการจัดปรุงอาหารเช่นไหว้บรรพบุรุษ ต้องสะอาด ผมเพียง ๑ เส้น จะร่วงลงไปให้อาหารมิได้เลย มิฉะนั้น บรรพบุรุษจะลงโทษ

๓) ความเชื่อในเรื่องโชคลางหรือลางบอกเหตุ การดูฤกษ์ยามก่อนที่จะทำพิธีกรรมต่าง ๆ

การยอมรับในความสามารถของสตรี พบว่านิทานที่ยกย่องความสามารถและความเฉลียวฉลาดของสตรีในจำนวน ๑๒ เรื่อง มี ๒ เรื่องที่เป็นเช่นที่กล่าวมา คือ ความเฉลียวฉลาดของแม่ และภรรยาที่เฉลียวฉลาดของคนรับจ้าง

เป็นความฉลาดของแม่ที่ต้องอบรมเลี้ยงดูลูกให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และความเฉลียวฉลาดของภรรยาคนรับจ้างที่นายอำเภออยากแย่งภรรยาของคนรับจ้าง จึงจัดให้มีการตอบคำถามโดยมีข้อแม้ว่าหากคนรับจ้างตอบผิดต้องยกภรรยาให้ตนเอง คนรับจ้างกลับบ้านด้วยความกังวลใจ ภรรยาเห็นจึงถามขึ้น คนรับจ้างจึงเล่าเรื่องให้ฟัง ภรรยาบอกว่าไม่ต้องวิตกเธอจะอาสาไปแข่งขันกับนายอำเภอเอง วันรุ่งขึ้นเธอก็ไปทำการนายอำเภอและรับแข่งขันแทนสามี มีข้อแม้ว่าหากเธอตอบคำถามได้ทั้งหมดนายอำเภอต้องออกจากหมู่บ้านไป นายอำเภอตกลง และตั้งคำถามปรากฏว่าเธอสามารถตอบคำถามได้ทุกข้อ ดังนั้นนายอำเภอจึงต้องเดินทางออกจากหมู่บ้านในคืนวันนั้น

นิทานพื้นบ้านของเกาหลีบ่งบอกถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของ
คนเกาหลีอย่างชัดเจน มีหลายประการที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงหรือ
สูญหายไปแม้ว่าสังคมในปัจจุบันจะแปรเปลี่ยนจากอดีตไปแล้วอย่างสิ้นเชิง
เช่น เรื่องความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความอดทน เป็นต้น

๓. การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

ในอดีตครอบครัวของคนเกาหลีเป็นครอบครัวขยายด้วยอาชีพ
ทางด้านเกษตรจึงจำเป็นต้องมีสมาชิกครอบครัวให้มากเพื่อเป็นแรงงาน
ดังนั้นความรักความอบอุ่น การดูแลสอนสั่งจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
ยิ่งโดยเฉพาะการยึดคำสั่งสอนของขงจื้อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ขงจื้อ
สอนให้เป็นคนมีคุณธรรม มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์และเป็นคนที่
เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ยึดความเมตตากรุณาเป็นประการสำคัญ การระลึก
บุญคุณของบรรพชนที่เสียสละ ฉะนั้นการเซ่นไหว้บรรพบุรุษจึงจัดอย่าง
ยิ่งใหญ่เป็นประจำทุกปี

ครอบครัวเกาหลียึดถือตามกฎเกณฑ์คำสั่งสอนของขงจื้อที่ว่า
“ทั่วทั้งจักรวาลมีเพียงครอบครัวใหญ่เพียงครอบครัวเดียว ทุกสรรพสิ่ง
มีความเกี่ยวข้องกันและกัน สวรรค์เป็นที่รวมของทุกสิ่งและเป็น
บรรพบุรุษของสรรพสิ่งในโลก ดังนั้นมนุษย์จึงต้องกระทำทุกสิ่งตามที่
สวรรค์ได้ลิขิตไว้จะทำได้ตามใจแห่งตนนั้นไม่ได้ ถือว่าเป็นการฝืนลิขิต
ของฟ้า” กฎดังกล่าวนี้เรียกว่า “บัญญัติ ๕ ประการ” (โอรยุน 五經) อัน
เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญยิ่ง ดังจะกล่าวรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ใน
บทต่อไป

การยึดถือคำสั่งสอนของขงจื้อทำให้ครอบครัวของคนเกาหลีมี
ระเบียบแบบแผนและมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

แน่นแฟ้นและเคร่งครัด การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างสามีภรรยา พ่อลูก และ พี่น้อง อีกทั้งกฎแห่งอาวุโสในสถาบันครอบครัวก็มีความชัดเจนเช่นกัน

ปัจจุบันสาธารณรัฐเกาหลีมีโครงสร้างสังคมที่เปลี่ยนแปลงจาก สังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ดังนั้นโครงสร้างครอบครัวจึง เป็นโครงสร้างครอบครัวเดี่ยวโดยเฉพาะสังคมในเมืองใหญ่ ๆ คนใน ชนบทอพยพเข้ามาทำงานในเมืองจนเกิดปัญหาคนล้นเมืองใหญ่ ความ จำกัดของพื้นที่ในการปลูกสร้างบ้านเรือน ฯลฯ ดังนั้นนโยบายของรัฐบาล จึงเร่งสร้างงานในชนบท จนประสบความสำเร็จ ดังได้กล่าวอย่าง ละเอียดไว้แล้วในบทที่ ๒

แม้โครงสร้างของสังคมเกาหลีจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ลักษณะ วิธีการอบรมสมาชิกในครอบครัวไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทุกคนให้ความ เคารพผู้อาวุโสทั้งในบ้าน สถานศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับ อุดมศึกษา และสถานประกอบการทั้งของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้ง ผู้อาวุโสที่มีได้เป็นเกียรติ

เด็ก ๆ จะได้รับการสั่งสอนให้ดูแลตัวเอง ช่วยเหลือตัวเอง ดังนั้น ภาพที่เห็นเด็ก ๆ ยืนจับราวพนักเก้าอี้นั่งบนรถประจำทาง และรถไฟใต้ดิน จึงเป็นเรื่องปกติและปลอดภัย ไม่มีใครลูกให้เด็กนั่ง ส่วนที่นั่งที่ทุกคนจะ นั่งไม่ได้โดยเด็ดขาดคือที่นั่งของคนชรา แม้ที่นั่งนั้นจะว่างก็ตามที หรือ เมื่อนั่งแล้วเห็นผู้เฒ่าขึ้นมาก็ต้องลุกให้ทันที หากไม่ลุกหรือลุกช้าจะถูก ผู้เฒ่าดุด้วยเสียงอันดัง (ผู้เฒ่าในที่นี้เริ่มตั้งแต่อายุ ๕๐ ปีขึ้นไป)

ตามถนนหนทางเดินหากเด็กเห็นผู้อาวุโส เด็กก็จะเดินหลีกเลี่ยง ให้แก่ผู้อาวุโส ไม่เดินชนอย่างเด็ดขาด แม้ว่าการเดินชนกันในขณะเดินจะ ถือเป็นเรื่องปกติของคนเกาหลี คนไทยที่ไปอยู่เกาหลีใหม่ ๆ จะรู้สึก

รำคาญในเรื่องนี้แต่นานไปก็จะเป็นเรื่องปกติและบางครั้งจะเรียนรู้วิธีการเดินเพื่อไม่ให้ชนกันได้ด้วย สังเกตจะเห็นได้ว่าผู้ถูกชนมักเป็นคนเดินช้า คนเกาหลีสักจะเป็นคนเดินเร็วเพราะเห็นว่าเวลาเป็นสิ่งมีค่ามาก

การอบรมและปลูกฝังให้เด็กเกิดความรู้สึกละเอียดอ่อนต่อการกระทำผิด จะเห็นว่าเมื่อเด็กทำผิดจะได้รับการดูว่าด้วยเหตุผลและสั่งสอนไม่ให้เกิดการทำผิดอีกเป็นครั้งที่สอง ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่คนเกาหลีสักจะเกิดความละเอียดอ่อนมากคือทะเบียนตระกูล คนเกาหลีสักเกรงว่าการกระทำผิดจะทำให้วงศ์ตระกูลและต้นตระกูลที่สามารถสืบสาวได้กว่า ๕,๐๐๐ ปี ได้รับความอับอายถูกจารึกความชั่วหรือความผิด จากการปลูกฝังอบรมเช่นนี้ ทำให้ผู้กระทำผิดจะโดยตรงหรือมีส่วนต้องรับผิดชอบต่อความผิดแม้ตนเองจะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ต้องลาออกเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น หรือหากเป็นเรื่องร้ายแรง เช่น ถูกจับได้ว่าฉ้อราษฎร์บังหลวง ผู้นั้นจะหนีความอับอายและสำนึกผิดด้วยการฆ่าตัวตาย แม้กระทั่งเรื่องข้ามถนนไม่ข้ามทางม้าลายหรือที่มีสัญญาณไฟเมื่อถูกจับได้นอกจากจะเสียค่าปรับแพงแล้วยังถูกตำรวจจราจรอบรมกลางถนนด้วยเสียงอันดังให้คนสัญจรผ่านไปมาได้ยิน และการเสียค่าปรับต้องไปเสียที่ธนาคาร การเสียค่าปรับที่แพงมากไม่เท่ากับความอับอายที่ได้รับ เด็กเกาหลีสักไม่เคยเห็นเรื่องกระทำผิดเป็นเรื่องทำหยาบและน่าท้อลงแต่อย่างใด

การอบรมเรื่องวินัย คนเกาหลีสักวินัยเคร่งครัดมากไม่ว่าจะเป็นการข้ามถนน การขับรถ ทุกคนต้องข้ามถนนที่มีทางข้ามหรือสัญญาณไฟเท่านั้น แม้ว่าถนนจะไม่มีรถแล่นก็ตาม แต่ถ้ายังเป็นไฟแดงห้ามข้ามก็จะไม่มีใครข้ามถนนอย่างเด็ดขาด หรือถ้าเป็นทางข้ามม้าลายรถทุกคันต้องหยุดให้คนข้ามถนน ดังนั้นชีวิตของคนใช้ถนนที่สาธารณรัฐเกาหลีสักจึงปลอดภัยเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

การขับรถ คนขับรถจะมีวินัยในตนเอง หากวันใดต้องไปงานเลี้ยงสังสรรค์จะไม่ขับรถไป เพราะงานเลี้ยงต้องมีการดื่มเหล้าอันเป็นวัฒนธรรมของคนเกาหลี เมื่อได้เวลากลับบ้านจะใช้บริการรถแท็กซี่สำหรับรับคนเมาโดยเฉพาะซึ่งปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินด้วยคนขับรถแท็กซี่ จะมีความซื่อสัตย์ แม้ผู้โดยสารจะเมาจนไม่มีสติก็ตาม ในเทศกาลชูช็อกสาธารณรัฐเกาหลีก็ไม่เคยมีสถิติการตายและบาดเจ็บบนท้องถนน ทั้ง ๆ ที่ในช่วงนั้นทุกคนที่อยู่เมืองใหญ่ ๆ ต้องกลับไปเช่นไหว่บรรพบุรุษยังบ้านเกิดที่อยู่ต่างจังหวัดก็ตาม

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งของระบบครอบครัวคือการให้แม่เป็นผู้ดูแลอบรมเลี้ยงดูลูกจนเติบโต แม้ว่าแม่จะประกอบกิจการงานใด จะเรียนจบในระดับสูงเพียงใด สิ่งเหล่านั้นก็ไม่สำคัญเท่ากับการสอนสั่งลูกใกล้ชิดกับลูกดูแลลูกในทุกเรื่อง จึงไม่แปลกที่เยาวชนเกาหลีจะเป็นคนที่มีคุณภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติ แม้ว่าปัจจุบันแนวคิดและวัฒนธรรมครอบครัวจะเปลี่ยนไปบ้าง เพราะสภาวะทางเศรษฐกิจทำให้สตรีที่แต่งงานแล้วและมีบุตรยังคงประกอบอาชีพต่อไปเพื่อทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น สตรียังคงต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพเป็นพลังให้แก่ประเทศชาติ

วัฒนธรรม วิถีชีวิต และการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว เป็นลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์หนึ่งของคนเกาหลีและเป็นส่วนหนึ่งที่น่าพาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพราะความแข็งแกร่งและความยึดมั่นต่อวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งงามแห่งชาติตน

บทที่ ๔

กระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรม เป็นความดีงามที่เกิดจากความประพฤติปฏิบัติตนอันถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้สังคมสงบสุข อีกทั้งยังนำพาให้บุคคลนั้นมีความเจริญในส่วนตน

๑. ความหมายของคำว่าคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและสามารถใช้เป็นแนวทางร่วมกันไม่สามารถแยกใช้ได้เพราะมีแนวคิดที่เหมือนกัน คุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่ถูกต้องซึ่งเกิดจากความเข้าใจคุณค่าอันแท้จริงด้วยปัญญาและความคิด เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่มีแต่ในมนุษย์เท่านั้น และอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ทุกคน เป็นลักษณะนิสัยที่ดีงามของมนุษย์และผู้ที่มิคุณธรรมย่อมนำตนไปสู่ทางที่เจริญ ประสบแต่ความสุขทั้งกายใจ

พัฒน์ เฟื่องผลา (๒๕๔๕ : ๑๓๗) กล่าวว่า คุณธรรมมีคำเรียกหลายคำ เช่น ธรรม กุศลกรรม กัลยาณธรรม สาธุธรรม สัตถธรรม สัมปยุตธรรม คำเหล่านี้หมายถึงธรรมดีมีคุณประโยชน์ เช่น เมตตา (ความรัก) สติ (ความระลึกได้) ขันติ (ความอดทน) วิริยะ (ความเพียร) เป็นต้น

การปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ต้องปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่วัยเด็กด้วยการอบรมสั่งสอนอย่างสม่ำเสมอ ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนให้ดีงาม ซึ่งการปลูกฝังนี้ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าผู้ที่ถูกอบรมสั่งสอนจะเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมในกายภาคนั้นเพราะเป็นเรื่องของความคิดและจิตใจ

จริยธรรม เป็นลักษณะการแสดงออกทางร่างกายอันมีความเกี่ยวพันและผูกพันกันกับสังคมอย่างชัดเจน หากสังคมใดมีคุณธรรมจริยธรรมสูงสังคมนั้นจะปกติสุข มีความเจริญก้าวหน้า เพราะบุคคลในสังคมเป็นผู้ทรงคุณธรรมในจิตใจและเป็นผู้ปฏิบัติที่มีจริยธรรม ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ทุกผู้คนก็จะมีความสุขเกิดสันติสงบสุขกันทั่วตน

คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในสังคมโลก ไม่ว่าชาติใดประเทศใดล้วนต้องการความสงบสุขในสังคม ประชาธนาธิปไตยเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชนมาแต่โบราณกาลกว่า ๕,๐๐๐ ปี

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลีนั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว
๒. การปลูกฝังคุณธรรมในสังคม

๒. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว

ด้วยเหตุว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนับถือคำสอนของขงจื้อ ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงดำเนินไปตามคำสอน ซึ่งคำสอนของขงจื้อนั้น เชน จุนซิก และคณะ (๒๐๐๓ : ๒๑๕ - ๒๒๔) กล่าวไว้ดังนี้

ลัทธิขงจื้อกล่าวว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมีความแตกต่างกันโดยกำเนิด ระเบียบ ในการดำรงชีวิตในครอบครัว สังคม หรือประเทศย่อมมีความแตกต่างกันแต่กำเนิด ทุกอย่างควรอยู่ในที่สมควร กษัตริย์ควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นกษัตริย์ พ่อควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นพ่อ ลูกควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นลูก เป็นต้น เมื่อทุกอย่างปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับบทบาทตนเองย่อมส่งผลให้สังคมมีระเบียบวินัย นั่นคือสิ่งที่มีมารยาท (๙) ซึ่งเป็นกฎระเบียบหรือหน้าที่ ที่ควรปฏิบัติ (상강오륜)

กฎระเบียบหรือหน้าที่ที่ควรปฏิบัตินั้นประกอบด้วย

๑. ชัมกั๋ง (상강) ลูกควรนับถือพ่อ ขุนนางควรนับถือกษัตริย์ และภรรยาควรนับถือสามี

๒. โอรยุน (오륜) เป็นกฎปฏิบัติหรือเรียกว่า “บัญญัติ ๕ ประการ” ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ กษัตริย์กับขุนนางควรมีความไว้วางใจกัน
- ๒.๒ พ่อกับลูกชายควรผูกพันและสืบทอดกัน
- ๒.๓ สามีกับภรรยาควรมีบทบาทและหน้าที่ต่างกัน
- ๒.๔ ผู้ใหญ่กับผู้เยาว์ควรมีการลำดับอาวุโส
- ๒.๕ ระหว่างเพื่อนควรซื่อสัตย์ต่อกัน

นอกจากกฎระเบียบข้างต้นนี้แล้วยังมีประเพณีที่สืบทอดคำสอนของขงจื้อไว้อย่างเหนียวแน่น เช่น ประเพณีการเป็นผู้ใหญ่ (尊) พิธีแต่งงาน (昏) พิธีศพ (喪) และพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ (祀) เป็นต้น ประเพณีเหล่านี้เป็นประเพณีที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คนเกาหลีได้ปฏิบัติสืบต่อมาอย่างเคร่งครัดจนถึงปัจจุบันไม่ว่าสภาพสังคมและสถานการณ์ของบุคคลในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปจากโบราณกาลเพียงใด

เมื่อครอบครัวทุกครอบครัวปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุตรหลานโดยยึดหลัก “บัญญัติ ๕ ประการ” ข้างต้นแล้ว บุตรหลานของแต่ละครอบครัวย่อมมีพื้นฐานทางความคิดที่อยู่ในระดับเดียวกัน มีแนวทางปฏิบัติที่เติมเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรมและเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในบรรทัดฐานเดียวกันก็ย่อมส่งผลให้บุตรหลานของทุกครอบครัวเป็นสมาชิกในสังคมที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญยิ่งของสังคมและที่สุดท้ายย่อมเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพของประเทศ

ด้วยคำสอนที่ว่า “สามัคคีกับภรรยา มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน” สังคมของเกาหลีตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันจึงแยกบทบาททั้งสามีและภรรยาออกจากกันอย่างชัดเจน คือ สามีมีหน้าที่ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ภรรยาทำหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุข อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี ดังนั้นภรรยาจึงทำหน้าที่แม่บ้านเพียงประการเดียว แม้ว่าโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ แต่คนเกาหลียังยึดถือปฏิบัติตามคำสอน

๓. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคม

หลังจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในบ้านแล้วก็จะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคม เมื่อเด็กมีอายุครบเกณฑ์ที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนก็จะได้รับการสั่งสอนอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง จนจบการศึกษาในระดับสูง

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการที่อยู่ในแวดวงการศึกษาทราบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะมีหลักสูตรการสอนคุณธรรมจริยธรรมอย่างชัดเจน วิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมจะใช้หลักการสอนแนวคิดของขงจื้อ ผสมผสานกับแนวคิดสมัยใหม่แล้วจึงสร้างเป็นหลักสูตร ซึ่งมีวิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมไว้ ๒ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ การสอนระดับห้องเรียน มุ่งการอภิปรายคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเน้นการหาสาเหตุและเหตุผลที่ดีในการประพฤติตนให้เป็นคนดีตามหลักจริยธรรม มีการยกกรณีปัญหาคุณธรรมจริยธรรมเป็นสื่อเป็นข้อมูลและให้นักเรียนเป็นผู้คิดวิเคราะห์เพื่อหาความเป็นจริงที่ถูกต้องตามหลักการเหตุและผล

วิธีที่ ๒ การสอนในหลักสูตรแฝง (Hidden curriculum) ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง วิธีการนี้นอกจาก พอสเนอร์ (Posner , ๑๙๙๒ : ๑๑) ก็มีความคิดสนับสนุนโดยกล่าวว่า “หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ครูผู้สอนในโรงเรียนไม่ได้รับรู้อย่างที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการแต่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เรียน อย่างลึกซึ้งและยาวนานมากกว่าหลักสูตรที่เป็นในโรงเรียนหรือในห้องเรียน”

จากวิธีการสอนทั้ง ๒ วิธีจะเห็นว่าแนวคิดและหลักการจะสอดคล้องกับแนวคิดคำสอนปรัชญาของขงจื้อที่กล่าวว่า ทุกสรรพสิ่งใน

โลกเป็นครูที่จะสอนทุกชีวิตในโลกให้เป็นไปตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมทั้งในบ้านและในสังคมจึงเป็นเป้าหมายที่ทำให้เยาวชนของประเทศสาธาณรัฐเกาหลีเป็นเยาวชนที่ดีและมีแบบอย่างเดียวกัน

การปลูกฝังคุณธรรมในประเทศสาธาณรัฐเกาหลีจะสอนและอบรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่เยาวชนเกาหลีจะยึดแบบอย่าง เป็นแนวทางปฏิบัติ และคนเกาหลีเชื่อว่าผู้ใหญ่หรือผู้นำทางสังคมจะต้อง ทำตัวเป็นต้นแบบพฤติกรรมที่ดีงามเพื่อให้เยาวชนได้เลียนแบบ ดังจะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่ระดับผู้บริหารประเทศหากทำงานผิดพลาดจนทำให้ประชาชน หรือประเทศชาติเสียหายจะลาออกจากตำแหน่งทันที ยิ่งหากมีความผิดที่ร้ายแรง เช่น นักรบราชกรัรบั้งหลวงและถูกพิพากษาว่ากระทำผิดจริง ผู้นั้น นอกจากจะลาออกแล้วบางครั้งจะอัตวินิบาตกรรมเพื่อหลบหนีความอับอาย

คุณธรรมจริยธรรมอีกประการหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพชนและคนเกาหลีปัจจุบันได้ประพุดติดตามนั้นคือ คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน ลี ฮานู (แหล่งเดิม , ๒๕๒๙ : ๓๔) ได้กล่าวไว้ว่า

“จริยธรรมในการทำงานอันเป็นทัศนคติและค่านิยมเชิงการพัฒนาการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงการพัฒนาหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เช่น ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตัวเอง ความร่วมมือร่วมใจ การเสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม ความตั้งมั่นและความมุ่งมั่น เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาสังคมชนบทให้มีความแข็งแกร่ง ที่สำคัญคือจริยธรรมที่มีการปลูกฝังและสืบทอดให้แก่คนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อ”

๔. ศาสนา

รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในการนับถือศาสนาของชาวเกาหลี ปัจจุบันชาวเกาหลีนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๕๑.๒ ของจำนวนประชากร โปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๓๔.๔ และคาทอลิก ร้อยละ ๑๐.๖ (สำนักงานสารนิเทศภาคพื้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลีร่วมกับคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗ : ๑๓๑) หลักธรรมของทุกศาสนามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเกาหลี แต่ยังมีอิทธิพลน้อยกว่าความคิดของขงจื้อเพราะลัทธิขงจื้อมุ่งสอนระเบียบในสังคม วิธีชีวิตในการดำเนินชีวิตของครอบครัวและสังคม การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามครรลอง และการรู้จักหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัด

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศเกาหลีนั้นปฏิบัติควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้วยสังคมอุตสาหกรรมส่งผลให้คนในสังคมหันมาให้ความสำคัญกับวัตถุโดยละเลยความรู้สึก ความมีน้ำใจ คุณงามความดี ความกตัญญูอันเป็นคุณลักษณะเฉพาะมนุษย์ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างมีระบบจึงอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ดังได้กล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ ๒ วิวัฒนาการสังคมเกาหลีที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศเกาหลีนั้นถือเป็นอัตลักษณ์และมีการปฏิบัติสืบทอดมาอย่างเหนียวแน่นจนสามารถสร้างคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตน ซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดอีกครั้งในบทต่อไป

บทที่ ๕

คุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๑. ลักษณะรูปร่างและผิวพรรณ

คนเกาหลีมีรูปร่างสันทัด ผู้ชายสูงเฉลี่ยประมาณ ๑๕๕ - ๑๖๐ เซนติเมตร ผู้หญิงสูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๕๐ - ๑๕๕ เซนติเมตร ในปัจจุบันเยาวชนรุ่นใหม่มีความสูงโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐ - ๑๕ เซนติเมตร โครงสร้างของใบหน้าผู้ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยม กระดูกแก้มโหนกเล็กน้อย เรียกว่า “หน้ากระดูก” (Bony Face) คนเกาหลีส่วนใหญ่มีจมูกโด่ง ตาชั้นเดียว ริมฝีปากบางและคางแหลม ผู้หญิงมีใบหน้าวงรีหรือใบหน้ารูปไข่ ตาชั้นเดียว หางตาเรียวเล็ก ผู้หญิงบางคนจะมีโครงสร้างใบหน้าคล้ายผู้ชายคือมีใบหน้าที่เหลี่ยม โหนกแก้มสูง

ลักษณะของชาวเกาหลี

ผิวพรรณของคนเกาหลีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงจะขาวเหลือง แก้มจะมีสีระเรื่อเพราะเป็นประเทศที่มีอากาศหนาวและมีความสดชื่นด้วยประเทศสาธารณรัฐเกาหลีโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ มีมลพิษน้อย

๒. ลักษณะเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

๒.๑ การรับประทานอาหารและการดื่ม คนเกาหลียังคงยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติตั้งแต่ครั้งโบราณ คือ จะรับประทานอาหารหนักครบทั้ง ๓ มื้อ และจะไม่รับประทานอาหารว่างระหว่างมื้อ มักดื่มกาแฟหลังอาหารเพื่อสุขภาพ และนิยมดื่มกาแฟตลอดเวลาการทำงานมักเป็นกาแฟดำไม่ใส่น้ำตาล ดื่มแทนน้ำเปล่า ดังนั้นที่ทำงานจะมีหม้อต้มกาแฟเสียบปลั๊กให้ร้อนอยู่เสมอ

๒.๒ การลำดับรุ่นอาวุโส คนเกาหลีให้ความสำคัญต่อลำดับรุ่นอาวุโสอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นผู้อาวุโสในที่ทำงาน ในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย ความเป็นรุ่นพี่มีความสำคัญยิ่ง และรุ่นน้องก็ให้ความสำคัญต่อการเคารพเชื้อพ้องรุ่นพี่ ดังนั้นความช่วยเหลือที่รุ่นพี่ให้รุ่นน้องจึงมีให้อย่างเต็มที่ ความสนิทสนม ความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างกันก็มีต่อกันแน่นแฟ้นยิ่ง

๒.๓ ความรักในสถาบันการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์กับศิษย์ วัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลีในเรื่องศิษย์มีการร่วมดื่มร่วมรับประทานอาหารกับครูอาจารย์ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน บรรยากาศของการดื่มกินจะเป็นบรรยากาศกันเองแต่แฝงไว้ด้วยความเคารพนับถือนบนอบอย่างมีมารยาท คือทำนองที่มีการสำรวจตลอดเวลา ทำรินเหล้าที่ใช้สองมือประคองขวดเหล้าหรือเบียร์และคิบ

อาหารให้ครูอาจารย์อย่างมีขั้นตอนมีมารยาท ทำดีมีผลที่ลูกศิษย์ต้อง
 ประคองแก้วห้ำด้วยมือสองข้าง ศีรษะค้อมค้ำบ และหันข้างให้ครูอาจารย์
 อันเป็นท่าที่ไม่ประจันหน้าดีมีผลกับครูอาจารย์เด็ดขาด

๒.๔ ความรักในสถานประกอบการ ข้อมูลในข้อนี้ผู้วิจัยได้
 มาจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการท่านหนึ่งในบริษัทซัมซุงของประเทศ
 สาธารณรัฐเกาหลีที่มาตั้งโรงงานประกอบการเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศไทย
 ผู้จัดการท่านนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนเกาหลีในการทำงานว่า
 ทุกคนรัก กตัญญู และจงรักภักดีต่อบริษัทเป็นที่ยิ่ง เพราะบริษัทคือผู้ที่
 ทำให้พวกเขามีความสุขสบาย มีอาหาร มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้นการ
 ทำงานทุกคนจะทุ่มเทเอาจริงเอาจังมุ่งมั่นและเห็นประโยชน์ของบริษัท
 ก่อนจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว และคิดว่าหากบริษัทรุ่งเรืองมั่นคง
 แข็งแกร่งพวกเขาทุกคนก็ย่อมจะมีพื้นฐานมั่นคงในชีวิตด้วย ที่สำคัญพวกเขา
 เชื่อว่าบริษัทคือครอบครัวทุกคนในครอบครัวต้องมีความรักความ
 สมานฉันท์ มีความเคารพในรุ่นอาวุโสให้เกียรติและเชื่อฟังคำสั่ง
 คำแนะนำเสมอ

๒.๕ ความเป็นหมู่เหล่า บุคลิกลักษณะของคนเกาหลีจะ
 เฉยเมยและเฉยชาต่อชาวต่างชาติ เพราะถือว่าชาวต่างชาตินั้นไม่อยู่ใน
 กลุ่มเดียวกับตน (อูรินารา 우리나라 แปลว่าชาติของเรา) แต่เมื่อคบหา
 กันนานและชาวต่างชาติสามารถพิสูจน์ตนเองว่าเป็นคนจริงใจ และ
 สามารถตีแผ่หัวใจในการคบหากัน เมื่อนั้นคนเกาหลีก็จะเปิดประตูยอมรับ
 การเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน จากนั้นคนเกาหลีจะแสดงความจริงใจยอมรับ
 การเป็นกลุ่มเดียวกัน ด้วยการเชิญไปดื่มสุราร่วมกัน ไม่แปลกหากคน
 เกาหลีจะเชื่อเชิญคนในกลุ่มเพียงคนเดียวที่ตนเองยอมรับไปดื่มกันโดยที่

การดื่มเหล้าในกลุ่มเพื่อนของชาวเกาหลี

ไม่เอ่ยปากชวนคนอื่น ผู้อื่นที่อยู่ในกลุ่มก็จะไม่เอ่ยปากขอติดตามไปด้วย และไม่รู้สึกรู้ว่าคนที่ชวนนั้นเสียมารยาทที่เลือกเชิญเฉพาะคน คนเกาหลีจะไม่ยอมดื่มสุราจนเมากับบุคคลที่ตนยังไม่วางใจและยอมรับว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน แต่จะดื่มจนเมามายกับบุคคลที่ตนเองวางใจ เคารพนับถือน้ำใจ และจริงใจเท่านั้น

๒.๖ ความเป็นชาตินิยม และความรักชาติ คนเกาหลีจะแสดงความเป็นชาตินิยมด้วยการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นเองในประเทศ เช่น ตามท้องถนนส่วนใหญ่จะพบแต่รถยนต์ที่ผลิตในประเทศ จะมีเพียงส่วนน้อยที่ใช้รถยนต์ที่ผลิตในต่างประเทศ เครื่องใช้ไฟฟ้าก็เช่นกัน ดังนั้น เศรษฐกิจของเกาหลีจึงอยู่ในภาวะที่มั่นคงเพราะเงินตราไม่รั่วไหลออกนอกประเทศ ในเรื่องของความรักชาตินั้นจะเห็นว่าคนเกาหลีจะมีเรื่องประท้วงรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะประชาชน

โดยเฉพาะนักศึกษา นักวิชาการ และปัญญาชนจะตรวจสอบการทำงาน
ของรัฐบาล หากเห็นว่านโยบายใดไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนก็จะประท้วง
ด้วยการชุมนุมต่อต้าน ที่น่าสนใจคือการประท้วงแต่ละครั้ง ฝ่ายประท้วง
จะแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการจราจรทราบล่วงหน้าว่าจะ
ประท้วงบริเวณใดถนนสายใดวันใด เวลาใดและจะเลิกเมื่อไร เพื่อให้
หน่วยงานนั้นประกาศให้ประชาชนทราบจะได้ไม่เดือดร้อน ประสบการณ์
ตรงที่ผู้วิจัยประสบด้วยตนเองขณะที่ปฏิบัติราชการในประเทศ
สาธารณรัฐเกาหลีในเรื่องการประท้วงของนักศึกษาแล้วปิดถนนโดยไม่
แจ้งล่วงหน้า ทำให้จราจรติดขัด ผู้วิจัยเห็นผู้หญิงชาวบ้านคนหนึ่งลงจาก
รถประจำทางตรงไปหาผู้นำการประท้วงและสงสัยงัดตั้งต่อว่าผู้นำการ
ประท้วงนั้นได้แต่ยื่นค้อมค่านับขอโทษและเลิกปิดกั้นถนนปล่อยให้รถแล่น
ผ่านได้ตามปกติ

๒.๗ ความมีวินัยในตนเอง คนเกาหลีจะเคร่งครัดวินัยทุก
เรื่องเพราะได้รับการฝึกฝนอบรม และปลูกฝังให้เป็นผู้รักษาวินัยอย่าง
เคร่งครัดจนกลายเป็นอุปนิสัย อีกทั้งกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง
สำหรับผู้ฝ่าฝืนวินัยหรือข้อบังคับ จะเห็นได้จากการใช้รถใช้ถนนของผู้คน
ที่นั่นจะไม่มีกการฝืนกฎจราจรเป็นอันขาด ไม่มีการข้ามถนนขณะที่มี
สัญญาณไฟแดง แม้ว่าขณะนั้นท้องถนนจะไม่มีรถแล่นผ่าน รถจะหยุด
ทันทีเมื่อมีสัญญาณไฟเหลือง และไม่ฝ่าไฟแดงแม้ว่าบริเวณนั้นจะไม่มีคน
ข้ามถนน หรือรถจะหยุดทันทีเมื่อเห็นคนยืนอยู่ตรงทางข้ามม้าลาย จาก
ความปลอดภัยเช่นนี้เราจะเห็นนักเรียนชั้นประถมต้นจูงมีน้องที่เรียน
อนุบาลข้ามถนนไปและกลับโรงเรียนตามลำพัง เด็กเหล่านี้จะได้รับการ
ปลูกฝังให้ยืนคอยข้ามถนนขณะไฟเขียวเท่านั้น จะไม่ข้ามถนนขณะที่มี
สัญญาณไฟแดงอย่างเด็ดขาดแม้ว่าถนนว่างปราศจากรถ นอกจากนั้นคน

เกาหลีจะไม่ยอมข้ามถนนในที่ที่ไม่ใช่ทางข้ามอย่างเด็ดขาดแม้ทางข้ามนั้นจะอยู่ไกลคนเกาหลีก็จะเดินไป หากเกิดอุบัติเหตุถูกรถชนในทางที่ไม่ใช่ทางข้ามแล้วผู้ถูกชนจะมีความผิดตามกฎหมาย นอกจากจะได้รับบาดเจ็บแล้วยังต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของรถอีกด้วย ในทางกลับกันหากถูกรถชนในทางข้ามถนน คนขับรถจะได้รับการลงโทษจากกฎหมายอย่างหนักและรวมถึงการไม่จดทะเบียนให้คนข้ามถนนในทางข้ามด้วย

๒.๘ ความลุ่มลึกในการบริหารจัดการและการเป็นนักการศึกษาอย่างถ่องแท้ ข้อนี้ ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากบริษัทซัมซุงประเทศไทยว่า การที่พนักงานในระดับผู้บริหารจะมาทำงานประจำอยู่ ณ ประเทศใดต้องศึกษาวัฒนธรรมและภาษาของประเทศนั้นเป็นอย่างดี เพราะบริษัทมีนโยบายว่าการปฏิบัติงานในต่างประเทศต้องมีการทำงานที่ราบรื่น ประจวบเหมาะอยู่ในบริษัทแม่หรือที่เรียกว่า HQ (Head Quarter) การมาทำงานประจำที่ประเทศไทยนั้นพนักงานต้องเข้าสู่ระบบการอบรมเชี่ยวชาญภูมิภาค (지역 전문가, Area Specialist) ของบริษัทก่อน คือ การเข้าเรียนภาษาไทยกับอาจารย์สอนภาษาไทยที่ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยฮันุกุก ภาษาและกิจการต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งอาจารย์ที่เป็นชาวไทยและชาวเกาหลี เป็นระยะเวลา ๑๐ สัปดาห์ เมื่อเรียนจบจะมีการทดสอบความรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ผลของการทดสอบ ผู้เชี่ยวชาญภูมิภาคต้องสอบให้ได้อยู่ในระดับ ๓ (ระดับที่ ๑ เป็นระดับเจ้าของภาษา สื่อสารภาษาไทยอย่างคล่องแคล่ว ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ไม่มีปัญหาในการดำเนินชีวิต และสามารถทำธุรกิจกับนักธุรกิจที่เป็นคนไทยได้ ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้และสามารถจัดการงานง่าย ๆ ได้ ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่สามารถสื่อสารพอเอาตัวรอดได้) จากนั้นผู้เชี่ยวชาญภูมิภาค จะถูกส่งมาศึกษาวัฒนธรรม ภาษา และตลาดที่

ประเทศไทยเป็นระยะเวลาตั้งแต่ ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑ ปี ระยะเวลาดังกล่าวผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ไม่ต้องทำงานที่บริษัทแต่ต้องศึกษาวิจัยตลาด เพิ่มพูนฝึกทักษะการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณี โดยที่ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับเงินเดือน และสวัสดิการจากบริษัทอย่างเต็มที่ เช่น เรื่องที่พัก การเดินทาง การรักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วย ฯลฯ อีกทั้งยังได้รับเงินเดือน ๒ ทาง คือ ทั้งในประเทศไทยและในประเทศเกาหลี นับว่าเป็นอัตราเงินเดือนที่สูงมาก เมื่อทำงานได้ระยะหนึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องกลับไปเพิ่มพูนความรู้และทดสอบภาษาอีกครั้งหนึ่ง และผลการทดสอบครั้งนี้ต้องพัฒนาว่าการทดสอบในครั้งแรก การที่พนักงานได้รับการคัดเลือกให้มาปฏิบัติงานในต่างประเทศนั้นถือว่าเป็นเรื่องยากลำบาก ต้องมีความวิริยะอุตสาหะอย่างสูง โดยเฉพาะการมาปฏิบัติงานในประเทศไทย เพราะมีการแข่งขันสูง แต่นี่คือพลังบุคลากรที่ทำให้บริษัท ชัมซุงประสบความสำเร็จ สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และเป็นพลังที่ทำให้บริษัทมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

๒.๙ ความเป็นนักวิชาการ อาจารย์ที่สอนในระดับมหาวิทยาลัย ต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีงานวิจัยและงานเขียนบทความที่ต้องลงตีพิมพ์ในวารสารหรือเผยแพร่ในงานวิจัยในการประชุมวิชาการ ประจำทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมหาวิทยาลัยถือเป็นงานในหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง

๒.๑๐ ความทุ่มเทให้กับงานในหน้าที่ คนเกาหลีจะทำงานด้วยความตั้งใจ ทุ่มเท และมุ่งมั่นให้งานสำเร็จ เวลาปฏิบัติงานจะตั้งใจทำงานสำเร็จไม่มีเวลาพักหรือเดินไปมาหรือพักรับประทานของว่าง หรือทำงานไปรับประทานไป นอกจากดื่มกาแฟที่วางบนโต๊ะ ซึ่งถูกอุ่นให้ร้อนตลอดเวลา คนเกาหลีจะรับประทานอาหารในที่ทำงานตามเวลา เมื่อ

รับประทานเสร็จจะกลับมาทำงานที่ค้างไว้ต่อทันที ถึงเวลาเลิกงานคน เกาหลีจะวางงานและร่วมสังสรรค์กัน โดยละทิ้งตำแหน่งงานไว้ สามารถ ร่วมดื่มกินกับคนที่วางใจ โดยไม่ถือเรื่องยศตำแหน่ง สถานที่ที่คนเกาหลี ซีนชอบที่จะไปผ่อนคลายคือ โนเรบัง (노래방)

๒.๑๑ การสร้างความแข็งแกร่งในครอบครัว คนเกาหลีทั้ง หญิงชายจะศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ และสามารถ ประกอบอาชีพ เมื่อถึงวัยแต่งงาน หน้าที่ของสามีภรรยาจะปรากฏอย่าง ชัดเจน คือ สามีมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและภรรยามีหน้าที่ปรนนิบัติ สามีและดูแลอบรมสั่งสอนบุตร ครอบครัวเกาหลีส่วนใหญ่ภรรยาจะ เรียนจบถึงระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ดังนั้นคุณภาพของเยาวชน เกาหลีจึงดี เพราะมีความอบอุ่นอยู่ในความดูแลของแม่ที่มีการศึกษา ตลอดเวลาจนกระทั่งเติบโตสามารถดูแลตนเองได้

๒.๑๒ ความขยันและไม่ย่อท้อต่องานหนัก คนเกาหลีเผชิญ ความยากลำบากมาโดยตลอดจึงทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองไม่อดตาย ดังนั้นคนเกาหลีจึงมีความขยัน อดทน ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมและ คำสอนของขงจื้อที่อยู่ในชีวิตของคนเกาหลีทำให้คนเกาหลีมีความรัก มีความร่วมมือร่วมใจ มีการช่วยเหลือกันและกัน และมีน้ำใจแบ่งปันกัน ไม่ทอดทิ้งกันและกัน

๒.๑๓ การรู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างเข้มแข็ง ลักษณะเด่นเช่นนี้ทำให้คนเกาหลีประสบความสำเร็จในทุก หน้าที่ เช่น นักกีฬา มีหน้าที่ฝึกซ้อม ทุกคนจะฝึกซ้อมอย่างจริงจังและ มุ่งมั่น ดังนั้นไม่เป็นการแปลกที่นักกีฬาเกาหลีจะก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพ ทางกีฬา ไม่ว่าจะเป็นกีฬาเบสบอล ฟุตบอล หรือจ้าวแห่งเหรียญทองใน กีฬาระดับโลก คือ กีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ เป็นต้น ในชีวิตประจำวันจะ

พบเห็นเสมอว่าผู้เฒ่าจะดุสั่งสอนผู้เยาว์ให้รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ผู้เยาว์จะเคารพเชื่อฟังโดยไม่ได้เถียงแม้ว่าผู้เฒ่านั้นจะเป็นคนอื่นมิใช่ญาติของตน

๒.๑๔ อັตลัษณ์ของคนเกาหลีที่ปรากฏในธงชาติ ธงชาติเกาหลีเป็นสัญลักษณ์ของความคิด ปรัชญา และวิญญูณของตะวันออกไกล

ธงเกาหลี

แต่ เกียก ก็ เป็นธงชาติของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี สัญลักษณ์ที่ปรากฏบนผืนธงสามารถขยายความได้ดังนี้

๑. ตรงกลางของธงชาติ คือ วงกลมซึ่งแบ่งเป็น ๒ ส่วน ตอนบนมีสีแดง หมายถึง หยาง และตอนล่างมีสีน้ำเงิน หมายถึง อูม ทั้งหยางและอูม หมายถึงสิ่งคู่กันในโลกซึ่งขาดไม่ได้ คือ ไฟและน้ำ กลางวันและกลางคืน ชายและหญิง การกระทำและการไม่กระทำ ร้อนและหนาว และบวกและลบ

๒. ขีดสามเส้นที่ประกอบทั้งขีดขาดกลาง และขีดต่อเนื่อง รายล้อมวงกลมตรงกลาง ๔ มุม มีความหมายดังนี้

๒.๑ ขีดสามเส้นไม่ขาดตอน หมายถึง สวรรค์

๒.๒ ขีดสองเส้นขนานกัน เส้นกลางขาดตอน หมายถึง ไฟ

๒.๓ ขีดสามเส้นที่ขาดตอน หมายถึง แผ่นดินโลก

๒.๔ ขีด ๒ เส้น ขาดตอน และขีดต่อเนื่องไม่ขาดตรงกลาง
หมายถึง น้ำ

๓. พื้นธงเป็นสีขาวแสดงถึงความบริสุทธิ์สะอาดในทุกเรื่อง

ความหมายที่ปรากฏข้างต้นแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวคิดของขงจื้อที่มีต่อชนชาติเกาหลีอย่างมั่นคงว่า ทุกสรรพสิ่งในโลกที่ต้องดูแลพึ่งพากันและกัน การมีชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกาหลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงและมีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมเพียงใด

๒.๑๕ กฎหมายปกครองประเทศ ทุกฝ่ายที่มีหน้าที่ดูแลและรักษากฎหมายจะปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและเคร่งครัด ทำให้ประชาชนไม่กล้าแม้แต่จะประพฤติผิดกฎหมาย แม้แต่เรื่องเล็กน้อยเช่น การลักขโมย การวิ่งราว แม้กระทั่งการข้ามถนนทางทุกชีวิตมีความปลอดภัยสูง และการวางขายสินค้าตามริมทางหรือในห้างสรรพสินค้าจะไม่มีชั้นวางเพื่อฝากกระเป๋าก่อนที่จะเข้าเดินซื้อของในห้าง ฯลฯ ทั้งนี้เพราะทุกคนรู้หน้าที่ของตนเองและทุกคนปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาและเคร่งครัด

จากลักษณะเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลีข้างต้นนั้น ทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีความเจริญรุ่งเรืองมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำทางอุตสาหกรรม อันเป็นความสำเร็จที่น่าศึกษาเป็นกรณีศึกษาและเป็นแบบอย่างที่น่าจะประพฤติปฏิบัติตาม

บทที่ ๖

สรุปและข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

จากการศึกษาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของประเทศ สาธารณรัฐเกาหลีเพื่อเป็นพื้นฐานการวิจัย ทำให้ทราบว่าลักษณะ ภูมิประเทศเป็นแผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะชายฝั่งทะเล ส่วนที่เป็นแผ่นดิน ใหญ่่นั้นมีขนาดใกล้เคียงกับเกาะบริเตนส่วนชนชาตินั้นคนเกาหลีมีความเชื่อ ว่าตนสืบเชื้อสายมาจาก ทันกุน ซึ่งเป็นโอรสแห่งเทพเจ้าสวรรค์ ฮวัน อุง ทรงสถาปนาโซซอนในแผ่นดินเกาหลีเมื่อปี ๒๓๓๓ ก่อนคริสตศักราช ต่อมาแผ่นดินถูกแบ่งแยกออกเป็น ๓ ก๊ก คือ โคกูเรียว แบ็กเจ และซิลลา ผู้รวบรวมอาณาจักรทั้ง ๓ เข้าด้วยกันคือกษัตริย์แห่งซิลลา โดยได้รับความช่วยเหลือจากจีนในสมัยราชวงศ์ถัง

เกาหลีปกครองประเทศด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชโดยมี พระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข จนกระทั่งถึงสมัยราชวงศ์โซซอน สถาปนากษัตริย์จึงล่มสลายเพราะญี่ปุ่นรุกรานและเข้าครอบครองเกาหลี

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามเกาหลีจึงได้รับเอกราชจากญี่ปุ่นแต่มีเอกราชด้วยระยะเวลาที่สั้นเพราะโลกถูกแบ่งแยกออกเป็น ๒ ค่าย คือ ค่ายคอมมิวนิสต์อันมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำและค่ายประชาธิปไตยอันมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ เกาหลีตกเป็นประเทศที่ถูกยึดอยู่จากผู้นำทั้ง ๒ ค่ายอีกครั้งหนึ่งจนเกิดสงครามระหว่างระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ที่สุดของสงครามเกาหลีจึงถูกแบ่งแยกออกเป็น ๒ ประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศสาธารณรัฐประชาชนเกาหลี โดยมีเส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือเป็นเส้นแบ่งแยกประเทศ นับว่าประเทศเกาหลีนั้นอยู่ในภาวะการเป็นเมืองขึ้นและภาวะของสงครามตลอดเวลา

แม้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะได้รับความบอบช้ำจากความไม่สงบสุขและภาวะของการขาดแคลนและยากแค้นแสนสาหัส แต่ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่บริหารประเทศด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะนำพาประเทศของตนให้พ้นจากความยากไร้จึงทำให้ประเทศก้าวสู่ความเป็นผู้นำทางแถบภูมิภาคเอเชีย มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเทียบเท่าประเทศทางแถบยุโรปและอเมริกา

นโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลดำเนินการคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณค่ามีศักยภาพและมีคุณภาพ เริ่มจาก

๑. การปฏิรูประบบการศึกษา นโยบายที่สำคัญคือ การเรียนโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน การแจกตำราเรียน การเลี้ยงอาหารกลางวันที่มีมุ่งเน้นอาหารที่ถูกหลักโภชนาการให้แก่แก่นักเรียนทุกคน

มาตรฐานการเรียนการสอนทั้งในเมืองและชนบทไม่มีความแตกต่างกัน กำหนดอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนที่เหมาะสมเพื่อครูจะได้ดูแลสอนนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ปรับคุณภาพครูด้วยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่เรียนด้านการศึกษาหันมาประกอบอาชีพครูโดยการให้อัตราเงินเดือนสูง มีชีวิตดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

เปิดโอกาสให้ทุกคนทุกอาชีพมีสิทธิเรียนต่อเพื่อปรับสถานภาพทางการทำงานและเพื่อให้อัตราคนไม่มีการศึกษาเหลือ ๐ เปอร์เซนต์ และให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการเพาะปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิตผลการเกษตร

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งประธานาธิบดีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีหน้าที่กำหนดนโยบายและตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบาย ศึกษาวเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบายที่เด่นชัดและสามารถปฏิบัติจนกลายเป็นรูปธรรมคือนโยบายที่จะสร้าง “เกาหลีใหม่” ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยการจัดระบบการศึกษาแบบใหม่ เนื่องการศึกษาคือเครื่องมือสร้าง ผลิตรทรัพยากรมนุษย์ และสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้แก่สังคม และการศึกษาคือดัชนีที่ชี้ให้เห็นคุณภาพชีวิต พลังความรู้ ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม และเทคโนโลยี

นโยบายการสร้างระบบการศึกษาให้เทียบเทียมมาตรฐานการศึกษาโลก มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่างประเทศและการพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ฝึกนักเรียนให้ได้ปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการเรียนการสอนด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศเกาหลีได้กระทำควบคู่ไปกับการสร้างเสริมมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมเพราะการสร้างทรัพยากรมนุษย์ต้องสมบูรณ์แบบทั้งชีวิตและจิตใจ

๒. การพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีวางนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูปการศึกษา เพราะแนวคิดที่ว่ารากฐานการศึกษาที่แข็งแกร่งย่อมนำพาเศรษฐกิจให้มั่นคง และสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น

การพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลเริ่มจากการพัฒนาสังคมชนบทโดยมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นเพื่อให้มีแนวทางมีผลกำลังที่จะช่วยเหลือตนเองต่อไป ดังนั้น โครงการแซมฮาลลุนดง จึงเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จอย่างงดงาม รัฐบาลสามารถทำให้เกษตรกรไม่อดยาก ทำให้เกษตรกรมีรายได้ดีจากผลผลิต มีความรู้ที่จะพัฒนาพื้นดินของตนให้มีค่า และสามารถทำให้คนชนบทไม่อพยพมาทำมาหากินในเมือง รัฐบาลสามารถทำให้เกษตรกรมีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อนำความรู้มาผสมผสานความรู้ระหว่างการทำเกษตรแบบพื้นบ้านกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืน

นอกจากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประเทศสาธารณรัฐเกาหลียังมีปัจจัยอื่นที่มีส่วนผลักดันให้เกาหลีเป็นประเทศที่เจริญแต่ยังคงคุณลักษณะอันเป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี ดังนี้คือ

๑. วัฒนธรรม วิถีชีวิตและการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว
วัฒนธรรม วิถีชีวิตและการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวนั้นคนเกาหลีได้รับอิทธิพลมาจากคำสอนของขงจื้ออันส่งผลทำให้คนเกาหลีมีทัศนคติและแนวทางชีวิตเป็นแนวปรัชญา คือ เป็นคนที่มีความกตัญญู มีความรักที่มอบต่อกันอย่างจริงใจ บ้านและครอบครัวเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของมนุษย์และเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อโลกมนุษย์ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้เป็นคนดีจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง อีกทั้งความมีมารยาทในสังคม

การร่วมมือร่วมใจและการไว้วางใจเชื่อใจเชื่อสัตย์ต่อกันและกันนั้นถือเป็น
เกียรติยศอันสูงส่ง

พื้นฐานทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนเกาหลีก้าวสู่การ
เปลี่ยนแปลงในโลกในยุคปัจจุบันได้โดยที่ยังคงความเป็นคนเกาหลีที่
เคร่งครัดต่อการดำเนินชีวิตแบบโบราณแต่มีวิสัยทัศน์และความคิดที่
ก้าวหน้าล้ำสมัยตลอดเวลา

๒. คุณธรรมจริยธรรม รัฐบาลเร่งพัฒนาปฏิรูประบบต่าง ๆ ที่
สำคัญ แต่รัฐบาลไม่เคยลืมที่จะธำรง สืบทอดและสานต่อในเรื่อง คุณธรรม
จริยธรรม ซึ่งทั้งสองประการได้รับการถ่ายทอดมานานนับ ๕,๐๐๐ ปี ให้
คงมีไว้ในสังคมคนเกาหลี เพราะรัฐบาลต้องการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่
สมบูรณ์แบบ

การหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ในครอบครัวและ
สานต่อมายังโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาและสุดท้ายคือ
สถานที่ทำงาน ทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีรูปแบบการดำรงชีวิตที่มี
ความปกติสุขท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าแห่งโลกวิชาการ และความ
เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของโลกได้อย่างน่าศึกษาเพื่อ
นำมาเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี และที่สุดคือคนเกาหลีจะเป็นคนที่มี
อัตลักษณ์เป็นของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึง
กันหลายประการ คือ ประวัติความเป็นมาแห่งชาติที่ยาวนาน วัฒนธรรม
ที่สืบทอดมาแต่ครั้งโบราณและยังยึดถือปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบัน คุณธรรม

จริยธรรมที่ได้รับการปลูกฝังทั้งในระบบครอบครัวและระบบสังคมมีแนวความคิดเหมือนกัน เช่น ความกตัญญู ความมีน้ำใจ ความรักความผูกพันในสังคม การช่วยเหลือกันและกันในสังคม ฯลฯ ในสมัยโบราณเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีลักษณะครอบครัวขยายอยู่รวมกันทั้งพ่อแม่ปู่ย่าหรือตายาย แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ดังนั้นครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเล็กที่อยู่กันเฉพาะพ่อแม่ลูกไม่มีปู่ย่าตายายอยู่ในครอบครัว ส่วนความสัมพันธ์ผูกพันระหว่างปู่ย่าตายายยังคงมีอย่างเหนียวแน่น

การปฏิรูปการศึกษามีการปฏิรูปเช่นกันแต่ความสำเร็จของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมองเห็นเป็นรูปธรรม คือประชากรมีคุณภาพสามารถนำพาประเทศชาติให้เจริญรุดหน้าและมั่นคง สถิติการไม่รู้หนังสือของประชากรเป็น ๐ เปอร์เซนต์

สิ่งคาดหวังของผู้วิจัยเมื่อทำวิจัยเรื่องนี้สำเร็จคือ ความต้องการให้ประเทศไทยได้มีหลายสิ่งที่สามารถนำพาประเทศชาติของเราก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ การมองการศึกษาในกรณีศึกษาประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นสิ่งที่พึงกระทำเป็นที่ยิ่ง เพราะความเป็นชาวเอเชียด้วยกัน กอปรกับมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่คล้ายคลึงกัน สิ่งคาดหวังของผู้วิจัยประกอบด้วย

๑. ผู้นำประเทศและผู้บริหารประเทศมีความจริงจัง บริสุทธีใจ ทুমเท และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศทุกส่วนและทุกตารางนิ้วในประเทศ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ ขจัดความยากไร้ ความอดอยากให้หมดไป

๒. ข้าราชการทุกหน่วยงานโดยเฉพาะข้าราชการที่อยู่ในต่างจังหวัด หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดมีความตั้งใจจริง ทุ่มเท และดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อนำพาความเจริญมาสู่พื้นที่ที่ตนรับผิดชอบดูแล โดยศึกษาหลักการและวิธีการดำเนินโครงการ แชวมออีหลวงดง และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประเทศของเรา

๓. รัฐบาลมุ่งมั่นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการปฏิรูประบบการศึกษาให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เมื่อมนุษย์มีประสิทธิภาพปัญหาที่มนุษย์เป็นผู้สร้างก็จะหมดไป ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ยาเสพติด การพนัน และอาชญากรรม ฯลฯ

๔. ความแข็งแกร่งของระบบครอบครัว ทำให้เยาวชนของชาติ เป็นเยาวชนที่เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีศักยภาพ ดังนั้นแต่ละครอบครัว ควรมีรายได้พอเพียงต่อการใช้จ่าย โดยไม่ต้องใช้เวลาที่สมควรอยู่กับ ครอบครัวไปทำงานหารายได้พิเศษ

๕. ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีแม่บ้านที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทปริญญาเอกอยู่บ้านดูแลครอบครัวอบรมสั่งสอนบุตรตั้งแต่เด็ก ทำให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีคุณภาพ ห่างไกล ยาเสพติด และการพนัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำครอบครัวสามารถมีรายได้พอเพียงต่อการเลี้ยงดูครอบครัวคุณธรรมจริยธรรมต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ที่สามารถรู้จักและรับผิดชอบในตนเองได้ โดยเฉพาะเรื่องความละเอียดต่อการทำผิดไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยจนถึงเรื่องใหญ่ระดับประเทศ

๖. การอบรมสั่งสอนเรื่องวินัยในตนเอง ผู้วิจัยประทับใจในความปลอดภัยที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นที่ยิ่ง จนอยากให้ประเทศ

ของเราเป็นเช่นนั้นบ้าง เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัยของผู้คนที่ใช้รถใช้ถนน ทั้งผู้ขับขี่ และผู้เดินเท้า มีวินัยในตนเอง โดยเฉพาะเด็ก ๆ สามารถข้ามถนนด้วยตนเองอย่างเชื่อมั่น และเคารพในกฎจราจร

๓. คุณภาพชีวิตของเด็กเกาหลีจะได้รับการดูแลอย่างใส่ใจ เพราะถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นจึงไม่เคยเห็นเด็กเกาหลีต้องทำงานที่เสี่ยงอันตราย เช่น ขายทุกสิ่งตามสี่แยกไฟแดง ต้องช่วยพ่อแม่ทำงานดึก ๆ ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ เกิดความล้าทั้งร่างกายและสมอง ไม่แจ่มใสและไม่มีพลังที่จะเรียนหนังสือ เป็นต้น ตรงข้ามกับคุณภาพชีวิตของเด็กไทยที่เหมือนกับถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเหลียวแลทั้งจากทางครอบครัวและจากผู้บริหารประเทศซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ดังนั้นการใช้แรงงานเด็ก การทำงานที่เสี่ยงชีวิตและเสี่ยงต่อความพิการจึงมีให้เห็นทั่วไปทั้งในโรงงานและตามท้องถนน มีเด็กจำนวนมากที่ควรมีชีวิตในห้องเรียนแต่กลับต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวไม่เคยมีชีวิตอย่างเด็กในวัยเรียนทั่วไป เด็กซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังของประเทศอ่อนแอยอมทำให้ประเทศชาติไม่เข้มแข็ง

๔. กฎหมายปกครองประเทศ ความชัดเจนและความเคร่งครัดในเรื่องการรักษากฎหมายของผู้รักษากฎหมายในประเทศของเรา การลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความหลากหลายจะได้ไม่กระทำผิดอีก เช่น กฎหมายการห้ามดื่มสุราในขณะที่ขับขี่รถยนต์ที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี จะปฏิบัติอย่างเข้มงวด ดังนั้นการเกิดอุบัติเหตุจึงมีน้อยหรือมีแต่ไม่รุนแรงเท่าประเทศไทย คนเกาหลีจะตกใจและประหลาดใจอย่างยิ่งเมื่อทราบข่าวการสูญเสียชีวิตของคนไทยจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ในช่วงเทศกาล

๙. คุณภาพชีวิตครูอาจารย์ ประเทศของเราควรถือแนวทางนโยบายให้ความสำคัญต่ออาชีพนี้เช่นเดียวกับประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อครูอาจารย์จะได้รับผิตชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มกำลัง โดยไม่ต้องห่วงว่าครอบครัวจะอดอยาก ทำให้ต้องทอดทิ้งภาระสอน ทั้งห้องเรียนเพื่อหารายได้พิเศษ

ประเทศไทยควรจะมีทุกสิ่งทุกอย่างดีกว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเพราะประเทศของเราไม่เคยบอบช้ำจากสงครามอย่างเกาหลี ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใดอย่างยาวนาน ประเทศของเราไม่เคยมีความอดอยากและลำบากเมื่อเทียบกับประเทศเกาหลี ประเทศของเรามีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งบนพื้นดินและในน้ำ ประเทศของเรามีพลเมืองประชากรที่มีความฉลาด มีความคิดและมีศักยภาพ แต่เป็นเพราะเหตุใดเราจึงไม่สามารถเทียบเคียงกับประเทศเกาหลีได้ จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาโดยอาศัยข้อมูลทั้งหลายที่ผู้วิจัยนำมาเสนอไว้ในงานวิจัยเล่มนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กวี วรกวิน และคณะ. (๒๕๕๔). **สวัสดิ์เกาหลี่**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ความรู้เรื่องเมืองเกาหลี่. (๑๙๗๔).

จินดา จำเริญ; บรรณาธิการ สำนักงานข่าวสารเกาหลี่. (๒๕๕๕). **สารนำรู้เกี่ยวกับเกาหลี่**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

เจตนา นาควัชระ. (๒๕๑๐). **ศิลปะการประพันธ์**. กรุงเทพฯ : อักษร-เจริญทัศน์.

วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๕๕). **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. (๒๕๒๔). **คุณธรรมและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ดวงมน จิตต์จำนง. (๒๕๓๓). **สุนทรียภาพในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : เกล็ดไทย.

ดำรง ฐานดี. (๒๕๓๘). **สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี่**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิตนา แคมมณี. (๒๕๔๖). **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสรีมสิน พรีเมรสซิมเท็ม.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (๒๕๔๖, ก.ค. - ธ.ค.). **“คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร”**, วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิต. ปีที่ ๓ (ฉบับที่ ๒) : หน้า ๑-๔๓.

ประสิทธิ์ จันทร์ดา. (ม.ป.พ.). **เกาหลี่จัดการศึกษาอย่างไร**. กรุงเทพฯ : พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.

- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (๒๕๑๔). **ปรัชญากรีก**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัญญา อีระวิทย์เลิศ. (๒๕๓๕). **“คุณธรรมของผู้นำ”**, วารสารลานข่อย.
ปีที่ ๑๐ (ฉบับที่ ๒) : หน้าที่ ๒๙-๓๔.
- พัฒน์ เพ็งผลา. (๒๕๔๕). **“มนุษย์ กับ คุณธรรม”**, วารสารรามคำแหง.
(ฉบับมนุษยศาสตร์) : หน้าที่ ๑๓๗-๑๔๙.
- ไพบูลย์ ปิตะเสน. (๒๕๔๕). **ประวัติศาสตร์เกาหลี จากยุคเผ่าพันธุ์ถึง
ราชวงศ์สุดท้าย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คงวุดมิคูณาการ.
ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล. (๒๕๓๖). **นันทวรรณคดีเกี่ยวกับจริยธรรม**. กรุงเทพฯ.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (๒๕๔๐). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ
สาธารณรัฐเกาหลี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ.
- สมจิต ตราชู. (๒๕๔๓, ส.ค.). **“คุณธรรมจริยธรรมกับการทำงาน”**,
คหกรรมศาสตร์สาสน์. ปีที่ ๙ (ฉบับที่ ๑) : หน้าที่ ๗-๙.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. (ม.ป.พ.). **ที่นี่เกาหลีได้**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักงานข่าวสารเกาหลี. (๒๕๔๖). **สารน่ารู้เกี่ยวกับเกาหลี**. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๔๒). **การปฏิรูปการศึกษา
สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ของสาธารณรัฐเกาหลี**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๓๙).
สำนักงานพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผนมหภาค. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสารนิเทศภาคโพ้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลี และคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๓๗). **ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี**.
พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ .
- สุกัญญา นิธิกร และอนงค์ ไรจน์วณิชย์. (๒๕๔๖). **ชาติและการเติบโต**

ทางเศรษฐกิจ เกาหลีและไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (๒๕๓๐). **นักเขียนหนุ่ม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุ.

สุวารีย์ ศรีปุณณะ. (๒๕๓๐). **เกาหลีสร้างชาติได้อย่างไร.** พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพฯ : พลชั้นธีการพิมพ์.

ชานู ลี. (๒๕๒๙). **แฮมมิลตันของเกาหลี : การศึกษาวิเคราะห์เชิง
ปฏิบัติการขององค์ประกอบที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา
ชนบท.** กรุงเทพฯ : ปรัญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาเกาหลี

คิม คิวอง. (๑๙๙๕). **การศึกษาลักษณะความเชื่อทางศาสนาของคน
เกาหลีโดยศึกษาจากนิทานพื้นบ้าน.** โซล : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยคาทอลิก.

คิม จองแบ. (๑๙๗๕). **ชนชาติเกาหลี, กำเนิดวัฒนธรรม.** โซล :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยโครยอ.

คิม แจคยอง. (๒๐๐๑). **ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเกาหลี.** โซล : นกมุนดัง.

คิม ยังกี และคณะ. (๒๐๐๓). **ประวัติศาสตร์เกาหลีอ่านเล่มเดียวจบ.**
โซล : ฮิวแมนิสท์.

คิม ยุนโฮ. (๒๐๐๐). **วรรณคดีมูขปาฐะ.** โซล : สำนักพิมพ์แดซัน.

คิม จังแท. (๑๙๘๙). **การรู้เรื่องลัทธิขงจื้อเกาหลี.** โซล : มินจก มุนฮวาซา.

ชิน ดงฮึน. (๒๐๐๓). **ชุดรวบรวมนิทานพื้นบ้านโลกสมบูรณ - เกาหลี.**
โซล : ฮวันคิมคางี.

เชว จงแซ. (๑๙๙๒). **ศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างชนชั้นกับนโยบายประเทศของสังคมเกาหลี**. โซล : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฮันย็อง.

เชว จุนซิก และคณะ. (๒๐๐๓). **วัฒนธรรมเกาหลีและคนเกาหลี**. โซล : ซาเกซอล.

แซ ชังซอง. (ม.ป.พ.). **๒๕ ฤดูกาลย่อยของเกาหลี**. โซล.

ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย. (๒๐๐๑). **ความเข้าใจที่ถูกต้องทางวิชาการระหว่างประเทศไทยกับประเทศเกาหลี**. โซล : ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย.

โอ จีฮยอน. (๒๐๐๓). **ศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมของสังคมเกาหลีอาหรับ และอเมริกา โดยศึกษาพิธีกรรมการผ่าน (Rite of the passage)**. โซล : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฮันกุกภาษาและกิจการต่างประเทศ.

ฮอ บยองกี. (๑๙๕๕). **ศึกษาการเติบโตและหน้าที่ด้านเศรษฐกิจสังคมของการศึกษาในประเทศเกาหลี**. โซล : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยโซล.

ภาษาอังกฤษ

Good, Carter V. (๑๙๙๗). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Book Company.

Korean Overseas Information Service. (๑๙๗๔). Bangkok : Pracpittaya International Ltd.

Kwon, Chee-yun, et al. (๒๐๐๒). **Korea : the Land of Morning Calm**. Seoul : Korea Textbook.

Poaner, George J. (๑๙๙๒). **Analyzing the curriculum**. New York : McGraw-Hill Book Company.

ประวัติและผลงานนักวิจัย

๑. ประวัติส่วนตัว

- ๑.๑ วัน เดือน ปีเกิด ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕
- ๑.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๖๑ จบปริญญาตรีการศึกษาระดับบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
- พ.ศ. ๒๕๖๖ จบปริญญาโทอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต
(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศนียบัตรการสอนภาษาไทยให้ชาว
ต่างประเทศ มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศ
อังกฤษ

๒. ประวัติการรับราชการ

- ๒.๑ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย
และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๓. ผลงานทางวิชาการ

- ๓.๑ เอกสารประกอบการสอน
- ๑) TH ๒๑๒ การอ่านเร็ว (Speed Reading)
- ๒) ภาษาแอสเลง (ช่วง พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๕)
- ๓.๒ บทความทางวิชาการ
- ๓.๒.๑ “ภาพพจน์ในไตรภูมิพระร่วง” แหล่งพิมพ์วารสาร
มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ ๒๐ ประจำปีการศึกษา
๒/๒๕๕๑

- ๓.๒.๒ “คำและความหมายในภาษาเกาหลีที่บอกถึง
วัฒนธรรม ชาติเกาหลี” แหล่งพิมพ์วารสาร
มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ ๒๔ ประจำปีภาคเรียนที่
๒/๒๕๕๕
- ๓.๒.๓ “คำสแลง” แหล่งพิมพ์วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์
ปีที่ ๒๖ ประจำปีภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๗
- ๓.๒.๔ “การสอนอ่านภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ”
แหล่งเผยแพร่งาน International Conference on
Teaching Asian Languages to Non-native
Speakers Faculty of Humanities Srinakarinwirot
University, August ๔-๕, ๒๐๐๕

คณะกรรมการ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

พลตรี จำลอง ศรีเมือง	ประธานที่ปรึกษา
พลเอก บวร งามเกษม	ที่ปรึกษา
นายลิขิต เพชรสว่าง	ที่ปรึกษา
นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	ประธานกรรมการ
ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานประมาณ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
พลเอก ปรีชา เขี่ยมสุพรรณ	กรรมการ
พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียาเวส	กรรมการ
นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
นายอนุสรณ์ ธรรมใจ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา พลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ

รายชื่อคณะดำเนินการโครงการ

ที่ปรึกษา

นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
นางอรพรรณ พรสีมา	รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริม และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

คณะทำงาน

นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี
นางสาววิไลวรรณ ถึกไทย
นางสาวอมรรัตน์ อีรสรรเพชญ
นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข

ประสานงานนักวิจัย และจัดพิมพ์

นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี
นางสาวอมรรัตน์ อีรสรรเพชญ

จัดทำต้นฉบับ

นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข

ท่านผู้สนใจ สามารถ Download รายงานฉบับนี้ได้ที่
www.moralcenter.or.th